

Projekt

z dnia 14 listopada 2025 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU CIESZYŃSKIEGO**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia "Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu
Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032"**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.)

Rada Powiatu Cieszyńskiego uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032", w treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Stanisław Kubicius

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Cieszyńskiego
z dnia 2025 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CIESZYŃSKIEGO NA LATA 2025-2028 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2032

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

**Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego
Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.**

Cieszyn, 2025

ZLECENIODAWCA:

POWIAT CIESZYŃSKI
ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn
tel.: 33 477 71 44,
mail: sekretariat@powiat.cieszyn.pl, www.powiat.cieszyn.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING
ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

Starostwo Powiatowe w Cieszynie,
Urząd Miejski w Cieszynie,
Urząd Miasta w Ustroniu,
Urząd Miejski w Wiśle,
Urząd Miejski w Skoczowie
Urząd Miejski w Strumieniu,
Urząd Gminy w Brennej,
Urząd Gminy w Chybiu,
Urząd Gminy w Dębowcu,
Urząd Gminy w Goleszowie,
Urząd Gminy w Hażlachu,
Urząd Gminy w Istebnej,
Urząd Gminy w Zebrzydowicach,
Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Cieszynie,
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Cieszynie,
Polskie Koleje Państwowe PKP S.A. Biuro Ochrony Środowiska, Wydział ds. pomiarów hałasu w środowisku,
Skoczowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Skoczowie,
Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” (RGW w Gliwicach),
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Cieszynie,
Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach,
Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy Oddział Karpacki w Krakowie,
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach,
Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach,
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku – Białej,
Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Katowicach,
Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląski Oddział Regionalny w Częstochowie,
Nadleśnictwo Ustrów,
Nadleśnictwo Wisła,
Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie,
Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku,
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska w Katowicach,
Wodociąg Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o.,
Komendę Powiatową Policji w Cieszynie,
Straż Miejską w Cieszynie,
Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie,
Polską Spółkę Gazownictwa Oddział w Zabrze,
Tauron Dystrybucję S.A. Oddział w Bielsku – Białej.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	12
1.1. Cel i podstawa prawna opracowania	12
1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu	12
2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	15
3. Ogólna charakterystyka powiatu cieszyńskiego	21
4. Ocena stanu środowiska	24
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
4.1.1. Opis stanu obecnego	27
4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego	28
4.1.1.2. Emisja z emitorów liniowych	32
4.1.1.3. Emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych	37
4.1.1.4. Emisja przemysłowa	39
4.1.1.5. Analiza i warunki wykorzystania OZE	41
4.1.2. Analiza SWOT	45
4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza	46
4.2. Zagrożenia hałasem	47
4.2.1. Opis stanu obecnego	47
4.2.1.1. Hałas przemysłowy	48
4.2.1.2. Hałas drogowy	48
4.2.1.3. Hałas kolejowy	49
4.2.2. Analiza SWOT	50
4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia hałasem	50
4.3. Pola elektromagnetyczne	52
4.3.1. Opis stanu obecnego	53
4.3.2. Analiza SWOT	56
4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pola elektromagnetycznego	56
4.4. Gospodarowanie wodami	57
4.4.1. Opis stanu obecnego	59
4.4.1.1. Wody powierzchniowe	59
4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie powiatu cieszyńskiego	61
4.4.1.3. Wody podziemne	64
4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych	65
4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy	65
4.4.2. Analiza SWOT	71
4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami	72
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	74
4.5.1. Opis stanu obecnego	75
4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę	75
4.5.1.2. Odbiór ścieków	77
4.5.2. Analiza SWOT	80
4.5.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	81
4.6. Zasoby geologiczne	82
4.6.1. Opis stanu obecnego	83
4.6.1.1. Surowce naturalne	83
4.6.2. Analiza SWOT	87
4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych	88
4.7. Gleby	89
35 650 ha	90
4.7.1. Opis stanu obecnego	90
4.7.1.1. Gleby	90
4.7.1.2. Struktura użytkowania terenu	90

4.7.1.3.	Rolnictwo	91
4.7.1.4.	Badania gleb	94
4.6.1.2	Osuwiska	95
4.7.2.	Analiza SWOT	96
4.7.3.	Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb	96
4.8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	98
4.8.1.	Opis stanu obecnego	99
4.8.1.1.	Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie powiatu cieszyńskiego	99
4.8.1.2.	Odpady z sektora przemysłowego	102
4.8.1.3.	Azbest	102
4.8.2.	Analiza SWOT	104
4.8.3.	Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami	104
4.9.	Zasoby przyrodnicze	105
4.9.1.	Opis stanu obecnego	107
4.9.1.1.	Formy ochrony przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego	109
4.9.1.2.	Audyt krajobrazowy województwa śląskiego	115
4.9.1.3.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	116
4.9.2.	Analiza SWOT	118
4.9.4	Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych	119
4.10.	Zagrożenia poważnymi awariami	121
4.10.1.	Opis stanu obecnego	121
4.10.2.	Analiza SWOT	123
4.10.3.	Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami	124
5.	Zagadnienia horyzontalne	125
5.1.	Adaptacja do zmian klimatu	125
5.2.	Nadzwyczajne zagrożenia	126
5.3.	Działania edukacyjne	126
5.4.	Monitoring środowiska	128
6.	Cele programu ochrony środowiska i ich finansowanie	129
7.	System realizacji programu ochrony środowiska	164
8.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	165

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.	Powiat cieszyński i gminy na terenie powiatu	21
Rysunek 2	Liczba mieszkańców powiatu cieszyńskiego w latach 2018-2024	23
Rysunek 3.	Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Ustroniu w latach 2022–2024 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	28
Rysunek 4.	Średnie stężenie pyłu PM ₁₀ na stacji w Cieszynie w latach 2022–2024 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	29
Rysunek 5.	Średnie stężenie pyłu PM ₁₀ na stacji w Ustroniu w latach 2022–2024 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	29
Rysunek 6.	Liczba pojazdów silnikowych na drogach krajowych w powiecie cieszyńskim	33
Rysunek 7.	Liczba pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich w powiecie cieszyńskim	35
Rysunek 8.	Ilość inwestycji zrealizowanych przez mieszkańców powiatu w ramach środków WFOŚiGW w Katowicach	39
Rysunek 9.	Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 [Mg/rok]	40
Rysunek 10.	Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 [Mg/rok] ...	41
Rysunek 11.	Średnie roczne sumy usłonecznienia h/rok	42
Rysunek 12.	Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T w powiecie cieszyńskim	54
Rysunek 13.	Wody powierzchniowe na terenie powiatu cieszyńskiego	60
Rysunek 14.	Wydajność wód podziemnych oraz lokalizacja GZWP, LZWP rejonie powiatu cieszyńskiego	64
Rysunek 15.	Mapa zagrożenia powodzią na terenie powiatu cieszyńskiego	67

Rysunek 16. Łączne zagrożenie suszą w rejonie powiatu cieszyńskiego	71
Rysunek 17. Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (km) ...	75
Rysunek 18. Liczba przyłączy wodociągowych na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (szt.)	76
Rysunek 19. Zużycie wody na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 (w tys. m ³).....	77
Rysunek 20. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (km).....	78
Rysunek 21. Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (szt.)	78
Rysunek 22. Ilość oczyszczanych ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 (w tys. m ³)	79
Rysunek 23. Ilość instalacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu cieszyńskiego (szt.).....	80
Rysunek 24 Mapa rozmieszczenia obszarów realizacji programu Owca Plus na terenie powiatu cieszyńskiego	93
Rysunek 25. Ilość odebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2022-2024 (Mg).....	101
Rysunek 26. Ilość zebranych selektywnie odpadów na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2022-2024 (Mg).....	101
Rysunek 27 Ilość unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu cieszyńskiego (Mg).....	103
Rysunek 28. Podział geobotaniczny rejonu powiatu cieszyńskiego	107
Rysunek 29 Obszary chronione na terenie powiatu cieszyńskiego.....	114

SPIS TABEL

Tabela 1. Relacja kierunków i obszarów interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w „Polityce ekologicznej państwa 2030”.....	13
Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”	15
Tabela 3. Wybrane efekty realizacji w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	24
Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z POŚ w zakresie ochrony powietrza.....	27
Tabela 5 Statystyki wybranych wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024 na terenie gmin powiatu cieszyńskiego	30
Tabela 6. Wyniki klasyfikacji stref wg kryterium ochrony zdrowia ludzi, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim w latach 2023-2024, dla strefy śląskiej obejmującej powiat cieszyński.....	30
Tabela 7. Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze S52b w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021 .	33
Tabela 8. Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze DK81 w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021 .	33
Tabela 9. Średnie dobowe natężenie ruchu na drogach wojewódzkich w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021	34
Tabela 10 Długość odcinków sieci kolejowych na terenie powiatu cieszyńskiego z podziałem na rodzaj linii	36
Tabela 11 Instalacje OZE w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych na terenie powiatu cieszyńskiego	42
Tabela 12. Wybrane efekty realizacji w zakresie zagrożeń hałasem	47
Tabela 13. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed hałasem	47
Tabela 14. Wybrane efekty realizacji w zakresie pól elektromagnetycznych	52
Tabela 15. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie pól elektromagnetycznych.....	52
Tabela 16. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie powiatu cieszyńskiego.	55
Tabela 17. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarowania wodami	57
Tabela 18 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarowania wodami	59
Tabela 19. Jakość wód powierzchniowych wg punktów monitoringowych na terenie powiatu cieszyńskiego	63

Tabela 20. Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej na terenie powiatu cieszyńskiego.....	65
Tabela 21. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	74
Tabela 22. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	74
Tabela 23. Wybrane efekty realizacji w zakresie zasobów geologicznych.....	82
Tabela 24. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów geologicznych.....	82
Tabela 25. Złoża naturalne występujące na terenie powiatu cieszyńskiego.....	83
Tabela 26. Wybrane efekty realizacji w zakresie gleb.....	89
Tabela 27. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi.....	90
Tabela 28. Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu cieszyńskiego.....	90
Tabela 29. Ilość zewidencjonowanych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie poszczególnych gmin powiatu cieszyńskiego.....	95
Tabela 30. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.....	98
Tabela 31. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.....	98
Tabela 32. Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu cieszyńskiego (Mg).....	103
Tabela 33. Wybrane efekty realizacji w zakresie zasobów przyrodniczych.....	105
Tabela 34. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów przyrodniczych i zasobów leśnych.....	107
Tabela 35. Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego.....	109
Tabela 36. Wybrane efekty realizacji w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.....	121
Tabela 37. Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.....	121
Tabela 38. Cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza.....	129
Tabela 39. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	133
Tabela 40. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	133
Tabela 41. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem.....	136
Tabela 42. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem.....	137
Tabela 43. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem.....	138
Tabela 44. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pola elektromagnetycznego.....	139
Tabela 45. Harmonogram zadań własnych z zakresu pola elektromagnetycznego.....	139
Tabela 46. Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu pola elektromagnetycznego.....	140
Tabela 47. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami.....	141
Tabela 48. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami.....	143
Tabela 49. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami.....	143
Tabela 50. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	145
Tabela 51. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	146
Tabela 52. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych.....	148
Tabela 53. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych.....	148
Tabela 54. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych.....	149
Tabela 55. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb.....	150
Tabela 56. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb.....	151
Tabela 57. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb.....	151
Tabela 58. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów.....	153
Tabela 59. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	155
Tabela 60. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	155
Tabela 61. Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych.....	157
Tabela 62. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych.....	159

Tabela 63. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych	159
Tabela 64. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia poważnymi awariami	161
Tabela 65. Harmonogram zadań własnych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami	162
Tabela 66. Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami	162
Tabela 67. Działania w ramach zarządzania środowiskiem	164

WYKAZ SKRÓTÓW I DEFINICJI:

AKPOŚK	– Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ARMiR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BAT	– najlepsza dostępna technika
ChZT	– chemiczne zapotrzebowanie na tlen
CHP	– instalacje CHP (Combined Heat and Power) to układy, które wytwarzają energię elektryczną i ciepło w jednym procesie.
DK	– droga krajowa
DMŚ RWMŚ	– Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach
DW	– droga wojewódzka
FESL	– Fundusze Europejskie dla Śląska 2021–2027
GDDKiA	– Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	– Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	– generalny pomiar ruchu
GPZ	– główny punkt zasilania
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
GZWP	– główne zbiorniki wód podziemnych
ITPO	– instalacja termicznego przetwarzania odpadów
IUNG	– Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	– Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
PK PSP	– Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KPOŚK	– Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KSRG	– Krajowy System Ratownictwa Gaśniczego
LKP	– leśny kompleks promocyjny
LZWP	– lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	– mapa zagrożeń powodziowych
MRP	– mapa ryzyka powodzi
MPZP	– miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	– Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	– ocena oddziaływania na środowisko
ORSIP	– Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSOP	– obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	– odnawialne źródła energii
PCZK	– Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
PGW WP	– Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”
PIG	– Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	– Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	– Państwowa Inspekcja Sanitarna

PMŚ	– Państwowy Monitoring Środowiska
POH	– program ochrony przed hałasem
PoliŚ	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	– program ograniczania niskiej emisji
POP	– program ochrony powietrza
POŚ	- program ochrony środowiska
PSP	– Państwowa Straż Pożarna
PTTK	– Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
PWiK	– Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	– plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	– Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	– Ramowa Dyrektywa Wodna
RFRD	– Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
RLM	– równoważna liczba mieszkańców
RPO	– regionalny program operacyjny
RWMŚ	– Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RRW- 11	– Sprawozdanie roczne dotyczące gruntów ornych podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu
RZGW	– Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	– System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	– specyfikacja istotnych warunków zamówienia
SOOS	– specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	– „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”
SMH	– Strategiczne mapy hałasu
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WINB	– Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego
WIORiN	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa
WODR	– Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	– wstępna ocena ryzyka powodziowego
WPF	– wieloletnia prognoza finansowa
WSO	– wojewódzki system odpadowy
WSSE	– Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
WWA	– wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR	– zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	– zespół parków krajobrazowych
ZPO	– zakład przetwarzania odpadów
ZZR	– zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

9WWA	–	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych
tzw. uchwała antysmogowa		Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
Zadanie własne	–	zadanie realizowane na terenie powiatu i ze środków będących w dyspozycji budżetu Powiatu Cieszyńskiego lub pozyskanych z zewnątrz
Zadanie monitorowane	–	zadanie realizowane przez jednostki realizujące zadania środowiskowe na terenie powiatu, ale bez zaangażowania finansowego budżetu Powiatu Cieszyńskiego

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentu pt. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” (zwanego dalej Programem) jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) w myśl którego, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, organ wykonawczy powiatu sporządza powiatowy program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych.

Niniejszy Program jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar powiatu cieszyńskiego.

Powiat Cieszyński w chwili obecnej posiada „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, który został uchwalony przez Radę Powiatu Cieszyńskiego w dniu 27 kwietnia 2021 r., uchwałą nr XXVIII/243/21.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Śląskiego – uchwała nr 2443/125/VII/2025 z dnia 06.11.2025 r.

Zarząd Powiatu Cieszyńskiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie przedmiotowego programu.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska Zarząd Powiatu Cieszyńskiego powinien co 2 lata sporządzać raporty z wykonania Programu i przedstawiać je Radzie Powiatu oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego województwa śląskiego.

Realizacja Programu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w powiecie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 r. oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 r. na podstawie aktualnych dokumentów strategicznych. Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Powiatu Cieszyńskiego oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych ze Starostwa Powiatowego w Cieszynie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie powiatu, w tym między innymi zarządów dróg, nadleśnictw, Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”, WIOŚ, GIOŚ, RDOŚ, ODR i ARiMR, a także większych podmiotów gospodarczych;
- ocena realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego;
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze powiatu; jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na 31 grudnia 2024 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych, wykorzystano stan na 31 grudnia 2023 r.;
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych;

- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli; cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli (wymienione w rozdziale 2.), danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie, gminy i miasta na terenie powiatu i instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje;
- określenie realizacji Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania;
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji Programu co 2 lata, w trakcie opracowywania raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej państwa 2030” oraz w „Programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego”, w tabeli poniżej wskazano kierunki interwencji użyte w „Polityce ekologicznej państwa 2030” oraz obszary interwencji zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla województwa śląskiego”.

Tabela 1. Relacja kierunków i obszarów interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w „Polityce ekologicznej państwa 2030”

Kierunki interwencji – zgodnie z „Polityką ekologiczną państwa 2030”	Obszary interwencji – zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla województwa śląskiego”
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami
Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenie poważnymi awariami
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
Brak w „Polityce ekologicznej państwa 2030”	Gospodarka wodno-ściekowa Pola elektromagnetyczne Zagrożenia hałasem

Źródło: „Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego”, „Polityka ekologiczna państwa 2030” – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” przyjęto podział na obszary interwencji zgodny z „Programem ochrony środowiska dla województwa śląskiego” oraz cele i kierunki interwencji, które są spójne z ww. Programem oraz z „Polityką ekologiczną państwa 2030” i zawierają następujące elementy:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,

- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenie poważnymi awariami.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”, były następujące ustawy w brzmieniu na dzień opracowania dokumentacji:

- ustawa Prawo ochrony środowiska,
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ustawa o ochronie przyrody,
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- ustawa o lasach,
- ustawa Prawo wodne,
- ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawa o odpadach,
- ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie gminy, powiatu oraz na poziomie wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Podczas tworzenia Programu brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040)	Poniżej wskazano cele w dokumencie strategicznym, uwzględnione przy opracowaniu niniejszego dokumentu: Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych. Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej. Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu	Celem polityki energetycznej Polski do 2040 r. jest bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju z obszaru „Energia”, tj.: Kierunek 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych. Kierunek 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej.

	ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych. Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii. Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii. Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej.	Kierunek 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych. Kierunek 4. Rozwój rynków energii. Kierunek 5. Wdrożenie energetyki jądrowej. Kierunek 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii. Kierunek 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji. Kierunek 8. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.
Długookresowa strategia rozwoju kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności	Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska. Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1. Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne. 7.2. Modernizacja sieci elektroenergetycznych. 7.4. Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce. 7.7. Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki. 7.8. Zwiększenie poziomu ochrony środowiska. 8.1. Rewitalizacja obszarów problemowych. 9.1. Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej. Cel szczegółowy II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny. • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych. • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy. • Rozwój obszarów wiejskich.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3).

	ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 r.		Kierunek interwencji 3. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności. Kierunek interwencji 5. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. Kierunek interwencji II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego. Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.	Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa. Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa. Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska. Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na regionalnych inteligentnych specjalizacjach.
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Aktualizacja krajowego programu ochrony powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Cel 1. Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, tam, gdzie są one przekraczane, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane,	1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego. 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego. 3. Ograniczenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w miastach, polityka miejska. 4. Zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii. 5. Edukacja ekologiczna. 6. Źródła finansowania działań określonych w aKPOP. 7. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów.

	a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz krajowego celu redukcji narażenia. Cel 2. Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	
Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	1. Budowa sieci kanalizacyjnej. 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2. Dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych
Krajowy plan gospodarki odpadami 2028	Zadaniem KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.: 1) szeroko pojęte ZPO, ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności; 2) wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu; 3) dążenie do 55% w 2025 r. i 65% w 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych; 4) minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r.; 5) utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, tak aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.; 6) zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów; 7) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych; 8) dokończenie likwidacji mogiłników zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne; 9) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku; 10) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postępowania z odpadami. Przedstawione w KPGO 2028 cele i zadania dotyczą lat 2023–2028, zaś perspektywicznie obejmują okres do 2035 r.	
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.	Kierunek działań 1.1. Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu. Kierunek działań 1.3. Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu.

perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)	Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.	Kierunek działań 1.4. Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Kierunek działań 2.1. Stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami. Kierunek działań 2.2. Organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu. Kierunek działań 3.2. Zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu. Kierunek działań 6.1. Zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu. Kierunek działań 6.2. Ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Aktualizacja programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego	Nadrzędnym celem programu ochrony powietrza jest ewaluacja działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.	- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej. - Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza. - Kontrola przestrzegania zapisów tzw. uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów. - Ograniczenie emisji z sektora transportu.
Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030+”	Cel strategiczny A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej. Cel strategiczny B. Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca. Cel strategiczny C. Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni. Cel strategiczny D. Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.	A.1. Konkurencyjna gospodarka. A.2. Innowacyjna gospodarka. A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość. B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych. B.2. Aktywny mieszkaniec. B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki. C.1. Wysoka jakość środowiska. C.2. Efektywna infrastruktura. C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu. D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny. D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu. D.3. Nowoczesna administracja publiczna.

Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego	Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Cele szczegółowe: • poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; • poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska; • utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych; • poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu; • prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; • zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi; • racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi; • rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu; • ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej; • ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
--	---

Źródło: „Wytoczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015, oraz „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.” (PEP 2040), „Długookresowa strategia rozwoju kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”, „Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 r.”, „Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, „Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”, „Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030”, „Aktualizacja krajowego programu ochrony powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”, „Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych”, „Krajowy plan gospodarki odpadami 2028”, „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)”, „Aktualizacja programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”, „Strategia rozwoju województwa śląskiego »Śląskie 2030+«”, „Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego”.

3. Ogólna charakterystyka powiatu cieszyńskiego

Powiat cieszyński położony jest w województwie śląskim w południowej jego części. Zachodnia granica powiatu jest jednocześnie granicą Państwa z Republiką Czeską, a południowa granica powiatu cieszyńskiego jest granicą z Republiką Słowacką.

Od północy powiat cieszyński graniczy z miastem na prawach powiatu Jastrzębie-Zdrój i powiatem pszczyńskim, od wschodu z powiatem bielskim i powiatem żywieckim. Powiat rozciąga się od doliny Olzy na zachodzie, doliny Białej i doliny Soły na wschodzie, do wsi Jaworzynka na południu i jeziora Goczałkowickiego na północy.

Rysunek 1. Powiat cieszyński i gminy na terenie powiatu

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> (dostęp 15.07.2025 r.)

Powiat cieszyński obejmuje obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Cieszyńskiego oraz kotlin: Ostrawskiej i Oświęcimskiej. Krajobraz Beskidu Śląskiego charakteryzują wielkie połacie lasów. Do najbardziej widokowych należy pasmo graniczne Czantorii i Stożka, pasmo Równicy i Błotnego oraz szczyt Baraniej Góry.

Na południu powiatu obszar Beskidu Śląskiego tworzy doskonałe warunki do wypoczynku, turystyki w tym pieszych wędrówek, narciarstwa i lecznictwa uzdrowiskowego. Z tego względu południowa część i gminy Istebna, Ustroń, Wisła i Brenna są ośrodkami turystycznymi gdzie istnieje wiele ośrodków wypoczynkowych, pensjonatów i gospodarstw agroturystycznych przyciągających turystów walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Tu także ulokowane są szpitale i sanatoria leczące między innymi choroby dróg oddechowych korzystnym mikroklimatem (Kubalonka).

W północnej części powiatu rozwinięte jest rolnictwo w tym gospodarka stawowa teren ten obfituje w urozmaicony krajobraz i ciekawe formy - są to gminy Dębowiec, Hażlach, Strumień, Chybie, Zembrzydowice i Goleszów. Krajobraz wodny powiatu cieszyńskiego stał się pretekstem do stworzenia w 2009 r. stowarzyszenia rybackiego "Żabi Kraj", które zrzesza sześć gmin powiatu: Zembrzydowice, Hażlach, Dębowiec, Strumień, Chybie, Skoczów oraz dwie z poza powiatu: Pawłowice i Goczałkowice-

Zdrój. Powołanie tego stowarzyszenia było naturalną konsekwencją wieloletniej aktywności środowisk lokalnych, w szczególności rybackich zamieszkujących obszar nazywany Żabim Krajem. Najbardziej zurbanizowane są miasta Cieszyn i Skoczów położone w środkowej części powiatu.

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu bierze początek rzeka Wisła. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca tu swój początek Czadeczką. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj. Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczałkowice. Drugą co do wielkości rzeką przepływającą przez omawiany obszar jest Olza. W zlewni Wisły występują dwa zbiorniki retencyjne: Wisła-Czarne oraz Zbiornik Goczałkowicki.

Zbiornik Wisła-Czarne powstał u zbiegu Białej i Czarnej Wisłki. Zbiornik ma dwie podstawowe funkcje: przeciwpowodziową oraz zaopatrzenie w wodę Wisty, Ustronia i Skoczowa.

Zbiornik Goczałkowicki stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę do picia aglomeracji śląskiej. Pobór wody dla stacji uzdatnia wody w Goczałkowicach i Strumieniu, bazujących na wodach zbiornika Goczałkowickiego, w zależności od potrzeb osiąga wielkość maksymalnie 5,7 m³/s. W skład sieci hydrograficznej terenu powiatu cieszyńskiego wchodzi również stawy z prowadzoną gospodarką hodowlaną ryb.

Klimat powiatu cieszyńskiego charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem. Powiat cieszyński położony jest w obrębie dwóch dzielnic klimatycznych – podkarpackiej i karpackiej.

Dzielnica karpacka cechuje się mocno zróżnicowanym piętrowym układem elementów klimatycznych. Opady są znacznie zróżnicowane przestrzennie, co wynika z ukształtowania terenu oraz ekspozycji stoków. Najniższe sumy roczne notowane są w Istebnej (1091) i Wiśle-Centrum (1174 mm) zaś najwyższe na Kubalonce (1310 mm), w Wiśle-Malinie (1364 mm) i Przysłopie (1400 mm). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu oraz lipcu i wahają się od 135 mm (Istebna) do 85 mm (Przysłop). Wiatry nawiązują do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, która w obrębie dolin, kotlin i grzbietów ulega modyfikacji. Dominują wiatry południowe, południowo-wschodnie oraz północno-wschodnie.

Dzielnica podkarpacka cechuje się średnimi rocznymi opadami od 998 mm (Goleszów), 932 mm (Cieszyn) do 809 mm (Kaczyce). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu i lipcu, zaś minimalne w lutym oraz marcu i wahają się od 38 mm (Kaczyce) do 46 mm (Goleszów). W ciągu roku dominują wiatry wiejące z sektora zachodniego (SW, W, NW) stanowiące łącznie 37% oraz wiatry południowe (15%) o średnich prędkościach od 2 do 3 m/s. Liczba dni z przymrozkami na terenie całego powiatu wynosi 100-150, z pokrywą śnieżną 80-100, a długość okresu wegetacyjnego trwa 210-220 dni. Średnia roczna temperatura waha się od 5,4°C w partiach grzbietowych Beskidów do 8,5°C w dolinie Olzy. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, zaś najchłodniejszym styczeń.

Na koniec 2024 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego wynosiła 24 344,18 ha, co stanowiło 33,33% powierzchni powiatu. Największym udziałem obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odznaczały się gminy Istebna, Wisła, Ustroń, Brenna, Skoczów, Strumień, Chybie.

Formami ochronnymi przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego są:

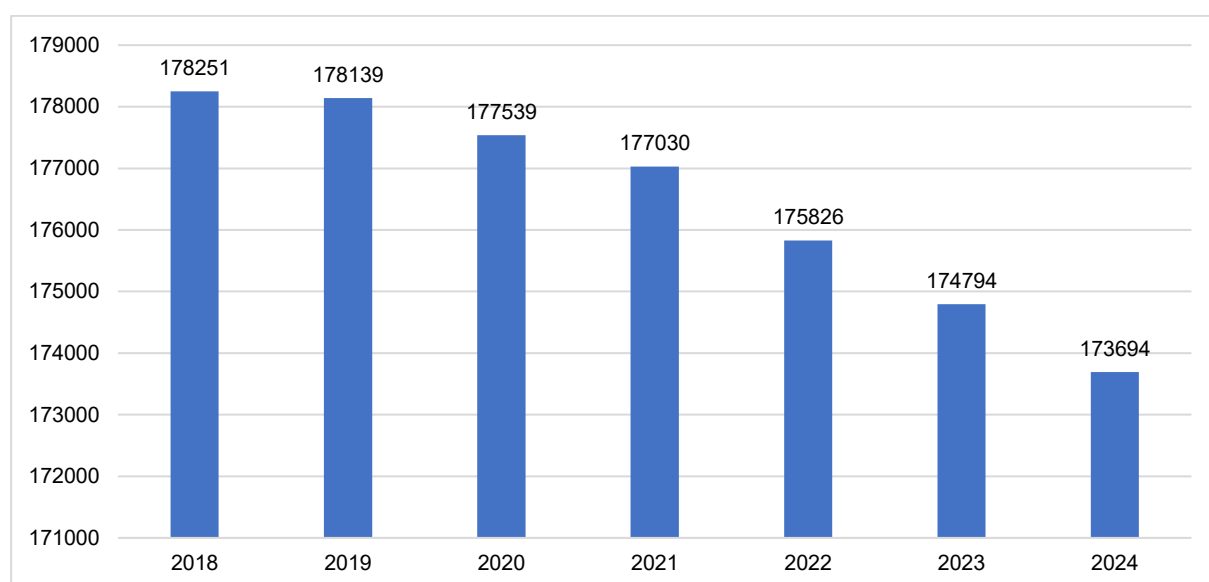
- park krajobrazowy (1),
- obszar chronionego krajobrazu (1),
- rezerwat przyrody (9),
- obszary Natura 2000 (6),
- użytki ekologiczne (9),
- stanowiska dokumentacyjne (6),
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (4),
- 183 pomniki przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

W powiecie cieszyńskim w roku 2024 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 22 438 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 17 189 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 1 444 nowe podmioty, a 883 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2024 najwięcej (1 839) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (1 257)

w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (1 806) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (703) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie cieszyńskim najwięcej (1 573) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (21 629) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,4% (529) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 25,6% (5 747) podmiotów, a 72,0% (16 162) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie cieszyńskim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.5%) oraz Budownictwo (19.0%).

Powiat Cieszyński, podobnie jak wiele innych regionów w Polsce, doświadcza zmian demograficznych, które mają istotny wpływ na jego funkcjonowanie i rozwój. Przede wszystkim na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się szybkie zmniejszanie się liczby mieszkańców.

Rysunek 2 Liczba mieszkańców powiatu cieszyńskiego w latach 2018-2024

Źródło: Raport o stanie powiatu cieszyńskiego za 2024 rok

Powiat cieszyński na koniec 2024 roku liczył 173 694 mieszkańców, z czego 51,5% stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 2018-2024 liczba mieszkańców spadła o 2,6%.

W 2024 roku zarejestrowano 1 767 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 658 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu cieszyńskiego 109. W tym samym roku 50 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 58 wymeldowań za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -8. 57,5% mieszkańców powiatu cieszyńskiego jest w wieku produkcyjnym, 19,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Powiat cieszyński ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -770. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,39 na 1000 mieszkańców powiatu cieszyńskiego.

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3. Wybrane efekty realizacji w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Cele zapisane w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”			
Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,			
Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami			
Lp.	Zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wdrażanie programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	Zadanie realizowane było w ramach innych zadań związanych z efektywnością energetyczną i redukcją niskiej emisji na terenie Powiatu Cieszyńskiego.	bieżąca realizacja
2.	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	W okresie sprawozdawczym kilka Gmin powiatu cieszyńskiego opracowało i przyjęło Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Gmina Zebrzydowice przyjęła Program Ograniczenia Niskiej Emisji, który jest opracowany na lata 2023-2027. Gmina Goleszów przyjęła Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2024-2027.	2 gminy przyjęły PGN
3.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	W latach 2023-2024 na terenie powiatu cieszyńskiego nie ustanowiono nowego stanowiska pomiarowego. Na terenie powiatu istnieją 2 stacje pomiarowe zlokalizowane w Cieszynie przy ulicy Chopina 37 i w Ustroniu przy ul. Sanatoryjnej 7. W ostatnich trzech latach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywano pomiary stężeń zanieczyszczeń: na stacji pomiarowej w Ustroniu: - tlenek azotu - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny), - dwutlenek azotu - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny), - tlenki azotu - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny), - ozon - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny), - pył zawieszony PM10 - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny), - dwutlenek siarki - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny). na stacji pomiarowej w Cieszynie: - pył zawieszony PM10 - czas uśredniania wyników: 1-godzinny, typ pomiaru: ciągły (automatyczny).	brak nowych stanowisk pomiarowych bieżące pomiary na istniejących stanowiskach pomiarowych GIOŚ w ramach PMS
4.	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach przeprowadziła remont cząstkowy nawierzchni o powierzchni 1680,43 m ² o wartości 159 640,85 zł, w tym: - droga ekspresowa S52 – 1 500,20 m² – 142 519,00 zł, - droga ekspresowa S52 – 105,78 m² – 10 049,10 zł, - droga krajowa DK81 – 74,45 m² – 7 072,75 zł. W latach 2023-2024 na odcinkach dróg wojewódzkich zlokalizowanych w granicach administracyjnych powiatu cieszyńskiego wykonano: - remont drogi wojewódzkiej nr 944 w m. Dębowiec o wartości 4813 024,80 zł sfinansowane ze środków własnych. Zrealizowany w roku 2023. - remont DW 938 od km 12+250 do km 15+990 oraz od km 16+800 do km 17+370 w m. Kończyce Wielkie	remont odcinków dróg ekspresowej S52, drogi krajowej DK81, dróg wojewódzkich nr 944, nr 938, dróg powiatowych na długości 16,1 km, 56 odcinków dróg gminnych

		o wartości 4 901 883,22 zł sfinansowane ze środków własnych. Zrealizowany w roku 2024. Aktualnie trwają prace budowlane dla zadania: Remont dróg wojewódzkich z podziałem na zadania: Zadanie A: Remont drogi wojewódzkiej nr 941 od skrzyżowania z DW 942 do skrzyżowania z ul. Turystyczną o wartości umownej 10 734 108,53 zł oraz Zadanie B: Remont dróg wojewódzkich nr 941 i DW 943 na terenie gminy Istebna i Milówka o wartości umownej 13 671 777,62 zł. Powiatowy Zarząd Dróg w Cieszynie w latach 2023-2024 przeprowadził inwestycje na 24 odcinkach dróg powiatowych na długości 16,1 km. W okresie 2023-2024 na zadania związane z drogami powiatowymi wykraczającymi poza standardowe bieżące utrzymanie, wydatkowano 41 618 803 zł. W latach 2023-2024 Gminy realizowały szeregi zadań związanych z remontem, przebudową 56 odcinków dróg gminnych. Zakres inwestycji obejmował często również przebudowę ciągów pieszych, odwodnienie drogi czy poprawę bezpieczeństwa.	
5.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zakończyła prace związane z realizacją zadania pn.: „Zaprojektowanie, dostawa i zabudowa urządzeń Centralnego Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej na linii kolejowej nr 157 na odcinku Bieniowiec – Skoczów” w ramach projektu pn.: „Zabudowa Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej – Etap I” realizowanego ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności; W 2023 roku na linii kolejowej nr 157 przeprowadzono remont, w ramach którego wykonano wzmocnienie podtorza w km 6,600 - 8,100. Na obszarze powiatu Cieszyńskiego (linia kolejowa nr 93 i 150) realizowano projekt pn.: „Realizacja robót budowlanych oraz wykonanie projektu wykonawczego i realizacja robót budowlanych na zabudowę urządzeń sterowania ruchem kolejowym, urządzeń kolejowych sieci telekomunikacyjnych wraz ze świadczeniem usług pogwarancyjnych dla tych urządzeń na odcinku Zabrzeg – Zebrzydowice – granica państwa” w ramach projektu „Prace na podstawowych ciągach pasażerskich (E30 i E65) na obszarze Śląska, Etap I: linia E65 na odcinku Zabrzeg – Zebrzydowice (granica państwa)”, LOT D. W ZGK w Cieszynie jeżdżą autobusy Solaris Urbino 12 electric, które są częścią większego zakupu, oraz inne niskopodłogowe/niskowejściowe autobusy, które są przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Cała flota autobusów ZGK składa się z 20 sztuk pojazdów niskopodłogowych. W 2024 roku do floty dołączył pierwszy z czterech zakupionych autobusów elektrycznych typu Solaris Urbino 12. Dział Komunikacji Miejskiej ZGK posiada w sumie 20 autobusów, które są niskopodłogowe lub niskowejściowe. Są one przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych, posiadają miejsce na wózek inwalidzki. Autobusy są wyposażone w system głośnomówiący zapowiadający przystanki.	realizacja 3 projektów inwestycyjnych dotyczących nowoczesnych kolei
6.	Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem		
7.	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej w poszczególnych gminach powiatu w latach 2023-2024: Gmina Hażlach w ramach działań termomodernizacyjnych przeprowadzonych w budynkach użyteczności publicznej i budynkach gminnych zrealizowano inwestycję w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Hażlachu (ul. Kościelna 2, 43-419 Hażlach). Gmina Dębowiec wykonano termomodernizację budynku (jednej ściany) Ochotniczej Straży Pożarnej w Dębowcu. Gmina Goleszów przeprowadziła termomodernizację budynków Ochotniczej Straży Pożarnej w Godziszowie przy ul. Tęczowej 29 oraz Urzędu Gminy przy ul. Zakładowej 12 w Goleszowie.	6 obiektów

		Gmina Skoczów przeprowadziła termomodernizację 3 budynków mieszkalnych przy ul. Bielskiej 18, ul. Rynek 9, ul. Cieszyńskiej 42 w Skoczowie.	
8.	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Zadanie to realizowane jest w Gminach poprzez funkcjonowanie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), będącej ewidencją, w której znajdują się kompleksowe informacje dotyczące źródeł ogrzewania budynków. Celem stworzenia CEEB jest poprawa jakości powietrza, walka ze smogiem i pomoc w wymianie tzw. „kopciuchów”. Deklaracje dla źródła ciepła i spalania paliw, które zostało uruchomione przed 1 lipca 2021 r. należy złożyć do 30 czerwca 2022 r., natomiast dla nowego źródła ciepła, które zostało uruchomione po 1 lipca 2021 r. deklarację należy złożyć w terminie 14 dni od dnia jego uruchomienia. Podstawą prawną CEEB jest ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. 2025 r. poz. 1419).	funkcjonowanie CEEB w Gminach Powiatu Cieszyńskiego
9.	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	W latach 2023-2024 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie powiatu cieszyńskiego przeprowadził 17 kontroli przedsiębiorstw w zakresie emisji do powietrza. W 9 przypadkach wykryto naruszenia, w 2 przypadkach nałożono karę na przedsiębiorstwo.	17 kontroli podmiotów gospodarczych
10.	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję nieorganizowaną	W latach 2023-2024 w gminach powiatu cieszyńskiego miały miejsce liczne działania związane z ograniczeniem niskiej emisji: Gmina Brenna – wymieniono 13 przestarzałych źródeł ciepła; Gmina Chybie – wymieniono 82 szt. starych kotłów na nowe wysokosprawne, a 51 budynków poddano termomodernizacji, w 20 przypadkach połączona ona była z likwidacją starego kotła; Gmina Cieszyn – wymieniono 31 pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe w 20 lokalach mieszkalnych w budynkach komunalnych; Gmina Dębowiec – wymieniono 17 przestarzałych źródeł ciepła – w ramach realizacji PONE; Gmina Golezów – wymieniono 60 przestarzałych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych; Gmina Skoczów – wymieniono 50 źródeł ciepła, w tym 36 na kotły gazowe, 11 na pompy ciepła, 1 na paliwo stałe. Gmina Ustroń – udzielono dofinansowania na wymianę 3 źródeł ciepła na łączną kwotę 6 032,00 zł; Gmina Wisła – wymieniono 133 przestarzałych źródeł ciepła; Gmina Zebrzydowice – wymieniono 35 przestarzałych źródeł ciepła na: 30 szt. na gazowy oraz 5 szt. na pellet.	424 wymienione źródła ciepła
11.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	Gminy Chybie, Cieszyn, Hażlach, Istebna, Strumień i Wisła monitorują jakość powietrza poprzez system czujników AIRLY. Monitorują one stan powietrza na terenie tych gmin – m.in. stężenie pyłów PM10, PM2.5, temperaturę, ciśnienie, wilgotność. Częstotliwość pomiarów co 5 minut, zapewnia bieżące dane o wszystkich parametrach. Pomiar dostępne są a stronie internetowej https://airly.eu/map/pl . W Ustroniu znajduje się stacja monitoringu jakości powietrza w ramach sieci monitoringowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Dane dostępne są na stronie http://powietrze.gios.gov.pl	czujniki jakości powietrza na terenie 6 gmin
12.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gminy Powiatu Cieszyńskiego prowadziły działania edukacyjne oraz kampanie edukacyjne odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza przy okazji innych eventów i akcji edukacyjnych, również w placówkach oświatowych.	bieżąca realizacja
13.	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów	Gminy Powiatu Cieszyńskiego prowadziły w latach 2023-2024 kontrole jakości spalanych paliw:	2761 kontroli w ramach działania POP

w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	- Gmina Brenna – 315 kontroli; - Gmina Cieszyn – brak danych; - Gmina Chybie – brak danych; - Gmina Dębowiec – 156 kontroli, 18 pouczeń, - Gmina Goleszów – 125 kontroli; - Gmina Hażlach – 23 kontrole; - Gmina Istebna – 98 kontroli; - Gmina Skoczów – 502 kontroli, nałożono 16 mandatów - i 37 pouczeń; - Gmina Strumień – 123 kontrole, 29 uchybień; - Gmina Ustroń – 48 kontroli; - Gmina Wisła – 1371 kontroli, 858 uchybień. - Gmina Zebrzydowice – brak danych.	
--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Cieszynie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze powiatu cieszyńskiego, 2025

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu. Wskaźniki zostały zaczerpnięte z dotychczasowego Programu ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, a część z „Polityki ekologicznej państwa 2030” – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z POŚ w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wyjściowa 2020 rok	Wartość na koniec 2024 roku
1	Stężenie średnioroczne PM10 [poziom dopuszczalny: 40 µg/m³]	µg/m³	Cieszyn: 31,0 Ustroń: 14,5	Cieszyn: 25 Ustroń: 15,1
2	Liczba dni ze stężeniami dobowymi PM10 wyższymi niż 50 µg/m³ [dopuszczalna liczba: 35 dni]	liczba dni	Cieszyn: 22 Ustroń: 6	Cieszyn: 17 Ustroń: 6
3	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	87	75
4	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	109 902	73 696
5	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach: - przemysł - gospodarstwa domowe - transport - rolnictwo	MWh	- 69 928 - -	- 64 040 - -
6	Sprzedaż energii cieplnej	GJ	450 297	368 149
7	Liczba stref, które otrzymały klasę C ze względu na przekroczenie normy dobowej dla pyłu PM10 (liczba stref, w których dokonuje się pomiaru szt.)	sztuk	1	1
8	Liczba stref, które otrzymały klasę C ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji pyłu PM2,5/liczba stref, w których dokonuje się pomiaru (szt.)	sztuk	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ oraz GUS

4.1.1. Opis stanu obecnego

Zanieczyszczenia pyłowo-gazowe na terenie powiatu cieszyńskiego pochodzą z czterech podstawowych źródeł:

- emisji liniowej – zależnej od natężenia ruchu drogowego, stanu dróg oraz efektywności spalania paliw – modernizacje dróg, budowa obwodnic oraz coraz ostrzejsze normy dla efektywności układów spalania w pojazdach pozwalają na sukcesywne zmniejszanie ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych,
- emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związanej z nieefektywnym spalaniem paliw, spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją kotłów i pieców niskiej klasy – obecnie największe źródło zanieczyszczeń,
- emisji przemysłowej – wprowadzanej do środowiska w wyniku działalności i procesów przemysłowych,
- emisji napływowej – zanieczyszczeń pochodzących z sąsiednich obszarów – niezależne od aktywności podejmowanych na terenie powiatu.

Ocenę jakości powietrza na terenie powiatu cieszyńskiego przeprowadzono na podstawie danych pochodzących z opracowań Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska RWMS w Katowicach, tj.: Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024.

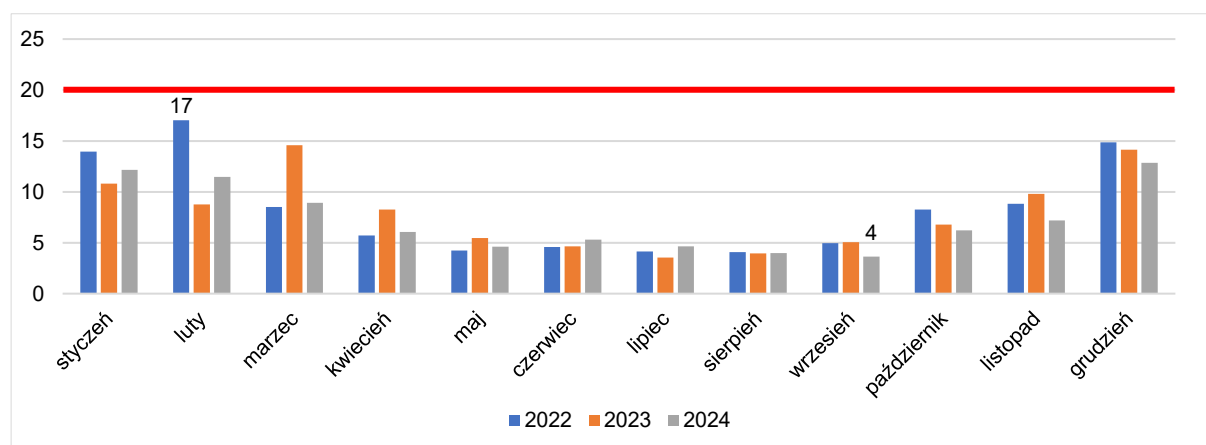
4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego

Ocena przeprowadzana jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (obejmująca powiat cieszyński),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie powiatu cieszyńskiego oceny prowadzone są na podstawie modelowania matematycznego oraz danych z 2 stacji pomiarowych w Cieszynie oraz w Ustroniu. W pobliżu stanowiska w Cieszynie przy ul. Chopina 37 dominuje niska zabudowa wielorodzinna oraz luźna zabudowa jednorodzinna, umiejscowiona przy ulicach osiedlowych, na których panuje małe natężenie ruchu pojazdów. Typ obszaru sklasyfikowano jako miejski. Stanowisko w Ustroniu znajduje się przy ul. Sanatoryjnej 7, na terenie uzdrowiska. Obszar wokół stanowiska zajmują głównie budynki sanatorium oraz tereny zielone. Typ obszaru sklasyfikowano jako podmiejski.

Poniżej przedstawiono analizę wybranych wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Cieszynie i Ustroniu uwzględnianych przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa śląskiego w latach 2022–2024.

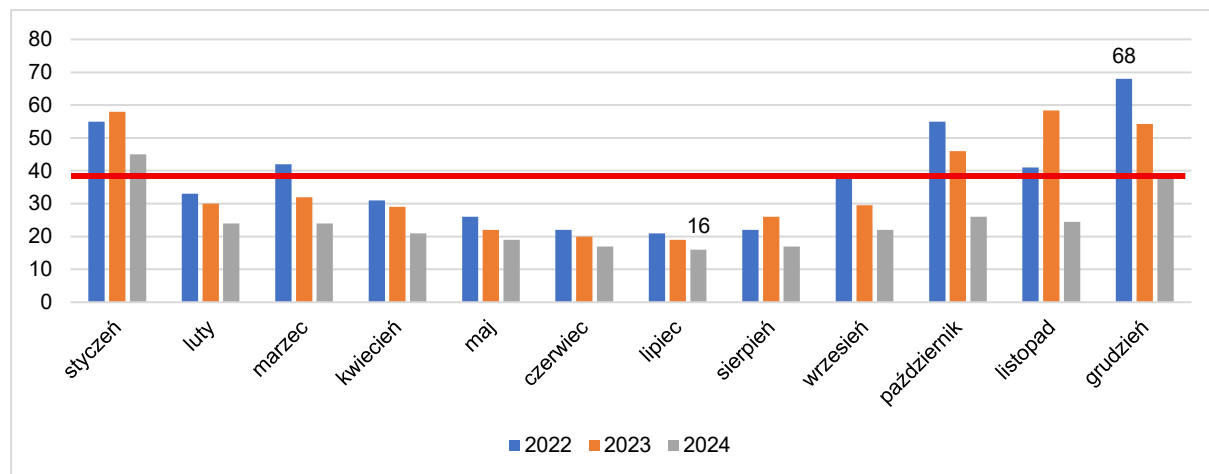
Rysunek 3. Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Ustroniu w latach 2022–2024 (µg/m³)

Źródło: pomiar automatyczny – monitoring powietrza za lata 2022–2024

Legenda:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Maksymalne miesięczne stężenie dwutlenku siarki odnotowano w lutym 2022 r. na stacji monitoringu w Ustroniu i wynosiło ono 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 i 2023 r., 7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r., a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). W 2024 roku zaobserwowano pozytywny trend w coraz niższych wartościach średniorocznych stężeń dwutlenku siarki.

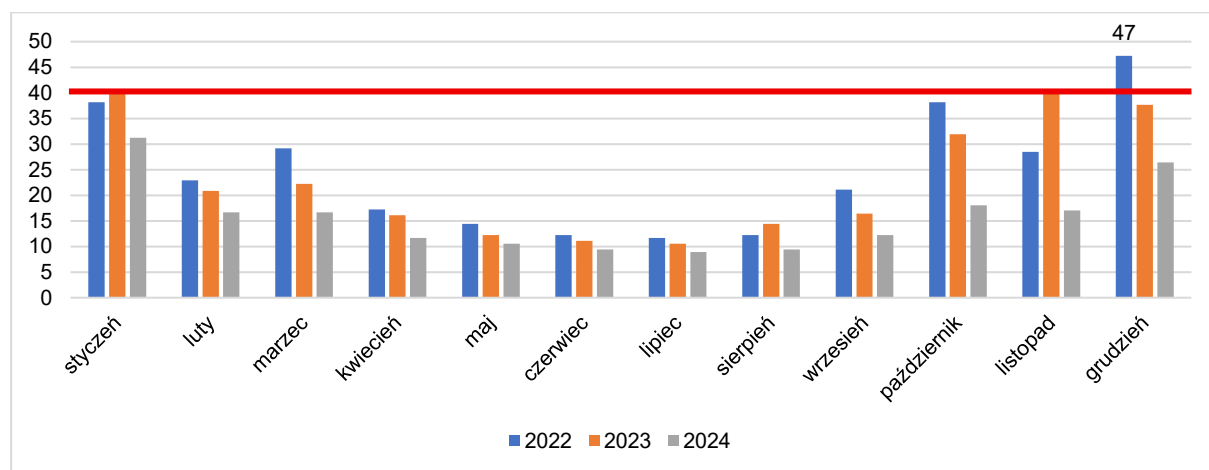
Rysunek 4. Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Cieszynie w latach 2022–2024 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: pomiar automatyczny – monitoring powietrza za lata 2022–2024

Legenda:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 na stacji w Cieszynie odnotowano w grudniu 2022 – wynosiło ono 68 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia wartość roczna wyniosła: 38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 r., 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r., a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Z roku na rok można zaobserwować pozytywny trend w coraz niższych wartościach średniorocznych stężeń pyłu PM10.

Rysunek 5. Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Ustroniu w latach 2022–2024 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Źródło: pomiar automatyczny – monitoring powietrza za lata 2022–2024

Legenda:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 na stacji w Ustroniu odnotowano w lutym 2021 – wynosiło ono 47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnia wartość roczna wyniosła: 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2022 r., 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2023 r. oraz 16 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w 2024 r., a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Z roku na rok można zaobserwować pozytywny trend w coraz niższych wartościach średniorocznych stężeń pyłu PM10.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2024 rok wykazała, iż po raz czwarty z rzędu na żadnym stanowisku pomiarowym nie został przekroczony średnioroczny poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀. W stosunku do 2023 roku stężenia na stacji w Ustroniu i Cieszynie obniżyły się. Stężenia średnioroczne w 2024 roku kształtowały się w przedziale od 15 µg/m³ na stacji w Ustroniu (strefa uzdrowskowa) do 25 µg/m³ na stacji miejskiej w Cieszynie. Częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych kształtowała się w przedziale od 6 dni na stacji w Ustroniu do 17 dni na stacji w Cieszynie. Analizując dane z ostatnich 10 lat można zaobserwować poprawę jakości powietrza pomimo zmiennych warunków meteorologicznych.

Nadal największym problemem w powiecie cieszyńskim, jak i w całym województwie śląskim w zakresie jakości powietrza jest przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

W 2024 roku obszar przekroczeń poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia obejmował na terenie powiatu cieszyńskiego 10 gmin: Chybie, Cieszyn, Goleszów, Hażlach, Istebna, Skoczów, Strumień, Ustroń, Wisła, Zebrzydowice. Wyniki obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5 Statystyki wybranych wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024 na terenie gmin powiatu cieszyńskiego

Lp.	Gmina	PM ₁₀ średnia roczna [µg/m ³]	PM _{2,5} średnia roczna [µg/m ³]	B(a)P średnia roczna [ng/m ³]
1	Brenna	16,6	11,5	0,85
2	Chybie	33,7	15,6	1,23
3	Cieszyn	23,7	19,4	1,47
4	Dębowiec	21,9	15,4	0,93
5	Goleszów	22	15,9	1,31
6	Hażlach	23,4	16,6	1,23
7	Istebna	20,5	13,3	1,19
8	Skoczów	22,3	15,8	0,96
9	Strumień	22,6	15,7	1,09
10	Ustroń	18,4	13,6	0,98
11	Wisła	18,3	11,8	1,03
12	Zebrzydowice	24,2	17,4	1,62

- kolorem czerwonym oznaczono gminy, na których obszarach wystąpiło przekroczenie wraz z zaznaczeniem statystyk dla przekroczonego zanieczyszczenia

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024

O wyniku klasyfikacji całej strefy decyduje każde wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego/celu długoterminowego, nawet jeżeli nie obejmuje całego jej obszaru.

Wyniki klasyfikacji stref wg kryterium ochrony zdrowia ludzi uzyskane w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie śląskim, w latach 2023-2024, dla strefy śląskiej, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Wyniki klasyfikacji stref wg kryterium ochrony zdrowia ludzi, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim w latach 2023-2024, dla strefy śląskiej obejmującej powiat cieszyński

Zanieczyszczenie	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń ¹⁾	
	2023	2024
Dwutlenek siarki SO ₂	A	A
Dwutlenek azotu NO ₂	A	A
Pył zawieszony PM ₁₀	A	C
Pył zawieszony PM _{2,5} ²⁾	A, A1	A, A1
Ołów Pb (PM ₁₀)	A	A
Benzen C ₆ H ₆	A	A

Tlenek węgla CO	A	A
Arsen As (PM10)	A	A
Benzo(a)piren B(a)P	C	C
Kadm Cd (PM10)	A	A
Nikiel Ni PM10)	A	A

Objaśnienia:

1) klasa A - stężenia zanieczyszczenia nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych

- klasa C - stężenia zanieczyszczenia przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego

2) dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}:

- klasa A1 - stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} nie przekraczały poziomu dopuszczalnego do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II), wynoszący 20 µg/m³

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024

Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Przekroczenia wartości dopuszczalnej dobowej dla pyłu zawieszonego PM₁₀ poza sezonem grzewczym występowały sporadycznie, w 2023 roku w kwietniu i we wrześniu. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa.

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin¹.

Program LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY na terenie powiatu cieszyńskiego

„Śląskie. Przywracamy błękit” (LIFE20 IPE/PL/000007 – LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY) to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – programu działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem programu ochrony powietrza, czyli opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Bierze w nim udział 83 współbeneficjentów, tj. 74 gminy i 4 związki subregionalne województwa śląskiego, Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu oraz 5 partnerów merytorycznych (Instytut Technologii Paliw i Energii, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny, Związek Stowarzyszeń oraz Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA). Całkowita wartość projektu to: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł);
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł);
- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł);
- z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

Realizację projektu zaplanowano na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2027 r.

¹ Departament Monitoringu Środowiska RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.33.2024 z 25 czerwca 2024 r.

4.1.1.2. Emisja z emitorów liniowych

Łączna długość dróg publicznych na terenie powiatu cieszyńskiego wynosi 1 637,567 km. Przez teren powiatu przebiegają następujące drogi publiczne:

- droga ekspresowa S52b, jezdnia prawa, długość 18,940 km, użytkowa ocena stanu technicznego: 78,9 % stan prawidłowy, 21,1 % stan ostrzegawczy,
- droga ekspresowa S52b, jezdnia lewa, długość 17,964 km, użytkowa ocena stanu technicznego: 66,5 % stan prawidłowy, 33,5 % stan ostrzegawczy,
- droga krajowa DK81, jezdnia prawa, długość 17,744 km, użytkowa ocena stanu technicznego: 37,2 % stan prawidłowy, 62,8 % stan ostrzegawczy,
- droga krajowa DK81, jezdnia lewa, długość 17,744 km, użytkowa ocena stanu technicznego: 60,6 % stan prawidłowy, 39,4 % stan ostrzegawczy²,
- drogi wojewódzkie – o łącznej długości 48,5 km, w tym:
 - 937 o długości 13,2 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający,
 - 938 o długości 15,1 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający,
 - 939 o długości 3,9 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający,
 - 941 o długości 33,2 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający i dobry,
 - 942 o długości 12,9 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający i dobry,
 - 943 o długości 10,5 km, stan techniczny drogi jest określony jako zadowalający i dobry,
 - 944 o długości 14,0 km, stan techniczny drogi jest określony jako wymagany³.
- drogi powiatowe o łącznej długości 236,846 km, w tym drogi zamiejskie 227,383 km oraz drogi miejskie 9,463 km⁴,
- drogi gminne o łącznej długości 1 325 km (dane GUS).

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się, stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności powiatu.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza generalny pomiar ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W latach 2020–2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony GPR, który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z 28 marca 2019 r.

Na potrzeby opracowania użyto 6 pomiarów na drogach krajowych i 17 pomiarów na drogach wojewódzkich, które uznaje się za miarodajne:

- z odcinków drogi ekspresowej S52b:
 - gr. państwa Cieszyn-Boguszowice - Cieszyn Zach. ul. Katowicka (DW938) – odcinek o długości 1,969 km z pomiarem w miejscowości Cieszyn,
 - Cieszyn Zach. ul. Katowicka (DW938) - Cieszyn Wsch. ul. Bielska (DW944) – odcinek o długości 3,290 km z pomiarem w miejscowości Cieszyn,
 - Cieszyn Wsch. ul. Bielska (DW944) - Skoczów DK81, DW941 – odcinek o długości 9,796 km z pomiarem w miejscowości Cieszyn,
 - Skoczów DK81, DW941 - Jasienica ul. Strumieńska – odcinek o długości 9,469 km z pomiarem w miejscowości Skoczów.
- z odcinków drogi DK81:

² Pismo GDDKiA z 26.06.025 r. znak OKA.I-2.531.3.25.2025.SZ

³ Pismo Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach z dnia 1.07.2025 r. znak: WI.112.33.2025.EWRE.10029.25

⁴ Pismo Powiatowego Zarządu Dróg Publicznych w Cieszynie z dnia 30.06.2025 r. znak PZDP.ZUD.444.59.25

- Zbytków ul. 1 Maja (DW939) - Skoczów ul. Objazdowa (DW944) – odcinek o długości 14,511 km z pomiarem w miejscowości Ochaby Małe (gmina Skoczów),
- Skoczów Przejście: ul. Objazdowa (DW944) - S52, DW941 – odcinek o długości 2,297 km z pomiarem w miejscowości Skoczów.

Tabela 7. Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze S52b w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021

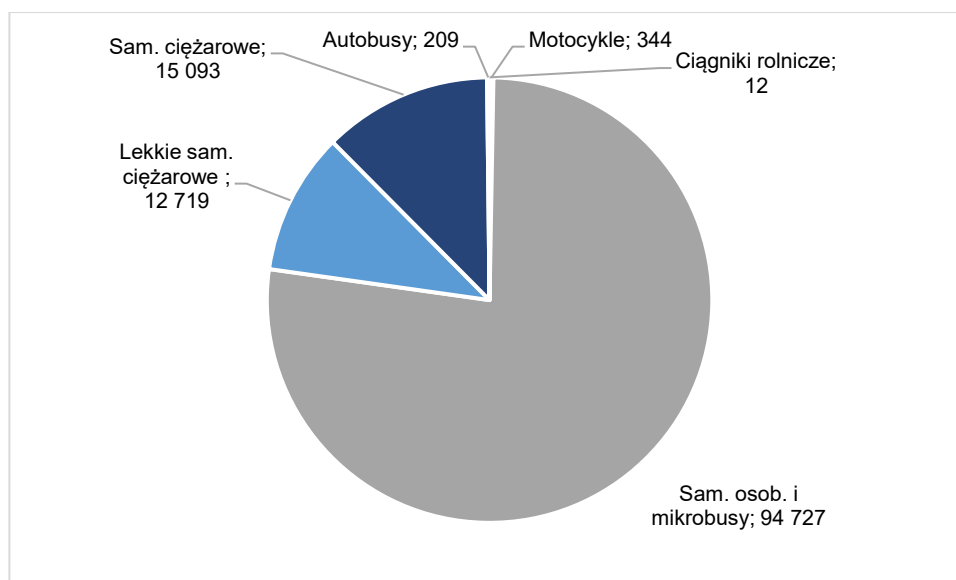
droga ekspresowa S52b	średnio dobowy ruch	Motocykle	Sam. osob. i mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy
					bez przycz.	z przycz.	
gr. państwa Cieszyn-Boguszowice - Cieszyn Zach. ul. Katowicka (DW938)	8525	17	4027	1110	221	3137	13
Cieszyn Zach. ul. Katowicka (DW938) - Cieszyn Wsch. ul. Bielska (DW944)	13110	21	9027	1469	237	2346	10
Cieszyn Wsch. ul. Bielska (DW944) - Skoczów DK81, DW941	16566	32	12102	1883	277	2248	24
Skoczów DK81, DW941 - Jasienica ul. Strumieńska	29231	60	23131	3344	557	2087	52

Źródło: GPR, 2020/2021

Tabela 8. Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze DK81 w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021

droga krajowa nr 81	średnio dobowy ruch	Motocykle	Sam. osob. i mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
					bez przycz.	z przycz.		
Zbytków ul. 1 Maja (DW939) - Skoczów ul. Objazdowa (DW944)	22683	93	18708	1987	359	1518	14	4
Skoczów Przejście: ul. Objazdowa (DW944) - S52, DW941	32989	121	27732	2926	454	1652	96	8

Źródło: GPR, 2020/2021

Rysunek 6. Liczba pojazdów silnikowych na drogach krajowych w powiecie cieszyńskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie GPR 2020/2021

Według generalnego pomiaru ruchu, na drogach krajowych w powiecie cieszyńskim łączny średniodobowy ruch wyniósł 123 104 poj/dobę. Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren powiatu drogach krajowych i ekspresowych największy udział mają samochody osobowe: 76,95%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 22,59%. Najmniejszy udział przypadł autobusom (0,17%), motocyklom (0,28%) oraz ciągnikom rolniczym (0,01%).

Pomiary ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach dróg wojewódzkich na terenie powiatu cieszyńskiego przeprowadzono na:

DW 938 na długości 12,85 km, w tym odcinki:

- Pawłowice ul. Kraszewskiego - Hażlach DW937 – pomiar w miejscowości Hażlach,
- Hażlach DW937 - Cieszyn DK1 – pomiar w miejscowości Cieszyn,

DW 941 na długości 33,229 km, w tym odcinki:

- Skoczów DK81 - Ustroń ul. Cieszyńska – pomiar w miejscowości Skoczów,
- Ustroń ul. Cieszyńska - Wisła ul. Wyzwolenia (DW942) – pomiar w miejscowości Ustroń,
- Wisła Przejście: ul. Wyzwolenia (DW942) - ul. Kasztanowa – pomiar w miejscowości Wisła,
- Wisła ul. Kasztanowa - Istebna DW943 – pomiar w miejscowości Istebna.

DW 942 na długości 20,319 km, w tym odcinki:

- Szczyrk ul. Olimpijska - Wisła ul. Czarne – pomiar w miejscowości Szczyrk (powiat bielski),
- Wisła przejście: ul. Czarne - ul. 1 Maja (DW941) – pomiar w miejscowości Wisła,

DW 943 na długości 13,480 km, w tym odcinki:

- gr. państwa Jasnowice - Istebna ul. Jaworzynka (DW941) – pomiar w miejscowości Istebna,
- Istebna Przejście: ul. Jaworzynka (DW941) – centrum – pomiar w miejscowości Krzyżawa (gmina Istebna),
- Istebna centrum - Koniaków – pomiar w miejscowości Koniaków,
- Koniaków - Laliki S69 – pomiar w miejscowości Laliki (powiat żywiecki).

DW 944 na długości 22,265 km, w tym odcinki:

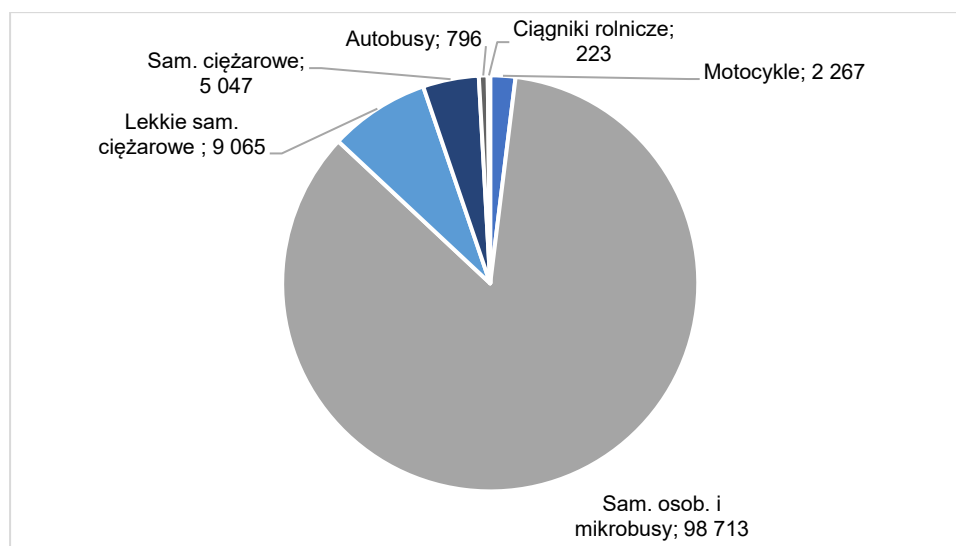
- Cieszyn W. Krasne (S52) - Międzywieć ul. Iskrzyczyńska – pomiar w miejscowości Międzywieć,
- Międzywieć ul. Iskrzyczyńska - Skoczów DK81 – pomiar w miejscowości Skoczów,
- Skoczów DK81 - Świątoszówka S52 – pomiar w miejscowości Skoczów,
- Świątoszówka S52 - Świątoszówka ul. Strumieńska – pomiar w miejscowości Świątoszówka,
- Świątoszówka ul. Strumieńska - Bielsko-Biała gr. miast – pomiar w miejscowości Jaworze (powiat bielski).

Tabela 9. Średnie dobowe natężenie ruchu na drogach wojewódzkich w powiecie cieszyńskim wg GPR2020/2021

Odcinki dróg wojewódzkich	średnio dobowy ruch	Motocykle	Sam. osob. i mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
					bez przycz.	z przycz.		
DW938								
Pawłowice ul. Kraszewskiego - Hażlach DW937	9003	102	7000	588	208	1074	21	10
Hażlach DW937 - Cieszyn DK1	13270	158	10835	938	165	1068	96	10
DW941								
Skoczów DK81 - Ustroń ul. Cieszyńska	12826	196	11054	1047	197	286	38	8
Ustroń ul. Cieszyńska - Wisła ul. Wyzwolenia (DW942)	14504	316	12453	1097	263	284	71	20

Wisła Przejście: ul. Wyzwolenia (DW942) - ul. Kasztanowa	7690	175	6685	593	97	45	82	13
Wisła ul. Kasztanowa - Istebna DW943	4599	154	3875	369	72	64	54	11
DW942								
Szczyrk ul. Olimpijska - Wisła ul. Czarne	3573	206	3023	256	10	3	69	6
Wisła przejście: ul. Czarne - ul. 1 Maja (DW941)	6356	221	5535	468	58	20	29	25
DW943								
gr. państwa Jasnowice - Istebna ul. Jaworzynka (DW941)	1405	31	1238	117	6	3	9	1
Istebna Przejście: ul. Jaworzynka (DW941) – centrum	2279	39	1904	247	29	53	3	4
Istebna centrum - Koniaków	5099	103	4448	394	45	66	39	4
Koniaków - Laliki S69	2017	64	1704	157	23	66	1	2
DW944								
Cieszyn W. Krasne (S52) - Międzywieć ul. Iskrzyczyńska	5238	84	4633	320	78	31	74	18
Międzywieć ul. Iskrzyczyńsk - Skoczów DK81	4809	80	4214	358	72	63	9	13
Skoczów DK81 - Świętoszówka S52	7159	118	6064	696	125	96	25	35
Świętoszówka S52 - Świętoszówka ul. Strumieńska	8084	125	6904	753	149	61	63	29
Świętoszówka ul. Strumieńska - Bielsko-Biała gr. miast	8200	95	7144	667	143	24	113	14

Źródło: GPR, 2020/2021

Rysunek 7. Liczba pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich w powiecie cieszyńskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie GPR 2020/2021

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren powiatu cieszyńskiego drogach wojewódzkich największy udział mają samochody osobowe 85,02%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 12,15%. Najmniejszy udział przypadł motocyklom (1,95%), autobusom (0,69%) oraz ciągnikom rolniczym (0,19%).

Linie kolejowe

Na terenie powiatu cieszyńskiego znajdują się 17 odcinków linii zaliczonych do 9 linii kolejowych 90, 93, 150, 157, 190, 191, 693, 694, 695. Długość linii według danych PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na koniec 2024 roku wynosiła 64,298 km, w tym znajdują się linie o znaczeniu państwowym, miejscowym, jedno lub dwutorowa, zelektryfikowana lub niezelektryfikowana.

Tabela 10 Długość odcinków sieci kolejowych na terenie powiatu cieszyńskiego z podziałem na rodzaj linii

Numer linii	Nazwa linii kolejowej	Nazwa odcinka linii kolejowej	Kilometraż początkowy	Kilometraż końcowy	Rodzaj linii kolejowej
90	Zebrzydowice - Cieszyn	Zebrzydowice - Cieszyn	12,983	29,461	pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
93	Trzebinia - Zebrzydowice	Zebrzydowice - Zebrzydowice (Gp)	80,661	76,374	znaczenia państwowego, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana
93	Trzebinia - Zebrzydowice	Chybie - Zebrzydowice	76,374	60,772	znaczenia państwowego, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana
93	Trzebinia - Zebrzydowice	Bronów - Chybie	60,772	55,431	znaczenia państwowego, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana
150	Czechowice-Dziedzice R815 - Chybie	Zabrzeg Czarnolesie - Bronów	8,474	13,459	znaczenia państwowego, pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
157	Pawłowice Śląskie - Skoczów	Dębina - Chybie	3,719	11,279	znaczenia państwowego, pierwszorzędna, dwutorowa, zelektryfikowana
157	Pawłowice Śląskie - Skoczów	Chybie - Bieniowiec	11,279	12,812	znaczenia państwowego, pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
157	Pawłowice Śląskie - Skoczów	Bieniowiec - Skoczów	12,812	23,745	znaczenia państwowego, pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
190	Bielsko-Biała Główna - Cieszyn	Bielsko Biała Główna - Skoczów	17,654	17,699	drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
190	Bielsko-Biała Główna - Cieszyn	Bielsko Biała Główna - Skoczów	18,097	22,017	drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
190	Bielsko-Biała Główna - Cieszyn	Skoczów - Golezów	22,017	28,780	znaczenia państwowego, drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
190	Bielsko-Biała Główna - Cieszyn	Golezów - Cieszyn	28,780	38,622	drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
190	Bielsko-Biała Główna - Cieszyn	Cieszyn - Cieszyn (Gp)	38,622	40,181	drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
191	Golezów - Wisła Głębcze	Golezów - Wisła Głębcze	-0,55	20,048	znaczenia państwowego, drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana

693	Czechowice-Dziedzice R827 - Bronów Podg	Czechowice-Dziedzice R827 - Bronów Podg	4,226	5,664	znaczenia państwowego, pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
694	Bronów Podg - Bieniowiec	Bronów Podg - Bieniowiec	0	3,217	znaczenia państwowego, drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana
695	Cieszyn R 103 - Cieszyn R 102	Cieszyn R 103 - Cieszyn R 102	0	0,657	drugorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana

Źródło: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala, Biuro Ochrony Środowiska znak: IOS1.4514.50.2025.2.K.Ś. z 07.07.2025 r.

4.1.1.3. Emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych

Według Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), na koniec 2024 roku na terenie powiatu cieszyńskiego było ponad 8 tys. pozaklasowych kotłów, trzonów kuchennych i pieców kaflowych na paliwo stałe. W latach 2023-2024 mieszkańcy powiatu cieszyńskiego zlikwidowali 424 źródła ciepła, w których spalane było w większości paliwo stałe tj. produkty węglowe, ekogroszek, miał węglowy.

Autorzy opracowania przeanalizowali uchwalone na przestrzeni ostatnich lat programy ochrony powietrza, których celem była diagnoza stanu jakości powietrza oraz wskazanie takich działań naprawczych, które będą przyczyniały się do poprawy lub utrzymania jakości powietrza na obszarach poszczególnych gmin powiatu cieszyńskiego.

Uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r. Celem Programu ochrony powietrza (dalej POP) jest ewaluacja działań naprawczych, tak, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Celem Programu jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń pyłowych i poziomu docelowego benzo(a)pirenu we wszystkich strefach województwa śląskiego oraz dwutlenku azotu w strefie aglomeracja górnośląska.

Opracowany program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględnia charakterystykę stref objętych programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych;
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP;
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych;
- załączników, w których opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Analizy przedstawione w Programie ochrony powietrza odnoszą się do roku bazowego 2022, a wykonanie działań naprawczych w harmonogramie realizacji zaplanowane jest do roku 2026 stanowiącego rok prognozy. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. POP całkowita emisja pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz B(a)P wymagana do zredukowania emisja w latach 2022–2026 na terenie powiatu cieszyńskiego wynosi:

- pył PM₁₀ – 920 Mg/rok,
- pył PM_{2,5} – 848 Mg/rok,
- B(a)P – 0,512 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2402ZSO w latach 2025–2026 wynosi:

- wymagana liczba kotłów do wymiany – 12 176 szt.,
- wymagana powierzchnia lokali – 2 302 233 m²,
- szacunkowe koszty – 414 188 000,00 zł⁵.

Obowiązki Starosty Cieszyńskiego w ramach realizacji programu ochrony powietrza:

- przedkładanie marszałkowi województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w programie,
- prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.
- wydawanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza lub pozwoleń zintegrowanych z uwzględnieniem procesu kompensacji emisji na obszarach przekroczeń.

Od 2017 roku na terenie województwa śląskiego obowiązuje Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zwana „uchwałą antysmogową”. Zgodnie z jej zapisami od 1 września 2017 roku na terenie Śląska:

- dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012,
- zabrania się stosowania węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15% oraz biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.

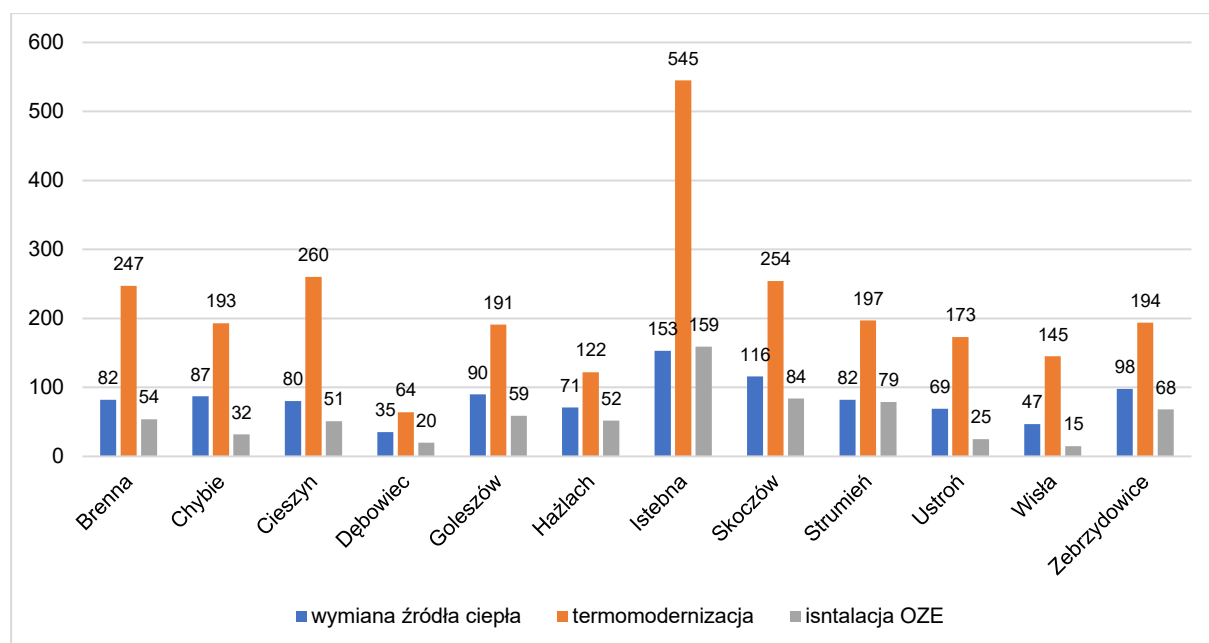
Niska efektywność energetyczna części budynków jest bardzo istotnym problemem – w wielu budynkach funkcjonują niskosprawne systemy grzewcze, a przegrody budowlane nie są dostatecznie izolowane. Rozwiązaniem jest m.in. wymiana pieców i kotłów. Powiat Cieszyński nie udziela dofinansowań dla gmin i mieszkańców na wymianę kotłów. Dofinansowanie udzielane jest mieszkańcom przez poszczególne gminy prowadzące na swoim terenie programy wymiany kotłów w ramach Planów gospodarki niskoemisyjnej oraz Programów ograniczenia niskiej emisji. W latach 2023-2024 na terenie powiatu wymieniono 424 szt. nieekologicznych źródeł ciepła oraz wykonano 35 termomodernizacji obiektów mieszkalnych i 6 obiektów użyteczności publicznej.

Zgodnie z informacjami WFOŚiGW w Katowicach w okresie 2023-2024 w powiecie cieszyńskim 2136 Beneficjentów zrealizowało inwestycję i otrzymało dofinansowanie, w tym:

- 3316 na wymianę źródła ciepła,
- 2585 na termoizolację obiektów,
- 256 na instalację fotowoltaiki.

Ilości poszczególnych zakresów rzeczowych zrealizowanych na terenie poszczególnych gmin powiatu cieszyńskiego:

⁵ Aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”, 2023 r.

Rysunek 8. Ilość inwestycji zrealizowanych przez mieszkańców powiatu w ramach środków WFOŚiGW w Katowicach

Źródło: opracowanie na podstawie danych WFOŚiGW w Katowicach R.076.41.2025.MS z 26.06.2025 r.

Prowadzenie działań w zakresie ograniczania emisji z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych jest najbardziej efektywnym i najszybszym sposobem na ograniczenie powstawania zanieczyszczeń w tym sektorze. Działania te, opierają się na różnych dokumentach planistycznych, tj.: Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Analiza danych zawartych w planach gospodarki niskoemisyjnej gmin powiatu cieszyńskiego pozwala stwierdzić, że w strukturze paliw wykorzystywanych do celów grzewczych w budynkach jednorodzinnych dominuje węgiel kamienny. Spalanie węgla kamiennego powoduje powstawanie toksycznych wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (których przedstawicielem jest m.in. benzo(a)piren), dioksyn i furanów, metali ciężkich i pyłów (m.in. PM₁₀, PM_{2,5}). Pył PM₁₀ przenika do górnych dróg oddechowych i płuc, a pył PM_{2,5} może przenikać także do krwi. Zanieczyszczenia te są szczególnie niebezpieczne ze względu na koncentrację na poziomie przygruntnym, przez co mieszkańcy są narażeni na wdychanie ich, a w konsekwencji na choroby układu oddechowego i krążenia. Co więcej, oddziaływanie emisji pochodzącej z sektora komunalno-bytowego ma charakter obszarowy – szczególnie w obszarach o dużej gęstości zaludnienia.

Odrębnym problemem jest spalanie odpadów. Spalanie lub współspalanie tworzyw sztucznych, gumy itp. powoduje ponadstukrotny wzrost emisji dioksyn. Substancje te powodują choroby skóry, wątroby, układu kostnego oraz znacząco obniżają sprawność układu odpornościowego.

Z informacji przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie oraz Gminy i Miasta wynika, że zgłaszane przez mieszkańców uciążliwości dotyczą głównie takich aspektów środowiskowych jak hałas i spalanie odpadów. Zgłaszane są one zazwyczaj przez portal Ekointerwencja lub bezpośrednio do organu. Organ podejmuje kontrole i w uzasadnionych przypadkach podejmuje postępowania administracyjne w sprawie (np.: wydaje decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu) lub przekazuje sprawy do innych organów ochrony środowiska odpowiedzialnych za kontrole podmiotów gospodarczych (inspekcja ochrony środowiska, marszałek).

4.1.1.4. Emisja przemysłowa

W latach 2023 – 2024 pozwolenie zintegrowane wydane przez Starostę Cieszyńskiego posiadały następujące zakłady:

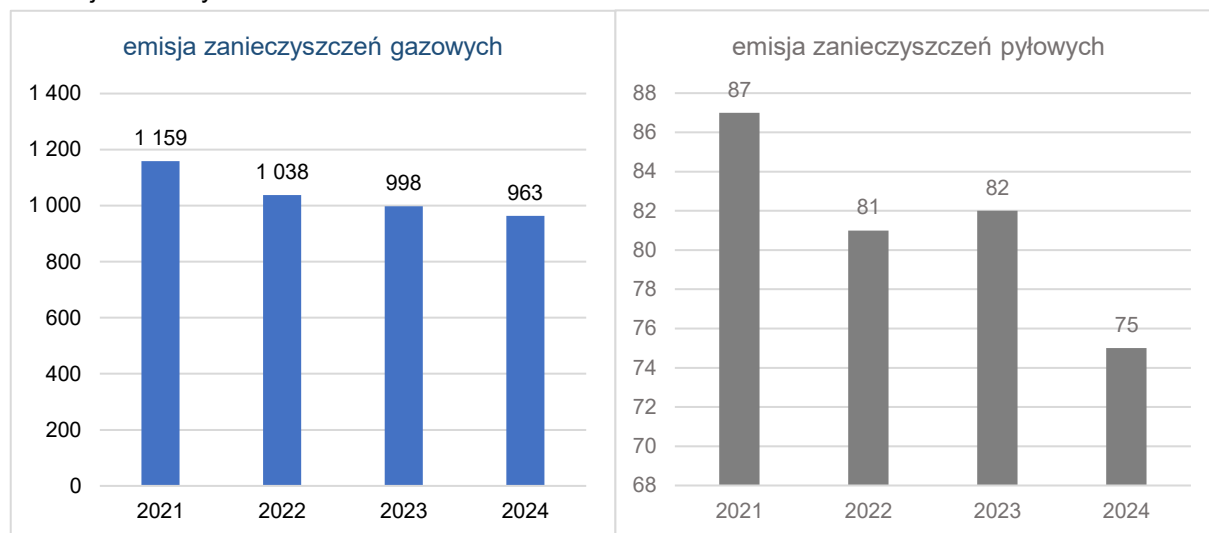
- TEKSID IRON POLAND sp. z o.o., Skoczów,
- TAURON Ciepło sp. z o.o., Katowice – Elektrociepłownia Cieszyn.

W tym samym okresie Starosta Cieszyński wydał 26 pozwoleń na emisję gazów i pyłów do powietrza.

Natomiast Marszałek Województwa Śląskiego wydał pozwolenia zintegrowane dla następujących firm działających na obszarze powiatu cieszyńskiego:

- PPG Cieszyn S.A. z siedzibą w Cieszynie (poz. Rej. 144)
- Chów drobiu w Pszczynie (poz. Rej. 243),
- Chów Drobiu w Wiśle Wielkiej (poz. Rej. 249)
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Promień” w Ogrodzonej (poz. Rej. 274),
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Simoradzu (poz. Rej. 276),
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Goleszowie (poz. Rej. 277),
- Teksid Iron Poland Sp. z o.o. w Skoczowie (poz. Rej. 69),
- GT Poland Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Pierścu (poz. Rej. 100),
- Zakład Wyrobów Metalowych „STRUMET” Sp. z o.o. w Strumieniu (poz. Rej. 55),
- Ferma Drobiu z siedzibą w Drogomyślu (poz. Rej. 261)
- Ferma Drobiu w Pruchnej (poz. Rej. 248).

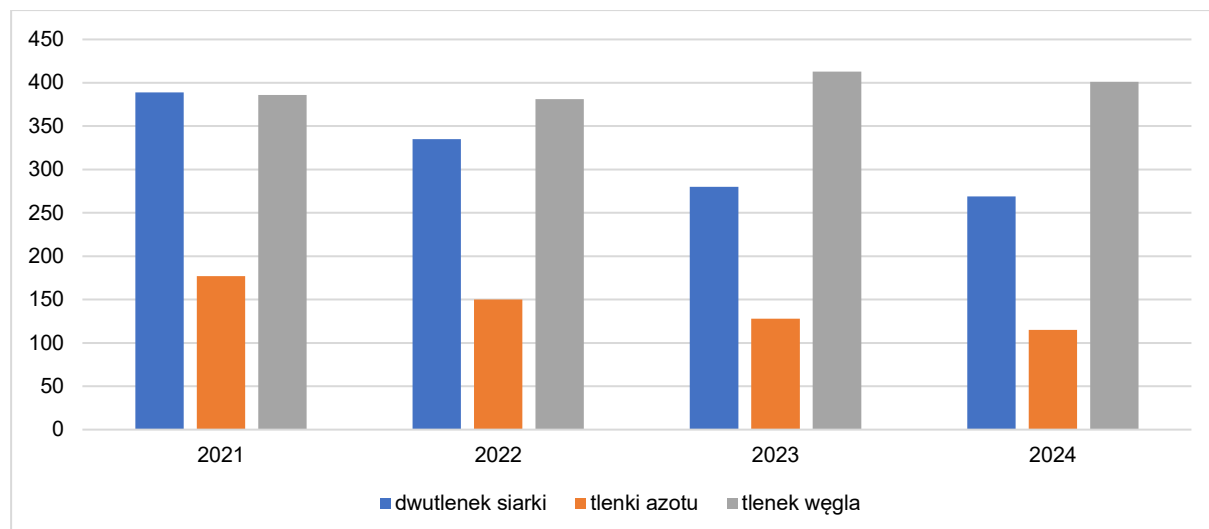
Zgodnie z danymi GUS w latach 2021-2024 nastąpił spadek emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego. Emisja zanieczyszczeń gazowych w 2024 roku spadła o około 17% w stosunku do roku 2021. Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych w analogicznym okresie spadła o 14%. Należy zaznaczyć, że emisja zanieczyszczeń gazowych znacznie przewyższa emisję zanieczyszczeń pyłowych. Co więcej, emitowane do atmosfery zanieczyszczenia pyłowe stanowią około 0,49% wytworzonych zanieczyszczeń ogółem. Znaczna część, bo aż 99,1% powstających w zakładach zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, została zatrzymana lub zneutralizowana w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń.

Rysunek 9. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych bez CO₂ z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2025

Jak wynika z danych GUS prawie całość zanieczyszczeń gazowych (99,5%) stanowił dwutlenek węgla. Pozostałe monitorowane gazy to dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla.

Rysunek 10. Emisja zanieczyszczeń dwutlenku siarki, tlenków azotu i tlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych znajdujących się na powiecie cieszyńskim w latach 2021-2024 [Mg/rok]

Źródło: opracowanie własne na podstawie systemu BDL GUS, 2025

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska uprawnienia Inspekcji obejmują kontrole planowe i pozaplanowe. W razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przeciwko środowisku – wymienionych w w/w ustawie - Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska lub upoważnieni inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska mogą podjąć czynności kontrolne zmierzające do wyjaśnienia, a w przypadkach uzasadnionych do wymierzenia kary, bądź wstrzymania działalności.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w latach 2023-2024 przeprowadził łącznie 17 kontroli przedsiębiorców z wyjazdem w teren oraz 46 kontroli dokumentacji, w zakresie przestrzegania przepisów ochrony powietrza. W przypadku 5 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 3 z tych kontroli, nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.1.1.5. Analiza i warunki wykorzystania OZE

Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r. w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 r. ma to być co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 r. powinien być wynieść 15%, a do 2030 r. – 21%.

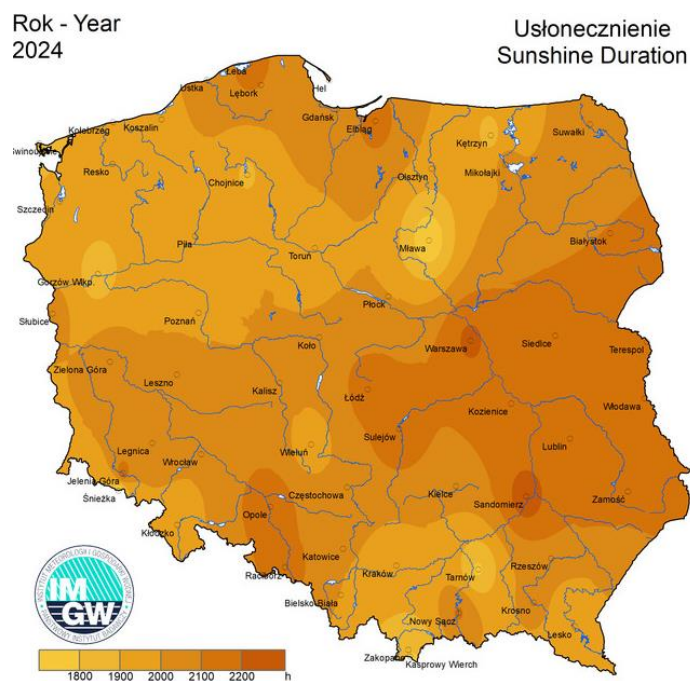
Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji, może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia słoneczna

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystywana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przezroczystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto zmniejszenie przejrzystości powietrza może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 11. Średnie roczne sumy usłonecznienia h/rok

Źródło: www.klimat.imgw.pl (Klimat Polski 2022, dostęp 10.07.2025)

Powiat cieszyński położony jest na obszarze rejonu południowego, gdzie średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach 2100-2200 h/rok (rysunek powyżej). Warunki takie sprawiają, że obszar powiatu dysponuje bardzo dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Przyłączone instalacje fotowoltaiczne na terenie powiatu (dane na koniec 2024 roku):

- do 10 kW – 8 853 szt.
- powyżej 10 kW – 855 szt.⁶

Jednostki samorządu terytorialnego w tym także Powiat Cieszyński w minionych latach dokonały szeregu inwestycji w zakresie OZE w budynkach użyteczności publicznej. Zwraca uwagę duża popularność instalacji fotowoltaicznych oraz pomp ciepła. Z kolei dzięki instalacji do odzysku biogazu oczyszczalnia ścieków w Skoczowie mogła zlikwidować stare nieefektywne kotły węglowe. Zestawienie instalacji OZE na terenie powiatu cieszyńskiego zawiera tabela poniżej.

Tabela 11 Instalacje OZE w budynkach użyteczności publicznej i komunalnych na terenie powiatu cieszyńskiego

Lp.	Lokalizacja instalacji	Miejsce	Instalacje OZE
1.	Gmina Brenna	Szkoła Podstawowa nr 2 w Brennej	Panele fotowoltaiczne: 39,96 kW Pompa ciepła: 6-27 kW, powietrze-woda, wspomagająca układ c.o. i c.w.u. Kolektory słoneczne: płaskie, łączna powierzchnia 29,6 m ² – wspomaganie układu c.w.u.
		Przedszkole Publiczne w Górkach Małych	Panele fotowoltaiczne: 11 kW Pompa ciepła: 6-27 kW, powietrze-woda, wspomagająca układ c.o. i c.w.u.
2.	Gmina Chybie	Szkoła Podstawowa nr 1 w Chybiu	Kolektory słoneczne: płaskie, łączna powierzchnia 9,3m ² – uzysk ciepła 8GJ

⁶ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej – pismo nr TD25-06-0099106-03 z 13 czerwca 2025 r.

		Oczyszczalnia ścieków w Chybiu	Panele fotowoltaiczne: 31,2 kWp – roczna produkcja energii do 20 900 kWh
3.	Gmina Cieszyn	Szkoła Podstawowa nr 4 - basen	instalacja solarna podgrzewająca ciepłą wodę użytkową dla obiektu basenu, składająca się z 36 paneli o łącznej powierzchni 84 m ²
		Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o.	instalacja solarna składająca się z 9 szt. kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 19,6m ²
		Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Cieszynie	instalacja solarna składająca się z 8 szt. kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 18,6m ²
		Dom Dziecka w Cieszynie	Panele fotowoltaiczne
		Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Szpital Śląski w Cieszynie	Panele fotowoltaiczne o mocy 137,1 kWp
		Starostwo Powiatowe w Cieszynie ul. Bobrecka 29	Panele fotowoltaiczne o mocy 39,96 (kWp) (148 paneli o mocy 0,270)
4.	Gmina Dębowiec	Przedszkole Publiczne w Iskrzycynie	Panele fotowoltaiczne o mocy 7,2 kWp
		Przedszkole Publiczne w Dębowcu	Panele fotowoltaiczne o mocy 6,3 kWp
		Przedszkole Publiczne w Ogrodzonej	Panele fotowoltaiczne o mocy 5,4 kWp
		Szkoła Podstawowa w Dębowcu	Panele fotowoltaiczne o mocy 28,49 kWp
		Szkoła Podstawowa w Dębowcu	Panele fotowoltaiczne o mocy 4,05 kWp
		Szkoła Podstawowa w Ogrodzonej	Panele fotowoltaiczne o mocy 9,9 kWp
		Szkoła Podstawowa w Iskrzycynie	Panele fotowoltaiczne o mocy 8,1 kWp
		Szkoła Podstawowa w Simoradzu	Panele fotowoltaiczne o mocy 9 kWp
		Oczyszczalnia ścieków w Ogrodzonej	Panele fotowoltaiczne o mocy 25,2 kWp
		Urząd Gminy w Dębowcu	Panele fotowoltaiczne o mocy 31,05 kWp
		Oczyszczalnia ścieków w Dębowcu	Panele fotowoltaiczne o mocy 29,7 kWp
5.	Gmina Goleszów	Goleszów, ul. Szkolna 5	Panele fotowoltaiczne o mocy 0,4 kWp
		Cisownica, ul. Cisowa 54	Panele fotowoltaiczne o mocy 0,4 kWp
		Cisownica ul. Cisowa 32	Panele fotowoltaiczne o mocy 0,4 kWp
6.	Gmina Hażlach	Drogi na terenie gminy	13 lamp hybrydowych wykorzystujących energię słoneczną i wiatrową
7.	Gmina Istebna	-	-
8.	Gmina Skoczów	Szkoła Podstawowa w Ochabach	Panele fotowoltaiczne: 4,5 kW
		Przedszkole Pierściec	Panele fotowoltaiczne: 4,5 kW
		Miejska Spółka Sko-Eko Sp. z o.o. w Skoczowie	Biogaz: zmiana sposobu prowadzenia fermentacji osadów ściekowych z umożliwieniem odzysku biogazu jako paliwa wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej i ciepła. Pozyskiwanie energii elektrycznej w agregacie kogeneracyjnym o mocy elektrycznej ok. 190 Ee/200 Ec, energii cieplnej w 2 kotłach o mocy ok. 250 KW każdy.
		Dom Dziecka w Międzywiciu	Panele fotowoltaiczne: 4,320 kW
		Dom Pomocy Społecznej „FENIKS” w Pogórze	Panele fotowoltaiczne
		Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Pogórze	Panele fotowoltaiczne

9.	Gmina Strumień	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabłociu	Kaskada 2 pomp ciepła typu powietrze-woda
		Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bąkowie	Kaskada 2 pomp ciepła typu powietrze-woda
		Wiata w Zabłociu przy ul. Rolnej	Panele fotowoltaiczne o mocy 1 kWp
		Stadion LKS Wisła Strumień	Ławki solarne o mocy 200 Wp z możliwością ładowania urządzeń mobilnych
10.	Gmina Ustroń	Szkoła Podstawowa nr 1	Fotowoltaika o mocy 49,92 kWp 3 x Pompa ciepła powietrze/woda o mocy 13kW
		Przedszkole nr 1	Fotowoltaika o mocy 7,36 kWp
		Przedszkole nr 7	Pompa ciepła powietrze/woda o mocy 13kW
		Żłobek Miejski	Fotowoltaika o mocy 8,7 kWp Pompa ciepła powietrze/woda o mocy 13kW
		Szkoła Podstawowa nr 6	Solary Hewalex typ KS 2600 TLP/TP ACR 40 szt.
		Miejski Dom Spokojnej Starości	Solary typu „AMX” 16 szt.
11.	Gmina Wisła	OSP Jawornik	Pompa ciepła 1,7 kW
		Miejski Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół	Pompa ciepła 1,7 kW
		Urząd Miejski w Wiśle	Pompa ciepła 1,7 kW
		Centrum Edukacji Ekologicznej	Panele fotowoltaiczne o mocy 3,6 kWp
12.	Gmina Zebrzydowice	OSP Kończyce Małe	Panele fotowoltaiczne o mocy 2,28 kWp
		Szkoła Podstawowa w Kaczcach	Panele fotowoltaiczne o mocy 20,21 kWp
		Obiekt GZWik Zebrzydowice ul Rzeczna 2A	Panele fotowoltaiczne o mocy 48,64 kWp
		Kończyce Małe ul. Korczaka Oczyszczalnia ścieków	Panele fotowoltaiczne o mocy 49,5 kWp
		Kończyce Małe ul. L. Staffa 32 SUW „Karolinka”	Panele fotowoltaiczne o mocy 28,5 kWp
		Zebrzydowice ul. Nowy Dwór Oczyszczalnia ścieków Zebrzydowice	Panele fotowoltaiczne o mocy 49,02 kWp
		Kończyce Małe ul. Myśliwska SUW ul. Myśliwska	Panele fotowoltaiczne o mocy 49,45 kWp

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Gminy i Powiat cieszyński

Poniżej przedstawiono instalacje OZE zamontowane w powiatowych obiektach użyteczności publicznej:

- instalacje PV:
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Granit” Malinka 79, 43-460 Wisła,
 - Powiatowy Dom Pomocy Społecznej „Feniks” w Skoczowie, ul. Sportowa 13, 43-430 Skoczów,
 - Warsztat Terapii Zajęciowej w Drogomyślu, ul. Modrzewiowa 1, 43-424 Drogomyśl,
 - Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Pogórze, ul. Zamek 132, Pogórze, 43-430 Skoczów,
 - Powiatowy Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” ul. W. Korfatego 1, 43-400 Cieszyn,
 - Starostwo Powiatowe w Cieszynie, ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn,
 - Zespół Szkół Technicznych w Ustroniu, ul. 3 Maja 15, 43-450 Ustroń,
 - Zespół Szkół Technicznych im. Płk. Gwidona Langer w Cieszynie ul. Frysztacka 48, 43-400 Cieszyn,
 - Dom Dziecka w Międzywiciu, ul. Malinowa 4, Międzywieć, 43-430 Skoczów,

- pompy ciepła:
 - Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Pogórze ul. Zamek 132, 43-430 Pogórze,
 - Warsztat Terapii Zajęciowej w Drogomyślu ul. Modrzewiowa 1, 43-424 Drogomyśl,
 - Zespół Szkół Technicznych w Ustroniu, ul. 3 Maja 15, 43-450 Ustroń,
 - Zespół Szkół Technicznych im. Plk. Gwidona Langerera w Cieszynie ul. Frysztacka 48, 43-400 Cieszyn,
 - Centrum Kształcenia Zawodowego w Bażanowicach, ul. Cieszyńska 11, 43-440 Bażanowice,
 - II Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Cieszynie, Plac Wolności 7B, 43-400 Cieszyn.

Zmniejszająca się w latach 2021-2024 emisja przemysłowa oraz prognozy dalszej redukcji związane z postępem technologicznymi i przepisami prawnymi pokazują, że ten rodzaj emisji jest w znacznej mierze kontrolowany. Znacznie poważniejszym problemem jest emisja z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych.

Analiza wykonana w ramach „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” wyraźnie wskazuje na konieczność redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego we wszystkich strefach województwa śląskiego – w tym w strefie śląskiej, do której należy powiat cieszyński. Należy podkreślić, że wymiana nieefektywnych źródeł ciepła jest jednym z najbardziej istotnych czynników przyczyniających się do zmniejszenia emisji. Porównanie wielkości emisji z nieefektywnego, pozaklasowego kotła na węgiel z kotłem spełniającym wymagania dyrektywy UE pokazuje, że taka zamiana prowadzi do redukcji emisji ok. 96-97% pyłu PM10 i PM2,5 oraz ok. 95% benzo(a)pirenu.

Zmniejszanie emisji pochodzących z sektora transportu powinno przebiegać dwutorowo – poprzez podwyższanie standardów emisji spalin oraz jakości dróg (zwiększenie płynności ruchu), a także poprzez modelowanie zmian zachowań transportowych. Polityka UE oraz odpowiednie regulacje krajowe pozwalają na sukcesywną redukcję emisji. Jest ona jednak równoważona przez stały wzrost ilości pojazdów poruszających się po drogach.

Biorąc pod uwagę źródła zanieczyszczeń powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego, należy zauważyć, że większość zanieczyszczeń składa się na niską emisję. Niska emisja to wprowadzanie produktów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych do atmosfery ze źródeł (emiterów) znajdujących się na wysokości nie większej niż 40 m nad poziomem terenu. Najlicniejsza grupa emiterów to kominy gospodarstw domowych oraz rury wydechowe samochodów. Z powodu małej wysokości, na której wprowadzane są do powietrza zanieczyszczenia, zjawisko niskiej emisji jest szczególnie szkodliwe lokalnie – w miejscu powstawania zanieczyszczeń.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• planowane inwestycje w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystania OZE • duże nakłady na wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne oraz termomodernizację obiektów • nakłady na bieżące modernizacje i remonty dróg	• niska efektywność energetyczna części budynków • niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych • brak potencjału zastosowania części OZE (elektrownie wiatrowe, elektrownie wodne) • wzrost zużycia energii elektrycznej w poszczególnych grupach odbiorców
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE	• możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic powiatu

• coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii • możliwe dofinansowanie z programów rządowych • realizacja POP oraz tzw. uchwały antysmogowej	• brak środków na finansowanie inwestycji związanych z ochroną klimatu i jakością powietrza • słabe zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych • duży przyrost liczby pojazdów poruszających się w obrębie powiatu
--	---

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z zapisami art. 85 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie powiatu przeanalizowano na podstawie danych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dane ze stacji pomiarowej w Cieszynie oraz Ustroniu). W 2024 roku obszar przekroczeń poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia [benzo(a)pirenu] obejmował na terenie powiatu cieszyńskiego 10 gmin. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w ostatnich latach jakość powietrza w zakresie benzo(a)pirenu, nie odpowiada obowiązującym normom.

Mieszkańcy powiatu cieszyńskiego biorą udział w programach realizowanych przez Gminy, Miasta i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (Czyste Powietrze, Ciepłe Mieszkanie, Mój Prąd), dzięki czemu wymieniano nieekologiczne źródła ciepła oraz prowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, oraz instalowana nowoczesne źródła OZE.

Na znaczną emisję wpływ ma również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich ilością i złym stanem technicznym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla powiatu mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również obawy mieszkańców i przedsiębiorców o wzrost kosztów prac związanych z działaniami zmniejszającymi energochłonność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych prowadzących do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego (pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych), która w największym stopniu oddziałuje na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców, będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, realizacji programu ochrony powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg, w tym efektywności oświetlenia.

Ochrona powietrza powinna zostać ujęta w opracowywanych przez Gminy i Miasta dokumentach planistycznych, takich jak plany ogólne, mpzp, projekty założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, plan adaptacji do zmian klimatu i strategiach rozwoju oraz innych dokumentach branżowych w zakresie energetyki.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 12. Wybrane efekty realizacji w zakresie zagrożeń hałasem

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
Lp.	Zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu z zakładów (decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu)	W latach 2023-2024 Starosta Cieszyński nie wydał decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu, ponieważ nie było takiej potrzeby (1 decyzja w latach 2021-2022).	nie było potrzeby wydawania decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu
2.	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach W latach 2023-2024 przeprowadzono 9 kontroli w zakresie przekraczania norm hałasu przemysłowego. Stwierdzono nieprawidłowości w 3 przypadkach.	9 kontroli w zakresie przekraczania norm hałasu przemysłowego
3.	Ograniczenie hałasu kolejowego poprzez modernizację linii kolejowych oraz taboru oraz działania zawarte w POH	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zadanie zostało opisane w tabeli 3 pkt 5 i 6.	realizacja 3 projektów inwestycyjnych dotyczących nowoczesnych kolei

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu w zakresie ochrony przed hałasem.

Tabela 13. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Przekroczenie poziomów emisji hałasu komunikacyjnego	brak badań GIOŚ na terenie powiatu	brak badań GIOŚ na terenie powiatu (ostatnie badania w 2022 roku)
2	Przekroczenia poziomów hałasu przemysłowego	1 decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu (2021-2022)	nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu (2023-2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ oraz Starostwa Powiatowego w Cieszynie, 2025 rok

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} , L_N , L_{AeqD} i L_{AeqN} oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności warunków meteorologicznych, natężenia ruchu oraz sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością gospodarczą na terenie powiatu cieszyńskiego uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów (przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych), które stanowią źródło emisji hałasu.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości do WIOS, który następnie przesyła informację do Starosty Cieszyńskiego. W przypadku przekroczeń Starosta wydaje decyzje o dopuszczalnej emisji hałasu.

Przedsiębiorstwa, które stanowią źródło emisji hałasu starają się dbać o stan środowiska i czynią kroki mające na celu zmniejszenie lub całkowitą eliminację negatywnego oddziaływania na środowisko.

Większe przedsiębiorstwa posiadają pozwolenia zintegrowane obejmujące całościowo wszystkie dziedziny środowiskowe, na które oddziałuje funkcjonujące przedsiębiorstwo.

Aktualnie dla firm działających na terenie powiatu cieszyńskiego zostało wydanych 13 pozwoleń zintegrowanych, w tym 2 przez Starostę Cieszyńskiego oraz 11 przez Marszałka Województwa Śląskiego. Jednocześnie w okresie 2023-2024 Starosta Cieszyński nie stwierdził przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i nie wydawał zgodnie z art. 115 ustawy Prawo ochrony środowiska, decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu.

W latach 2023–2024 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził na terenie powiatu cieszyńskiego łącznie 9 kontroli w 9 przedsiębiorstwach. W wyniku kontroli stwierdzono 3 nieprawidłowości, które zostały usunięte w ramach zarządzeń pokontrolnych.

W tym samym okresie Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach zrealizował pomiary hałasu przemysłowego na terenie powiatu cieszyńskiego:

- w 2023 roku wykonano pomiary dla 2 zakładów. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla jednego przedsiębiorcy.
- w 2024 roku wykonano pomiary dla 7 zakładów. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla dwóch firm⁷.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie powiatu jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Równocześnie zauważalny jest wzrost pojazdów z silnikiem elektrycznym lub hybrydowym. Brak silnika spalinowego powoduje, że samochody elektryczne nie wytwarzają takiego samego poziomu hałasu i poziomu spalin jak pojazdy z silnikiem spalinowym. W rzeczywistości hałas generowany przez samochody elektryczne jest często opisywany jako niski szum lub warkot, który jest znacznie mniej uciążliwy w porównaniu z głośnymi odgłosami przyspieszania i dudnienia charakterystycznymi dla pojazdów konwencjonalnych.

Redukcja poziomu hałasu po wprowadzeniu do potoku ruchu pojazdów elektrycznych lub hybrydowych w otoczeniu dróg mogłaby wystąpić przy udziale pojazdów elektrycznych w potoku ruchu na poziomie 60% w porze dziennej i 70% w porze nocnej⁸.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie powiatu są:

- droga ekspresowa S52b o długości 18,940 km,
- droga krajowa DK81 o długości 17,744 km,
- drogi wojewódzkie – o łącznej długości 48,5 km, w tym:
- drogi powiatowe o łącznej długości 236,846 km,

⁷ Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach – pismo nr WP.7016.149.2025.MR z 7 lipca 2025 r.

⁸ VII WARMIŃSKO MAZURSKIE FORUM DROGOWE Drogi przyszłości, Laboratorium Badawcze EKKOM Sp. z o.o. Wpływ pojazdów z napędem elektrycznym na obniżenie hałasu w otoczeniu dróg zamieszkałych.

- drogi gminne o łącznej długości 1 325 km.

Należy zaznaczyć, iż w ciągu drogi wojewódzkiej nr 941 w gminie Ustroń zlokalizowane są ekrany akustyczne o długości 3,5 km.

Na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych, jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego, na bazie których planowane są prace remontowe niezbędne do realizacji. Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym, podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych przez zarządców dróg środków finansowych. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych oraz odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie głównych dróg.

Układ komunikacyjny na terenie powiatu cieszyńskiego, jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny, lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bezpośredniej bliskości ciągów komunikacyjnych są przyczyną emisji hałasu do środowiska.

Na terenie powiatu cieszyńskiego, na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach, w 2022 r., została wykonana strategiczna mapa hałasu dla:

- drogi wojewódzkiej nr 941 na odcinku: od Skoczów (DK81) - do Wisła ul. Wyzwolenia (DW942),
- drogi wojewódzkiej nr 938 na odcinku: od Pawłowice (kier. Zebrzydowice Górne) – do Cieszyn (DK1),
- drogi wojewódzkiej nr 937 na odcinku: od Zebrzydowice – do Kończyce (ul. Korczaka). drogi wojewódzkiej nr 939 na odcinku: od Zbytków (DK81) – do Strumień.

Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego wykazała, że zabudowa mieszkaniowa znajdująca się w rejonie badanych odcinków dróg znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników LDWN oraz LN.

Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla wskaźników LDWN i LN zawierają się w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, 10-15 dB w zależności od położenia zabudowy mieszkaniowej.

Powiat cieszyński został również objęty strategiczną mapą hałasu wykonaną na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w 2022 r. dla:

- drogi krajowej nr 81 na odcinku: od Pawłowice (DW933, DW938) - do Skoczów ul. Objazdowa (DW944),
- drogi ekspresowej nr S52b na odcinku: od gr. Państwa – w. Cieszyn zach. – do w. Jasienica ul. Strumieńska.

Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego wykazała, że zabudowa mieszkaniowa w rejonie badanych odcinków dróg znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników LDWN oraz LN. Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla wskaźników LDWN zawierają się w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, a dla wskaźnika LN w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, 10-15 dB w zależności od położenia zabudowy mieszkaniowej.

Zgodnie z art. 118 pkt 2-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) zarządzający głównymi drogami, to jest takimi, po których przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów, są zobowiązani do sporządzania strategicznych map hałasu, w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego oraz do niezwłocznego zamieszczeniu danych na ich stronach internetowych.

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 10 czerwca 2024 r. uchwalił „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. W programie zawarto szczegółowe informacje odnośnie działań planowanych do podjęcia w zakresie ograniczenia poziomu hałasu w środowisku, w tym dla powiatu cieszyńskiego. Strategiczne mapy hałasu są wykonywane co 5 lat. Kolejna mapa akustyczna dla powiatu cieszyńskiego będzie wykonana w 2027 r. w oparciu o wykonane strategiczne mapy hałasu.

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Na terenie powiatu cieszyńskiego znajdują się 17 odcinków linii zaliczonych do 9 linii kolejowych 90, 93, 150, 157, 190, 191, 693, 694, 695. Długość linii według danych PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na koniec 2024 roku wynosiła 64,298 km.

W ramach PMŚ na terenie powiatu cieszyńskiego w 2024 r. wykonano pomiary hałasu kolejowego w 1 punkcie pomiarowym (miejscowość Pogwizdów ul. Pawła Stalmacha). Pomiary wykonano dla linii

kolejowej nr 90 rel. Zebrzydowice - Cieszyn. Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

W ramach kontroli realizowanych przez WIOŚ w Katowicach, na terenie powiatu cieszyńskiego w 2023 r. wykonano pomiary hałasu kolejowego, w 2 punktach pomiarowych (miejscowość Chybie ul. Objazdowa). Kontroli poddano cztery odcinki linii kolejowych:

- Linia kolejowa nr 93 rel. Trzebinia – Zebrzydowice,
- Linia kolejowa nr 150 rel. Czechowice – Dziedzice R815 – Chybie,
- Linia kolejowa nr 157 rel. Pawłowice Śl. – Skoczów,
- Linia kolejowa nr 694 rel. Bronów PODG – Bieniowiec.

Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• dobra dostępność komunikacyjna powiatu • wyprowadzenie dużej części ruchu ciężarowego z centrum miast i gmin (poprzez ruch tranzytowy S52b i DK81) • posiadanie SMH i POH, • rozwój systemu ścieżek rowerowych	• niezadowalający stan niektórych dróg krajowych i wojewódzkich • powiększająca się liczba pojazdów • brak wystarczającej liczby ekranów akustycznych • przekroczenia hałasu drogowego
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• realizacja corocznych inwestycji drogowych • realizacja założeń opracowywanych SMH i programów ochrony środowiska przed hałasem • bieżące kontrole WIOŚ w przedsiębiorstwach	• zwiększanie się ilości pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla powiatu cieszyńskiego w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców, szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych. Zgodnie ze wskaźnikami zdrowotnymi wprowadzonymi w POH podczas IV rundy mapowania, na terenie powiatu cieszyńskiego wskazują się:

Drogi krajowe

- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na powierzchni 0,150 km² (wskaźnik L_{DWN}) oraz na powierzchni 0,090 km² (wskaźnik L_N),
- 100 osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wskaźnik L_{DWN} oraz 100 osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wskaźnik L_N .

Drogi wojewódzkie

- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na powierzchni 0,350 km² (wskaźnik L_{DWN}) oraz na powierzchni 0,180 km² (wskaźnik L_N),
- 700 osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wskaźnik L_{DWN} oraz 400 osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wskaźnik L_N .

Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu na terenie powiatu cieszyńskiego, obliczona na podstawie danych ze SMH wynosiła:

- NHA – 2549 osób,

- NHSD – 586 osób,
- NIHD – 2 osoby.

W przypadku przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu, obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizowanie hałasu poprzez wyciszanie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Cieszyńskiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną powiatu jest jego położenie i dobra dostępność komunikacyjna. Na terenie powiatu zlokalizowane jest odcinek drogi ekspresowej oraz drogi krajowej, dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych i gminnych, które w ostatnich latach były modernizowane m.in. przez Powiat Cieszyński (PZDP w Cieszynie). W kolejnych latach planowane są dalsze prace modernizacyjne.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż zadaniami do realizacji są modernizacje dróg każdej z powyższych kategorii. Dodatkową kwestią jest ulepszanie systemu dróg rowerowych oraz modernizacja systemu komunikacji publicznej. Zadania te zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych – do realizacji przez Powiat oraz zadań monitorowanych do realizacji przez GDDKiA, ZDW w Katowicach, Gminy i Miasta.

Bardzo ważnym ciągłym zadaniem do realizacji w każdej dziedzinie, w tym także w zakresie hałasu, jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych do realizacji przez Powiat, a finansowane ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub innych źródeł zewnętrznych.

4.3. Pola elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 14. Wybrane efekty realizacji w zakresie pól elektromagnetycznych

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach			
Lp.	Zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Cieszyński w latach 2023 – 2024 przyjął 8 zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne (7 w latach 2021-2022).	8 zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne
2.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2023-2024, na terenie powiatu cieszyńskiego przeprowadzono pomiary okresowe (monitoringowe) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 12 punktach pomiarowych. Wyniki półgodzinnych, ciągłych pomiarów monitoringowych, nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości od 80 MHz do 60 GHz – poziom dopuszczalny określono na poziomie 28 V/m.	brak przekroczeń natężenia pola elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 15. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektro-magnetycznych (GIOŚ) [V/m]	12 pomiarów pól elektromagnetycznych w gminach powiatu cieszyńskiego: Skoczów, ul. Cieszyńska <0,7 V/m, Cieszyn, ul. Trzanowskiego <0,7 V/m, Strumień, ul. 1-go Maja <0,7 V/m, Wisła, ul. Górnośląska <0,7 V/m, Ustroń, ul. Kojzara <0,7 V/m, Skoczów, ul. Górny Bór <0,7 V/m, Cieszyn, ul. Hallera 0,9 V/m, Zebrzydowice, ul. Graniczna <0,7 V/m, Chybie, ul. Dworcowa <0,7 V/m, Goleszów, ul. Szkolna 1,0 V/m, Dębowiec, ul. Szkolna <0,7 V/m, Istebna <0,7 V/m.	3 pomiary pól elektromagnetycznych w gminach powiatu cieszyńskiego: Skoczów, ul. Górny Bór <0,7 V/m, Cieszyn, ul. Hallera <0,7 V/m, Brenna, ul. Wyzwolenia 0,8 V/m
2.	Liczba punktów z przekroczeniami norm	0	0

	oddziaływania pól elektro- magnetycznych (GIOŚ) [szt.]		
--	---	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia;
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oraz w związku z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio przed rozpoczęciem użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile mogą one mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie;
- każdorazowo w przypadku zmiany istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości skutkującej zmianami w występowaniu miejsc dostępnych dla ludności w otoczeniu instalacji lub urządzenia – na pisemny wniosek właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której nastąpiła ta zmiana.

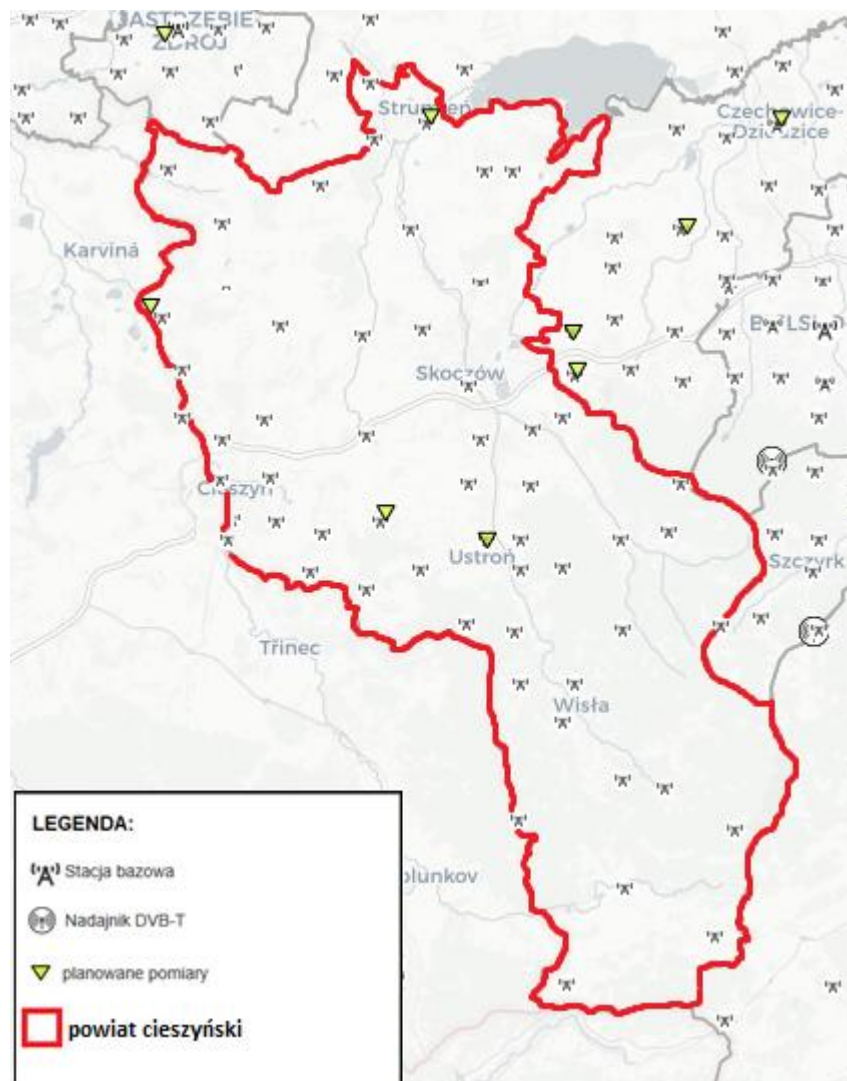
Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Na terenie powiatu cieszyńskiego źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są:

- linie kablowe wysokiego napięcia o długości 0,167 km,
- linie napowietrzne wysokiego napięcia o długości 128,67 km,
- linie kablowe średniego napięcia o długości 33,13 km,
- linie napowietrzne średniego napięcia o długości 647,03 km,
- linie kablowe niskiego napięcia o długości 970,34 km,
- linie napowietrzne niskiego napięcia ulicznego o długości 2 333,62 km,
- 1224 stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych w różnych częściach powiatu, w tym:
- 1059 stacji elektroenergetycznych będących własnością Tauron Dystrybucja S.A.,
- 165 stacji, które są własnością odbiorców⁹,
- 120 anten nadawczych telefonii komórkowych na 47 stacjach bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)¹⁰.

⁹ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej – pismo nr TD25-06-0099106-03 z 13 czerwca 2025 r.

¹⁰ <http://beta.btsearch.pl> (dostęp 22 lipca 2025)

Rysunek 12. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T w powiecie cieszyńskim
Źródło: www.si2pem.gov.pl (dostęp 22 lipca 2025)

Aktualnie zgodnie z art. 152 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) prowadzący instalację emitującą pola elektromagnetyczne zgłasza do Starostwa Powiatowego w Cieszynie: nową instalację lub informację o rezygnacji z rozpoczęcia eksploatacji instalacji, zakończenie eksploatacji oraz zmiany w zakresie danych lub informacji. Na tej podstawie Starosta Cieszyński udostępnia na swojej stronie internetowej zgłoszenia oraz informacje i jednocześnie prowadzi rejestr zgłoszeń instalacji wykorzystujących pola elektromagnetyczne. W latach 2023–2024 przyjęto łącznie 8 zgłoszeń, informacji o nieistotnej zmianie danych oraz informacji o zakończeniu eksploatacji instalacji z zakresu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu. Powyższe informacje i zgłoszenia Starosta Cieszyński przekazuje WIOŚ w Katowicach oraz WSSE w Katowicach.

Od 2019 r. zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian wykonuje Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone były w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rok 2020 był ostatnim, w którym monitoringowe badania PEM realizowane były w trzyletnich cyklach – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 r. nr 221 poz. 1645). Od 2021 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 r. poz. 2311), które znacznie zmieniło system monitoringowy pomiarów PEM w Polsce.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców – w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W ramach realizacji PMŚ na terenie powiatu cieszyńskiego, w latach 2023 – 2024 przeprowadzono pomiary okresowe (monitoringowe) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 9 punktach pomiarowych. Lokalizacje punktów oraz wyniki pomiarów zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Lokalizacja i wyniki pomiarów monitoringowych PEM na terenie powiatu cieszyńskiego.

Lp.	Lokalizacja punktu pomiarowego	Wynik pomiaru (V/m)
1	Skoczów, ul. Cieszyńska	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
2	Cieszyn, ul. Trzanowskiego	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
3	Strumień, ul. 1-go Maja	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
4	Wisła, ul. Górnośląska	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
5	Ustroń, ul. Kojzara	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
6	Pogwizdów, ul. Szkolna	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2023 rok)
7	Skoczów, ul. Górny Bór	<0,7 wynik poniżej progu czułości sondy pomiarowej (2024 rok)
8	Cieszyn, ul. Hallera	0,8 (2024 rok)
9	Brenna, ul. Wyzwolenia	0,8 (2024 rok)

Źródło: GIOŚ, 2025

Wyniki półgodzinnych, ciągłych pomiarów monitoringowych, nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości od 80 MHz do 60 GHz – poziom dopuszczalny określono na poziomie 28 V/m.

Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448).

Ponadto z rejestru zawierającego informacje o terenach, na których na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, wynika, że w granicach powiatu cieszyńskiego nie występują takie tereny.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
- na terenie powiatu i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania 9 punktów monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania	możliwość zwiększenia się poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pola elektromagnetycznego

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi (PEM) ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu promieniowania na środowisko i zdrowie ludzi. Polega na utrzymywaniu poziomów PEM poniżej dopuszczalnych wartości lub ich obniżeniu, gdy są one przekroczone. Działania te obejmują monitorowanie, stosowanie ekranów i tkanin ekranujących, a także wybór urządzeń o niskiej emisji. Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska każdego roku według ustalonego harmonogramu prowadzi na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak odnotowuje się wzrost liczby nowych instalacji źródeł pola elektromagnetycznego, dlatego w perspektywie lat może nastąpić wzrost poziomu promieniowania.

Dlatego do głównych zadań należy zaliczyć m.in. utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych, kontynuacja monitoringu PEM oraz przyjmowanie zgłoszeń instalacji będących źródłem PEM.

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 17. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarowania wodami

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Odry i Wisły			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Opracowanie i wydanie jako akt prawa miejscowego rozporządzeń o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej dla ujęć wód	Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje jeden główny zbiornik wód podziemnych i jeden lokalny zbiornik wód podziemnych: - GZWP nr 347 – Dolina rzeki Górna Wisła, - LZWP nr 348 – Zbiornik Warstw Godula (Beskid Śląski). Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach w latach 2021-2024 nie wydał rozporządzeń odnośnie ustanowienia nowych stref ochronnych ujęć wód podziemnych na terenie powiatu cieszyńskiego. Żadna z Gmin powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie wprowadziła stref ochrony bezpośredniej i pośredniej dla ujęć wód podziemnych.	brak realizacji
2.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Wszystkie jcwp badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej jcwp. Na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowanych jest więc w całości lub fragmentarycznie 18 jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz 9 punktów pomiarowo kontrolnych. Pozostałe punkty pomiarowe leżą na obszarze sąsiednich powiatów. Zakres prowadzonych badań był uzależniony od realizowanego programu badawczego i w poszczególnych punktach pomiarowych obejmował zróżnicowaną ilość badanych wskaźników jakości wody. Jednolite części wód powierzchniowych oraz punkty pomiarowo kontrolne wraz z lokalizacją zestawiono w rozdziale 4.4.1.2.	wszystkie JCWP zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Mieszkańcy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach W latach 2023-2024 322 Beneficjentów skorzystało z Programu „Moja Woda” na działania związane z zatrzymaniem wody opadowej w obrębie nieruchomości. Liczba beneficjentów z podziałem na gminy przedstawia się następująco: - Gmina Brenna – 25 umów, - Gmina Chybie – 18 umów, - Gmina Cieszyn – 42 umowy,	322 Beneficjentów programu „Moja Woda”

		- Gmina Dębowiec – 16 umów, - Gmina Goleszów – 28 umów, - Gmina Hażlach – 30 umów, - Gmina Istebna – 17 umów, - Gmina Skoczów – 42 umowy, - Gmina Strumień – 40 umów, - Gmina Ustroń – 31 umów, - Gmina Wisła – 15 umów, - Gmina Zebrzydowice – 35 umów.	
4.	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach w latach 2023-2024 wykonał konserwacje i utrzymanie cieków na długości 41,29 km, w tym: - cieku Hynek w km 0+000-3+600 oraz lewe koryto ciek Hynek w km 0+000-0+820, gm. Goczałkowice- Zdrój, Strumień (rozmiar rzeczowy: 4,420 km). - cieku Kaczok w km 0+000-2+500 z zabudową wyrw w m. Kończyce Małe, gm. Zebrzydowice - cieku Pogórzanka w rejonie zabytkowej kapliczki przy ul. Zamek w m. Pogórze gm. Skoczów - cieku Młynówka Drogomyska w km 3+300-5+300 w m. Drogomyśl (rozmiar rzeczowy 2,0 km) - cieku Pająkówka w km 0+000-1+200 (odcinkowo), m. Markłowice Górne - cieku Skotniczanka w km 0+000-2+100 (odcinkowo), m. Zebrzydowice - rzeki Olzy w km 33+500 - 38 +500 na terenie gminy Cieszyn - rzeki Piotrówki w km 14+300 - 19+300 na terenie gminy Zebrzydowice i 32+000 - 34+000 na terenie gminy Hażlach - cieku Bładniczka w km 0+000-0+980 w m. Ustroń gm. Ustroń (rozmiar rzeczowy: 0,980 km) - cieku Granicznik w km 0+000-0+820 i 1+550 2+870 w m. Skoczów, Miedzywiec, Harbutowice gm. Skoczów (rozmiar rzeczowy: 2,140 km) - potoku Kopydło w km 0+090-0+125 w m. Wisła gm. Wisła (rozmiar rzeczowy: 0,035 km) - cieku Lipowiecki w km 3+065-3+120 w m. Ustroń gm. Ustroń (rozmiar rzeczowy: 0,055 km) - rzeki Bładnicy w km 0+960-9+260, gm. Skoczów, Ustroń (rozmiar rzeczowy: 8,3 km) - cieku Pielgrzymówka w km 0+000 - 7+400 na terenie gminy Pawłowice i Zebrzydowice	utrzymanie i konserwacja cieków na długości 41,29 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 18 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Jakość wód podziemnych	7 punktów pomiarowych jakości wód podziemnych: Nr pkt pomiarowego 109 w gminie Ustroń – klasa II Nr pkt pomiarowego 1111 w gminie Chybie – klasa IV Nr pkt pomiarowego 1139 w gminie Istebna – klasa III Nr pkt pomiarowego 2208 w gminie Istebna – klasa II Nr pkt pomiarowego 1650 w gminie Istebna – klasa II Nr pkt pomiarowego 1608 w gminie Goleszów – klasa III Nr pkt pomiarowego 1692 w gminie Strumień – klasa III	2 punkty pomiarowe jakości wód podziemnych: Nr pkt pomiarowego 5649 w gminie Goleszów – klasa III Nr pkt pomiarowego 6152 w gminie Zebrzydowice – klasa III
2.	Jakość wód powierzchniowych	zły stan wód w 15 badanych JCWP	zły stan wód w 15 badanych JCWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2025 rok

4.4.1. Opis stanu obecnego

Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 r. poz. 960) odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W ich obszarze odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożeń oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

W latach 2020-2023 prowadzone były prace planistyczne kolejnego cyklu wynikającego z wdrażania ww. dyrektywy ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Prowadzono działania zmierzające do opracowania drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami, w tym w szczególności prowadzono półroczne konsultacje społeczne oraz przygotowywano projekt rozporządzenia w sprawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, na terenie którego znajduje się powiat cieszyński.

17 lutego 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300), a następnie 24 lutego 2023 r. – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 r. poz. 335).

Zaktualizowany plan obowiązuje na kolejny okres planistyczny, tj. na lata 2022-2027. Jest on wynikiem szczegółowych analiz związanych z korzystaniem z wód, w tym identyfikacji presji antropogenicznych mających wpływ na wody. W wyniku tych analiz w odniesieniu do poszczególnych jednolitych części wód w celu zachowania lub poprawy ich stanu sporządzono programy działań naprawczych.

4.4.1.1. Wody powierzchniowe

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu bierze początek rzeka Wisła. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca swój początek Czadeczka. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj.

Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczałkowice. Źródła rzeki znajdują się w gminie Wisła, na zachodnim stoku Baraniej Góry w Beskidzie Śląskim. Wisła ma trzy potoki źródłowe: główny górny bieg Czarną Wiselkę, Białą Wiselkę i Malinkę. Ich źródła położone są na wysokości 1090-1200 m n.p.m. (Czarna Wiselka), ok. 1080 m n.p.m. (Biała Wiselka) i ok. 945 m n.p.m. (Malinka). Biała i Czarna Wiselka uchodzą do zbiornika retencyjnego Wisła Czarne, od którego płyną

pod wspólną nazwą jako Wiselka. Połączeniu nurtu z potokiem Malinka rzeka płynie już jako Wisła. Rzeka Wisła przepływa przez gminy powiatu cieszyńskiego, w tym: Wisła, Ustroń, Skoczów, Strumień. **Olza** jako rzeka dorzecza Odry, jest drugą po Wiśle co do długości rzeką Beskidu Śląskiego. Jej długość wynosi 99 km, 16 km po stronie polskiej, po czeskiej stronie Śląska Cieszyńskiego 83 km. Jej średni spadek wynosi 0,67 % (na odcinku istebniańskim spadek ten wynosi 2,5 %) i posiada 49 większych dopływów. Źródła, których Olza ma siedem pod Gańczorką i Karolówką na zachodnich stokach Beskidu Śląskiego, znajdują się na wysokości 840-880 m n.p.m. Przy ujściu do Odry na północ od Bogumina wysokość ta wynosi 195 m n.p.m. Powierzchnia dorzecza wynosi 1118 km², z tego w Polsce 479 km². Średni przepływ przy ujściu wynosi około 10 m³ na sekundę. W górnym biegu od Jabłonkowa po Trzynieć Olza stanowi granicę pomiędzy Beskidem Śląskim, a Beskidem Śląsko-Morawskim. W biegu środkowym, od Cieszyna do Karwiny oraz w dolnym od Zawady do ujścia do Odry, korytem Olzy biegnie granica czesko-polska. Rzeka Olza przepływa przez gminy powiatu cieszyńskiego, w tym: Istebna, Cieszyn, Hażlach, Zebrzydowice.

Rysunek 13. Wody powierzchniowe na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polska.e-mapa.net

W zlewni Wisły występują dwa zbiorniki retencyjne: Wisła-Czarne oraz Zbiornik Goczałkowicki. Zbiornik Wisła-Czarne o pojemności 4,50 mln m³ powstał u zbiegu Białej i Czarnej Wiselki. Zbiornik Wisła Czarne

zasila w wodę wodociąg dla gmin Wisła, Ustroń i Skoczów. Zbiornik Goczałkowicki o pojemności 165 mln m³ jest to sztuczny zbiornik wodny, utworzony na Wiśle w 1956 r. Sąsiaduje on bezpośrednio z terenem powiatu cieszyńskiego, na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój. Stanowi on podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę do picia aglomeracji śląskiej. Pobór wody dla stacji uzdatnia wody w Goczałkowicach i Strumieniu, bazujących na wodach zbiornika Goczałkowickiego, w zależności od potrzeb osiąga wielkość maksymalnie 5,7 m³/s. W skład sieci hydrograficznej terenu powiatu cieszyńskiego wchodzi również stawy z prowadzoną gospodarką hodowlaną ryb. Głównym zadaniem w/w zbiorników jest retencjonowanie wody na potrzeby chowu i hodowli ryb, jak również ochrona przeciwpowodziowa.

4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie powiatu cieszyńskiego

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczych dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z ramową dyrektywą wodną (RDW) badania prowadzi się w 6-letnich cyklach planów gospodarowania wodami (PGW).

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022–2027. Opracowany program ma charakter wstępny i będzie podlegał corocznej aktualizacji.

Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), a w przypadku powiatu cieszyńskiego w PGW – na obszarze dorzecza Odry. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe cieki mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie JCWP badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej JCWP.

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym [rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. poz. 1475 z 2021 r.)] klasyfikację stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego¹¹.

Zgodnie z wytycznymi cyklu planistycznego 2022-2027 oraz obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych powiat cieszyński położony jest w zasięgu 15 jednolitych części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP objęte są badaniami w ramach programu państwowego monitoringu środowiska (PMS) realizowanego w latach 2022-2027:

JCWP z punktami pomiarowymi na terenie powiatu cieszyńskiego¹²:

- 1) Bajerka PLRW200006211172, punkt pomiarowy Bajerka - wpływ do zbiornika Goczałkowice w gminie Chybie,
- 2) Bobrówka PLRW60000711449 punkt pomiarowy Bobrówka - ujście do Olzy w gminie Cieszyn,
- 3) Brennica PLRW200004211149 punkt pomiarowy Brennica - ujście do Małej Wisły w gminie Brenna,
- 4) Czadeczka PLRW120004824223 punkt pomiarowy Czadeczka - m. Istebna Jaworzynka w gminie Istebna,
- 5) Olza od źródeł do granicy PLRW600004114139 punkt pomiarowy Olza - most Wisła- Istebna w gminie Istebna
- 6) Olza od Ropiczanki do granicy PLRW60000411453 punkt pomiarowy Olza – powyżej granicy w gminie Zebrzydowice,

¹¹ DMS RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.49.2025 z 28 sierpnia 2025 r.

¹² Numery porządkowe przeniesiono również do tabeli 19, w celu poprawienia czytelności tabeli i edycji

- 7) Wisła od źródeł do Dobki wraz z Dobką PLRW2000042111353 punkt pomiarowy Wisła - jaz w Ustroniu Obłazcu w gminie Ustroń,
- 8) Wisła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą PLRW200006211151 punkt pomiarowy Wisła – powyżej ujścia Bładnicy w gminie Ustroń,
- 9) Wisła od Bładnicy do zb. Goczałkowice PLRW200006211179 punkt pomiarowy Wisła - wpływ do zbiornika Goczałkowice w gminie Strumień,

JCWP z punktami pomiarowymi poza terenem powiatu cieszyńskiego¹³:

- 10) Zb. Goczałkowice PLRW200023211179 punkt pomiarowy Zb. Goczałkowice - w rejonie zapory w gminie Goczałkowice-Zdrój (powiat pszczyński),
- 11) Strumień PLRW2000092111589 punkt pomiarowy Strumień - ujście do Małej Wisły w gminie Goczałkowice-Zdrój (powiat pszczyński),
- 12) Łownica PLRW200006211129 punkt pomiarowy Łownica - ujście do Małej Wisły w gminie Czechowice-Dziedzice (powiat bielski),
- 13) Jasienica PLRW2000042112699 punkt pomiarowy Jasienica - ujście do Łownicy w gminie Czechowice-Dziedzice (powiat bielski),
- 14) Piotrówka PLRW6000061146999 punkt pomiarowy Piotrówka - ujście do Olzy w gminie Godów (powiat wodzisławski),
- 15) Soła do Wody Ujsolskiej PLRW200004213219 punkt pomiarowy Soła – powyżej Rycerki w gminie Rajcza (powiat żywiecki).

W 2025 roku RWMS w Katowicach wykonał klasyfikację wskaźników jakości wody badanych w 2024 roku, w grupach elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikację wskaźników stanu chemicznego. Wyniki tych klasyfikacji zaprezentowano w tabeli poniżej.

¹³ DMŚ RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.49.2025 z 28 sierpnia 2025 r.

Tabela 19. Jakość wód powierzchniowych wg punktów monitoringowych na terenie powiatu cieszyńskiego

Nazwa i kod jcwp	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Program monitoring	MD	MO	MO	MO/MD	MO/MD	MO/MD	MO/MD	MO	MO/MD
Klasa elementów biologicznych	5	4	nb.	brak klasyfikacji	brak klasyfikacji	1	2	nb.	5
Klasa elementów hydromorfologicznych	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.
Klasa elementów fizykochemicznych	nb.	>2	1	>2	1	>2	1	1	1
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.
Klasa wskaźników chemicznych	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Wskaźniki chemiczne decydujące o klasie 2	difenyloetery bromowane (biota), rtęć (biota)	fluoranten, benzo(a)piren benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene	benzo(a)piren	fluoranten, benzo(a)piren	fluoranten, benzo(a)piren benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene	fluoranten, benzo(a)piren benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene	benzo(a)piren	difenyloetery bromowane (biota), rtęć (biota)	difenyloetery bromowane (biota), rtęć (biota)

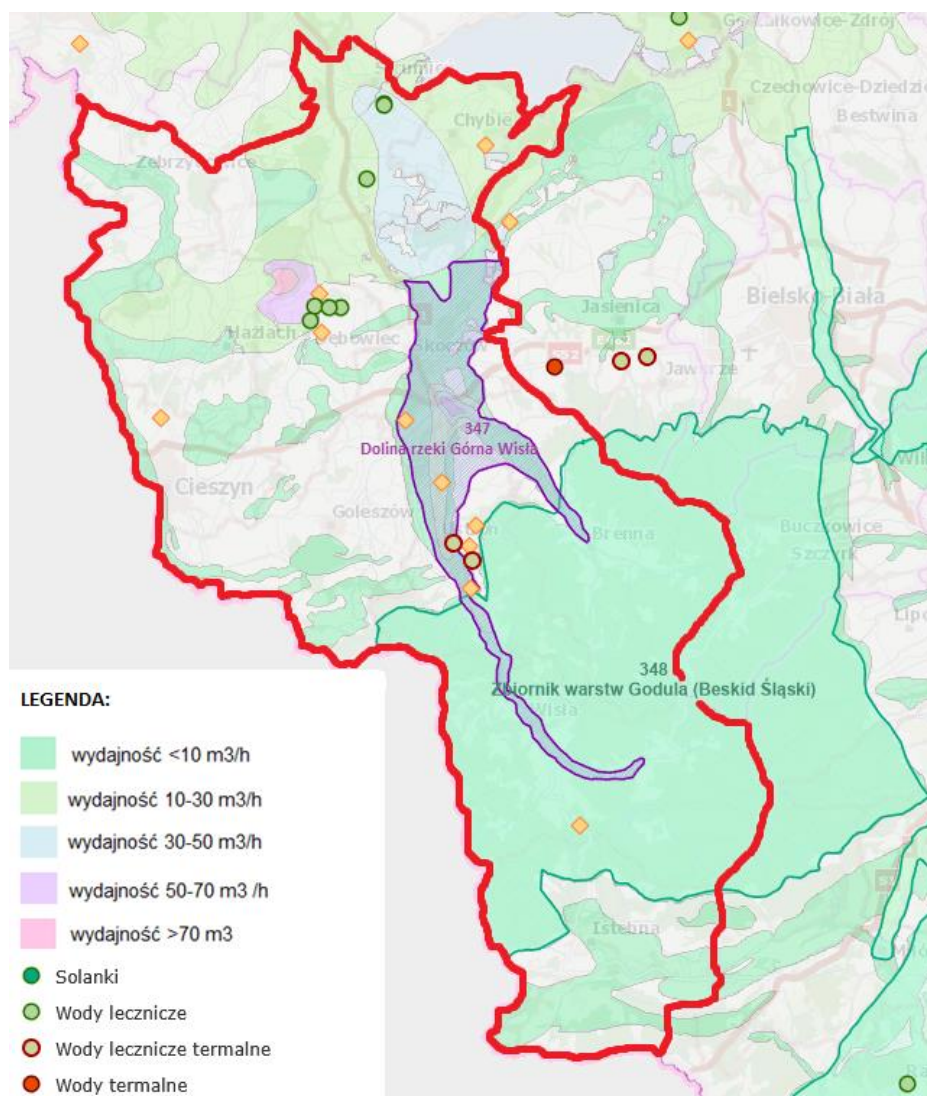
Objaśnienia:

- Programy monitoringu: MO – monitoring operacyjny, MD – monitoring diagnostyczny, MB – monitoring badawczy.
- Klasa elementów biologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły.
- Klasa elementów fizykochemicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, >2 - niespełnienie wymogów klasy 2 oznacza stan poniżej dobrego.
- Klasa wskaźników chemicznych: 1 – dobry stan chemiczny, 2 – stan chemiczny poniżej dobrego
- nb. – nie badane

Źródło: pismo DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.49.2025 z 28 sierpnia 2025 r.

4.4.1.3. Wody podziemne

Centralna i południowa część obszaru powiatu cieszyńskiego należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnątrz-karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych i szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Drugorzędny poziom użytkowy występuje w utworach porowych czwartorzędu w większych dolinach rzecznych. Północna część obszaru powiatu należy do regionu przedkarpackiego, podregionu przedkarpacko – śląskiego z głównym poziomem wodonośnym w żwirach i piaskach czwartorzędu. W dolinach rzecznych wydajności wahają się od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. Obecnie powiat cieszyński leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Dolina rzeki Górna Wisła 347 Q położonego na terenie na terenie gmin Skoczów, Jasienica, Brenna, Ustroń, Wisła. GZWP leży w utworach czwartorzędu, zajmuje obszar 52,9 km², należy do typu zbiornika porowego o średniej głębokości ujęć 8 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 13,6 tys. m³/dobę).

Rysunek 14. Wydajność wód podziemnych oraz lokalizacja GZWP, LZWP rejonie powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie na podstawie geologia.pgi.gov.pl

Ponadto na terenie gminy Ustroń, Brenna, Goleszów, Istebna i Wisła znajduje się LZWP Godula 348 KF (LZWP w utworach KF, obszar 375 km², typ zbiornika – szczelinowo-porowy o średniej głębokości ujęć 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 90 tys. m³/dobę).

4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych

Monitoring jakości wód podziemnych to system oceny stanu i oceny zmian stanu chemicznego wód podziemnych polegający na prowadzeniu powtarzalnych pomiarów i badań w wybranych, reprezentatywnych punktach pomiarowych, a także interpretacja wyników tych badań.

Badania wód podziemnych prowadzi się w jednolitych częściach wód podziemnych (jcwpd). Jednolite części wód podziemnych (jcwpd) to określona objętość wód podziemnych występująca w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Przedmiotem monitoringu od roku 2022 są 174 jednolite części wód podziemnych wydzielone na obszarze całego kraju.

Powiat cieszyński jest zlokalizowany na obszarze 6 jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) nr 155, 158, 162, 163, 170, 171. Kompleksowa ocena stanu wskazanych jcwpd została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w roku 2022. Ocena ta jest obowiązująca w całym cyklu planistycznym na lata 2022 – 2027. Wszystkie jcwpd na terenie powiatu cieszyńskiego przedstawiają dobry stan chemiczny, ilościowy oraz dobry stan ogólny. Jcwpd 155 oraz 163 są zagrożone chemicznie.¹⁴

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2019 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości,

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej jcwpd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Tabela 20. Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej na terenie powiatu cieszyńskiego

Gmina	Miejscowość	Nr JCWPd	ID Monitoring	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Klasa jakości 2022 rok	Klasa jakości 2023 rok	Klasa jakości 2024 rok
Goleszów	Leszna Górna	155	5649	K	4. Zabudowa wiejska	III	III	III
Zebrzydowice	Kończyce Małe	155	6152	Q	11. Roślinność drzewiasta i krzewiasta	III	III	III

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mjwp.gios.gov.pl (dostęp 20.07.2025 r.)

W latach 2023 – 2024 na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzono badania monitoringowe wód podziemnych w 2 punktach sieci krajowej Id Monitoring: 5649 Leszna Górna oraz 6152 Kończyce Małe. W dwóch punktach określono końcową klasę jakości III – wody zadowalającej jakości.

4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960), przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia terenu przez wodę wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

¹⁴ Wyniki badań oraz dane dotyczące punktów pomiarowych pochodzą z www.mjwp.gios.gov.pl (dostęp 20.07.2025 r.)

Główne zagrożenie powodziowe wynika z dużej prędkości płynącej wody i jej energii, która powoduje niszczenie ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne, tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

1 stycznia 2018 r., na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”.

Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2025 r. poz. 960) z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez PGW „Wody Polskie”.

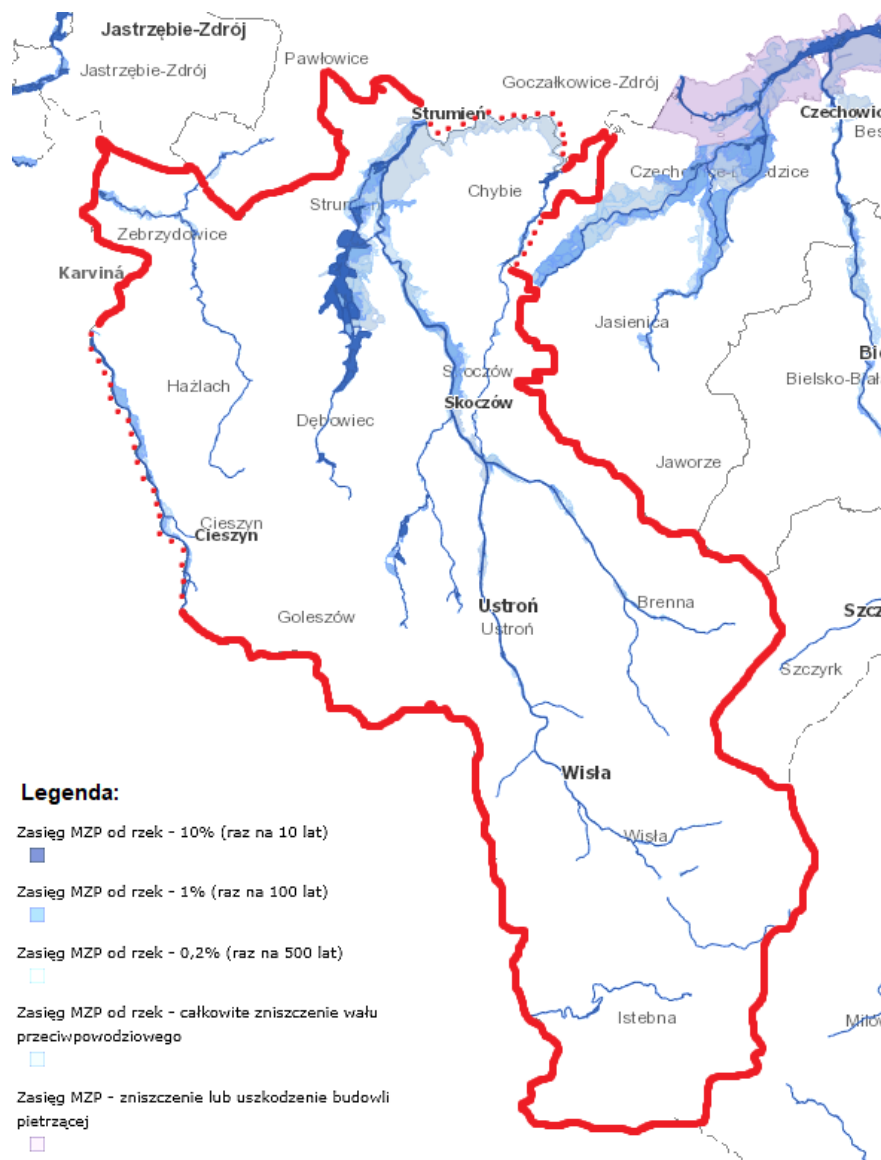
Zgodnie z ww. ustawą Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” odpowiada za działania związane z ochroną przeciwpowodziową, a także jest odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym mu terenie. Jednakże przystosowanie terenów szybkiego reagowania w przypadku powodzi, jak i stworzenie systemu ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodziowego nie jest ustawowym zadaniem PGW WP. Opracowanie systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach jest elementem planów zarządzania kryzysowego, opracowywanych, na podstawie zapisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 122), przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta i starostę. Zgodnie z art. 31a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 34 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.), wójt/burmistrz/prezydent miasta oraz starosta powiatu są organami odpowiedzialnymi za opracowanie planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz ogłaszają i odwołują pogotowie i alarm przeciwpowodziowy.

Powiat Cieszyński znajduje się na terenie należącym do dorzecza Odry regionu wodnego Górnej Odry oraz dorzecza Wisły regionu wodnego Małej Wisły. Oznacza to, że w tym obszarze w ramach IIaPGW obowiązują rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 r. poz. 335)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300)

W okresie 2025-2028 prowadzone będą prace planistyczne zmierzające do opracowania IIIaPGW wynikające z wdrażania Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapami ryzyka powodziowego (MRP), opublikowanymi na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (<http://mapy.isok.gov.pl>), które jako oficjalne dokumenty planistyczne, stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym, na terenie powiatu cieszyńskiego znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 ust. 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960).

Rysunek 15. Mapa zagrożenia powodzią na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: www.wody.isok.gov.pl (dostęp 22 lipca 2025 r.)

Gmina Brenna:

- w Brennej – Bukowa, Centrum, Dół, w dolinie Hołcyna droga pod zaporą,
- w Hołcynie, potok Jastrzębiec, potok Leśnica przy Szkole Podstawowej Nr 1, potok Węgierski, droga koło potoku Lachy,
- w Brennej – Leśnica, Potok Leśnica, potok Suchy Mały,
- Górki Wielkie i Małe, Potok Krzywaniec, rz. Brennica, potok Wschodnica ,
- w Górkach Wielkich – Szpotawice.

Gmina Chybie:

Przez teren gminy przepływają dwa ciek wodne tj. potok Bajerka, który płynie po wschodnim krańcu gminy od strony m. Pierściec przez teren lasów państwowych i wpada do zbiornika Goczałkowickiego oraz prawobrzeżna Młynówka Kiczyska, która płynie po zachodniej granicy gminy i przepływa przez m. Mnich do m. Drogomyśl.

Cieki te nie powodują bezpośredniego zagrożenia powodziowego dla mieszkańców gminy. Natomiast w czasie wystąpienia długotrwałych i obfitych opadów deszczu występują liczne podtopienia gruntów

rolnych, a wysoki poziom wód gruntowych powoduje występowanie wody w podpiwniczeniach budynków.

Gminy Cieszyn:

- zagrożenie powodziowe w pobliżu koryta rzeki Olzy,
- Potok Puńcówka od mostku przecinającego ciek potoku z Al. Łyska do ujścia dopływu ze śluzy „Przystani kajakowej”,
- rzeka Olza na odcinku od ujścia potoku Puńcówka do ul. Schodowej,
- Most „Wolności” i most „Przyjaźni” zagrożone są tworzeniem zatorów poprzez zatrzymanie powalonych drzew,
- zatory tworzą się również na jazie piętrzącym potoku Puńcówka.

Gmina Dębowiec:

Zagrożenie powodziowe małe, może wystąpić w pobliżu koryta rzeki Knajka oraz w dolinach w których występują stawy rybne hodowlane.

Gminy Goleszów:

Zagrożenie powodziowe istnieje jedynie w dolinie rzeki Puńcówki.

Gmina Hażlach:

- rzeka Piotrówka wzdłuż ul. Rudowskiej,
- most na ul. Głównej k/Domu Ludowego,
- Kończyce Wielkie - rzeka Piotrówka wzdłuż ul. Kościelnej i ul. Młyńskiej most na ul. Kościelnej k/Szkoły Podstawowej, rzeka Piotrówka na odcinku od mostu pod Babilonem po most św. Jana,
- Zamarski - rzeka Piotrówka wzdłuż ul. Rudowskiej, - rzeka Lutnia wzdłuż ul. Krętej,
- Pogwizdów - rzeka Olza,
- Rudnik - potok Rudnik.

Gminy Istebna:

Z uwagi na to, iż jest to teren górzysty zagrożenie powodziowe jest niewielkie. W okresie wiosennych roztopów oraz coraz częściej występujących gwałtownych, długotrwałych oraz obfitych opadów deszczu może wystąpić zagrożenie powodziowe na rzece Olzie w rejonie przysiółków Suszki i Szymcze w Istebnej oraz rzeki Czadeczką i w rejonie przysiółka Krężelka w Jaworzynie.

Gminy Skoczów:

Zagrożenie powodziowe w pobliżu koryta rzeki Wisły i Młynówki Ustrońsko – Skoczowskiej, Bładnicy. Lokalnie podtapiane drogi w miejscowościach: Wiślica, Harbutowice, Pierściec, Bładnice, Wilamowice, Kiczyce, Pogórze, Międzyzyswiec, Ochaby.

Gminy Strumień:

Zagrożenie powodziowe na rzece Knajka w miejscowości Drogomyśl dzielnice Baranowice oraz Knaj, w Bąkowie w dzielnicy Łęg, Zabłocie - w rejonie dzielnicy Pasiek oraz od strony zbiornika Goczałkowickiego, Strumień - w rejonie potoku Hynek oraz ul. Brodeckiego.

Gminy Ustroń:

Zagrożenie powodziowe w pobliżu koryta rzeki Wisły. Wykaz miejsc zagrożonych: rzeka Wisła, potok Dobka, potok Jaszowiec, potok Poniwiec, potok Gościradowiec, potok Bładniczka, potok Młynówka.

Gminy Wisła:

Zagrożenie powodziowe może wystąpić w okresach wiosennych roztopów oraz najczęściej w okresie letnim, kiedy występują obfite opady deszczu o charakterze długotrwałym i burzowym. Najbardziej zagrożone powodzią miejsca to:

- na potoku Malinka,
- na potoku Kopydło,
- na potoku Dziechcinka.

Gminy Zebrzydowice:

Zagrożenie powodziowe stwarza głównie rzeka Piotrówka wraz z dopływowymi potokami w miejscowościach: Kończyce Małe, Zebrzydowice i Markłowice Górne.

Jednakże zasadnym jest uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących wyłączenia z zabudowy terenów, na których występują podtopienia.

Według danych PGW Wody Polskie na terenie powiatu zlokalizowane są następujące wały przeciwpowodziowe, zbiorniki i inne obiekty hydrotechniczne:

- 21 odcinków wałów przeciwpowodziowych:
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność P, dł. 2,468 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność P, dł. 10,459 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność P, dł. 6,49 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność L, dł. 1,527 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność L, dł. 0,662 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność L, dł. 6,052 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Mała Wisła, brzeżność L, dł. 7,478 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Brennica, brzeżność P, dł. 2,323 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Brennica, brzeżność P, dł. 3,89 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Brennica, brzeżność P, dł. 4,24 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Brennica, brzeżność L, dł. 12,003 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność L, dł. 1,195 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność L, dł. 0,32 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność L, dł. 1,776 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność L, dł. 1,371 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność P, dł. 0,665 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność P, dł. 1,33 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność P, dł. 1,1 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Knajka, brzeżność P, dł. 2,965 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Lewobrzeżna Młynówka Kiczycza, brzeżność L, dł. 0,5 km
 - wał przeciwpowodziowy - rz. Lewobrzeżna Młynówka Kiczycza, brzeżność P, dł. 0,443 km
- Zbiornik Wodny Wisła Czarne, w m. Wisła Czarne,
- 12 zapór przeciwrumowiskowych:
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Mała Wisła, w km 96+800 m. Wisła Czarne
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Wschodnica, w km 0+640 m. Górki Wielkie
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Wschodnica, w km 1+030 m. Górki Wielkie
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+300 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+365 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+510 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+575 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+795 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Rzeczycza, w km 0+980 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Cisówka, w km 0+430 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Cisówka, w km 2+550 m. Cisownica
 - zapora przeciwrumowiskowa - ciek Hołcyna, w km 0+814 m. Brenna
- 3 jazy betonowe:
 - jaz betonowy stały, ciek Mała Wisła, w km 68+125, w m. Kiczycze
 - jaz betonowy stały, ciek Mała Wisła, w km 73+777, w m. Harbutowice
 - jaz betonowy stały, ciek Mała Wisła, w km 86+240, w m. Wisła
- 3 stopnie wodne:
 - stopień wodny, ciek Mała Wisła, w km 63+840, w m. Drogomyśl
 - stopień wodny, ciek Mała Wisła, w km 69+275, w m. Wiślica

- stopień wodny, ciek Brennica, w km 4+500, w m. Brenna.¹⁵

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Susza w polskim prawodawstwie określona jest w art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. 2017 r. poz. 1897) i jest definiowana jako katastrofa naturalna rozumiana jako zdarzenie związane z działaniem sił natury.

Susza to jedno z najbardziej dotkliwych, a zarazem ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko oraz gospodarkę. Charakteryzuje ją długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Najczęściej występuje w okresie letnim. Zjawisko suszy może powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Susza jest zjawiskiem wolno rozwijającym się, w związku z czym trudny do uchwycenia jest jej początek oraz koniec (w odróżnieniu od powodzi, która zwykle ma dynamiczny przebieg i jest skutkiem nasilonych opadów) oraz jednoznaczny obszar oddziaływania przestrzennego.

Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Są to: susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

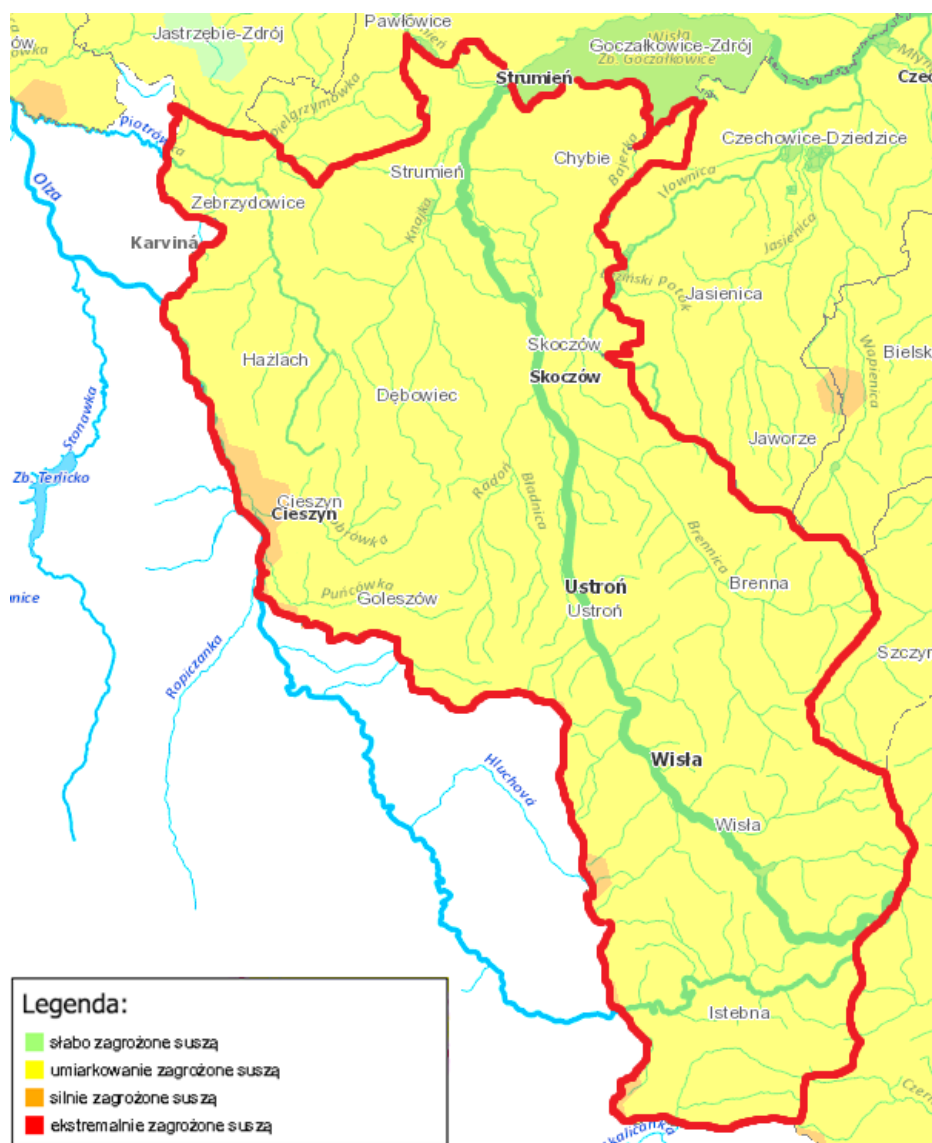
Susza atmosferyczna pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub nie występują wcale. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający intensywne parowanie oraz ewapotranspirację (suma parowania z gleby i transpiracji roślin).

Susza rolnicza pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana jest również suszą glebową.

Susza hydrologiczna przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana jest również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.

Susza hydrogeologiczna definiowana jest jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju jest zwykle poprzedzone wcześniej wymienionymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

¹⁵ Pismo PGW Wody Polskie RZGW Gliwice z dnia 7 lipca 2025 roku znak: C.ROA.0143.83.2025.KW

Rysunek 16. Łączne zagrożenie suszą w rejonie powiatu cieszyńskiego

Źródło: www.wody.isok.gov.pl (dostęp 22 lipca 2025 r.)

Zgodnie z danymi opracowanymi na potrzeby planu przeciwdziałania skutkom suszy zdecydowana większość terenu powiatu została zaklasyfikowana do klasy II jako umiarkowanie zagrożony suszą. Tereny silnie zagrożone suszą rolniczą znajdują się głównie w centralnej oraz zachodniej części powiatu cieszyńskiego. Nie zidentyfikowano terenów ekstremalnie zagrożonych tego rodzaju suszą. Natomiast we wschodniej części występują obszary słabo zagrożone suszą¹⁶.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• dobre zasoby wód powierzchniowych • zadawalająca jakość wód podziemnych	• zły stan wód powierzchniowych

¹⁶ Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty 18 września 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

	- niedostateczna jakość wód powierzchniowych - występowanie terenów zagrożonych podtopieniami i powodzią
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
- aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym realizowane w ramach II cyklu planistycznego - dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania	- zmiany klimatu i wzrost częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych - niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarowania wodami

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi znacznie wykraczają poza możliwości powiatu cieszyńskiego oraz gmin i miast, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością.

Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla całego powiatu oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego i gminnych magazynów przeciwpowodziowych,
- opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących prawa lokalnego (mpzp) z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań czynnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- usuwanie zatorów z drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie koryt z rumowiska powyżej zapór przeciwrumowiskowych i stopni wodnych stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” prowadzi współpracę w działaniach w sytuacjach kryzysowych związanych z zarządzaniem ryzykiem powodziowym na potrzeby Wód Polskich.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,

- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Z analizy przeprowadzonej w rozdziale dotyczącym wód można wysnuć wniosek, że ich stan ulega powolnej poprawie. Oceniając te tendencje, należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym. Do głównych celów w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych należą:

- ochrona wszystkich wód, w tym szczególna ochrona wód podziemnych,
- zapobieganie dalszemu pogarszaniu oraz ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych oraz ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia części wód,
- zapewnienie zrównoważonego wykorzystania wód przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa,
- zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 21. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	Na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2023-2024 przeprowadzono szereg inwestycji w ramach rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, czego wynikiem jest nowa sieć o długości 43,5 km, do której przyłączono 1 396 nowych nieruchomości. W tym samym okresie równocześnie gminy realizowały zadanie związane z rozbudową sieci wodociągu publicznego i podłączanie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W latach 2023-2024 na terenie powiatu powstało 149,7 km nowych sieci wodociągowych do której podłączono 1 156 nieruchomości.	43,5 km nowej sieci kanalizacji sanitarnej,
2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do przesyłu i oczyszczania ścieków komunalnych, zagospodarowywania osadów ściekowych oraz systemu sterowania, monitoringu i przesyłania danych		długość sieci kanalizacji sanitarnej na koniec 2024 roku – 1154,1 km, skanalizowanie powiatu 51,0%, liczba komunalnych oczyszczalni ścieków – 17 szt.
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę		149,7 km nowej sieci wodociągowej, długość sieci wodociągowej na koniec 2024 roku – 1680,1 km, zwodociągowanie powiatu 68,1%,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 22. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Zwodociągowanie powiatu	66,9%	68,1%
2	Skanalizowanie powiatu	49,6%	51,0%
3	Długość kanalizacji sanitarnej	1091,7 km	1154,1 km
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	118 028	120 711
5	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	282 142 RLM	285 696 RLM

6	Ścieki oczyszczane odprowadzone ogółem	5 716 dam ³	5 824 dam ³
7	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	25 634 dam ³	27 307 dam ³
8	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	1 441,8 km	1 619,4 km

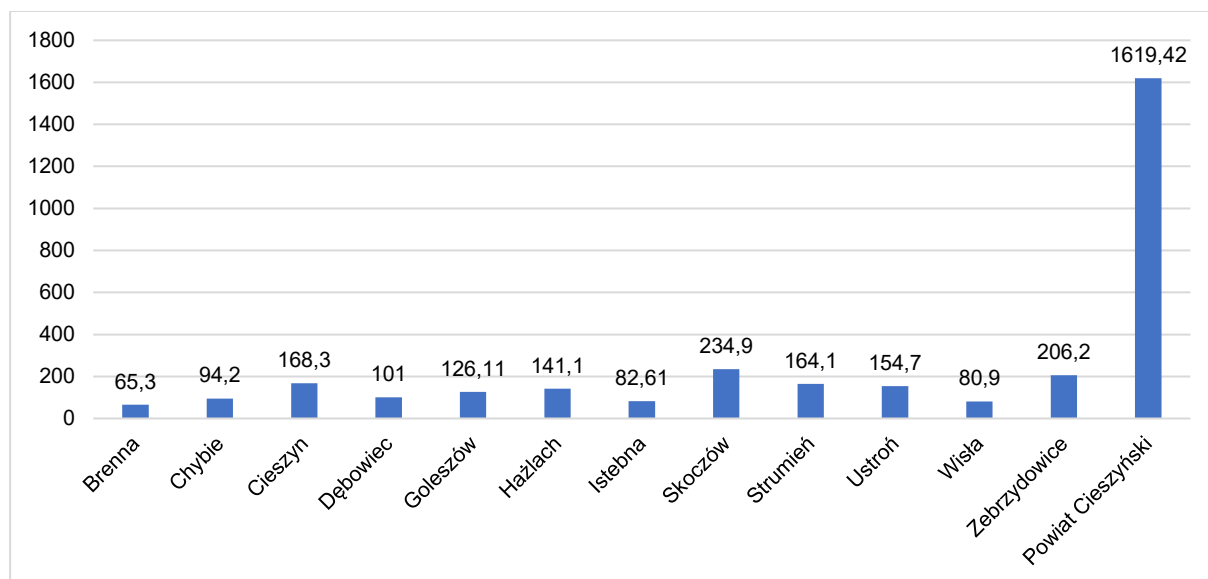
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2025 rok

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Charakterystykę zaopatrzenia w wodę w gminach powiatu cieszyńskiego sporządzono na podstawie danych uzyskanych z gmin, administratorów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, właścicieli ujęć oraz SUW, a także Banku Danych Lokalnych (GUS).

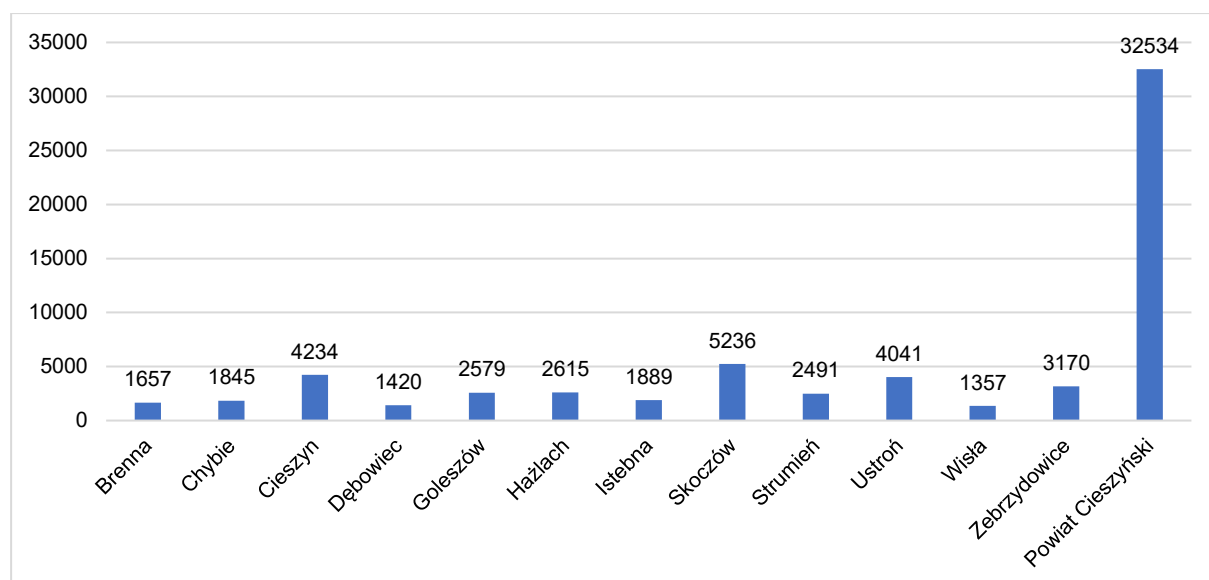
Stosunek ilości mieszkańców podłączonych do wodociągu do ogólnej liczby mieszkańców wynosi 83% według stanu na koniec 2024 roku. Zgodnie z danymi podanymi przez gminy i miasta lub zarządców sieci na terenie powiatu cieszyńskiego aktualnie istnieje 1 619,4 km czynnej sieci wodociągowej (1 441,8 km w 2021 roku). Najdłuższa sieć wodociągu publicznego znajduje się w gminach Skoczów 234,9 km, Zebrzydowice 206,2 km, Cieszyn 168,3 km, Strumień 164,1 km, Ustroń 154,7 km, Hażlach 141,1 km, Goleszów 126,11 km, Dębowiec 101 km, Chybie 94,2 km, Istebna 82,61 km, Wisła 80,9 km, Brenna 65,3 km. W latach 2023-2024 wybudowano łącznie 43,5 km sieci wodociągowej.

Rysunek 17. Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (km)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz BDL, 2025

Liczba przyłączy wodociągowych w powiecie cieszyńskim na koniec 2024 r. wynosiła 33 227 szt. Największą liczbę przyłączy do sieci wodociągu publicznego znajduje się w gminach Skoczów 5236 szt., Cieszyn 4234 szt., Ustroń 4041 szt., Zebrzydowice 3170 szt., Hażlach 2615 szt., Goleszów 2579 szt., Strumień 2491 szt., Istebna 1889 szt., Chybie 1845 szt., Brenna 1657 szt., Dębowiec 1420 szt., Wisła 1357 szt. W latach 2021-2024 na terenie powiatu cieszyńskiego przyłączono do sieci 1 156 szt. nowych przyłączy sieci wodociągowej.

Rysunek 18. Liczba przyłączy wodociągowych na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych administratorów sieci wodno-kanalizacyjnej oraz BDL, 2025

Mieszkańcy powiatu cieszyńskiego zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez:

- przedsiębiorstwa wodociągowe, zakłady gospodarki komunalnej lub zarejestrowane spółki wodne,
- prywatne wodociągi,
- studnie indywidualne.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757) zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę jest zadaniem własnym gminy.

Wodociągi na terenie powiatu cieszyńskiego zaopatrywane są w wodę przeznaczoną do spożycia z następujących ujęć:

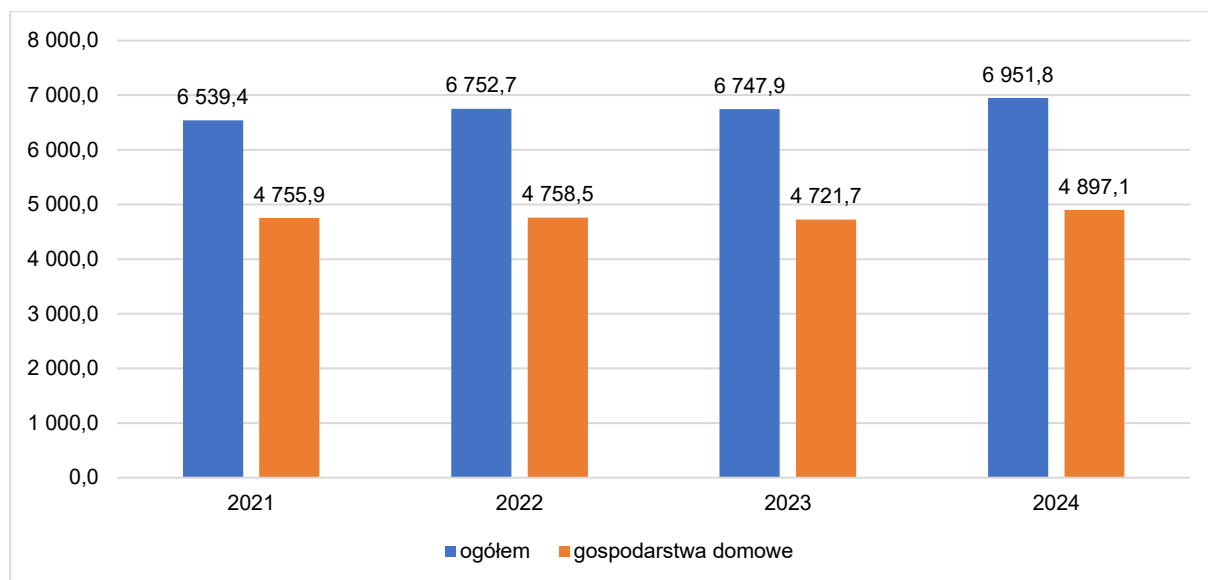
Ujęcia wód powierzchniowych:

- zbiornik zaporowy w Wiśle-Czarne, zaopatruję w wodę takie miejscowości jak: Wiśla, Ustroń i Skoczów – wraz z terenami przyległymi,
- ujęcie na potoku Gościejów w Wiśle Gościejowie, zaopatruję w wodę osiedla przyległe do ujęć,
- ujęcie awaryjne na potoku Malinka w Wiśle Malince, jest zapasowym źródłem wody,
- ujęcie na potoku Górnik w Ustroniu Poniwcu, zaopatruję w wodę osiedla przyległe do ujęć,
- ujęcia na potokach w gminie Istebna: Istebna Wilcze (ujęcie na Potoku Prądowniec), Istebna Zaolzie (ujęcie na Potoku Nad Brzyszkim), Jaworzynka (ujęcie na Potoku Krężelka), Koniaków Gańczorka (ujęcie na Rzece Olza) oraz Istebna Kubalonka (ujęcia na Potoku Olecko i Spod Kubalonki),
- ujęcie na potokach w gminie Brenna: Brenna Hołcyna (ujęcie na Potoku Hołcyna), Brenna Chrobaczy (ujęcie na Potoku Chrobaczy), Brenna Jatny (ujęcie na Potoku Jatny),

Ujęcia wód podziemnych:

- ujęcie wód podziemnych Pogórze koło Skoczowa. Ujęcie zaopatruje w wodę miasto Cieszyn oraz większość gmin powiatu cieszyńskiego: Goleszów, Dębowiec, Brenna, Skoczów.
- ujęcie w Ustroniu Polanie. Zaopatruję w wodę mieszkańców w Ustroniu Jaszowcu,
- ujęcie Skoczów Zawisłe. Zaopatruje w wodę niewielką część miasta Skoczów wraz z przyległymi wioskami: Kiczyce, Pierściec, Kowale, Ochaby,
- ujęcie Rudnik. Zaopatruję w wodę mieszkańców gminy Hażlach,
- ujęcie „Szworc” w Goleszowie, ujęcie „Pod Salamandrą” i „Zimne Wody” w Dzięgielowie. Dostarczają wodę mieszkańcom Dzięgielowa i Goleszowa,

- ujęcie w gminie Istebna. Zaopatruję w wodę mieszkańców miejscowości Koniaków Bukowina

Rysunek 19. Zużycie wody na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 (w tys. m³)

Źródło: BDL, 2025

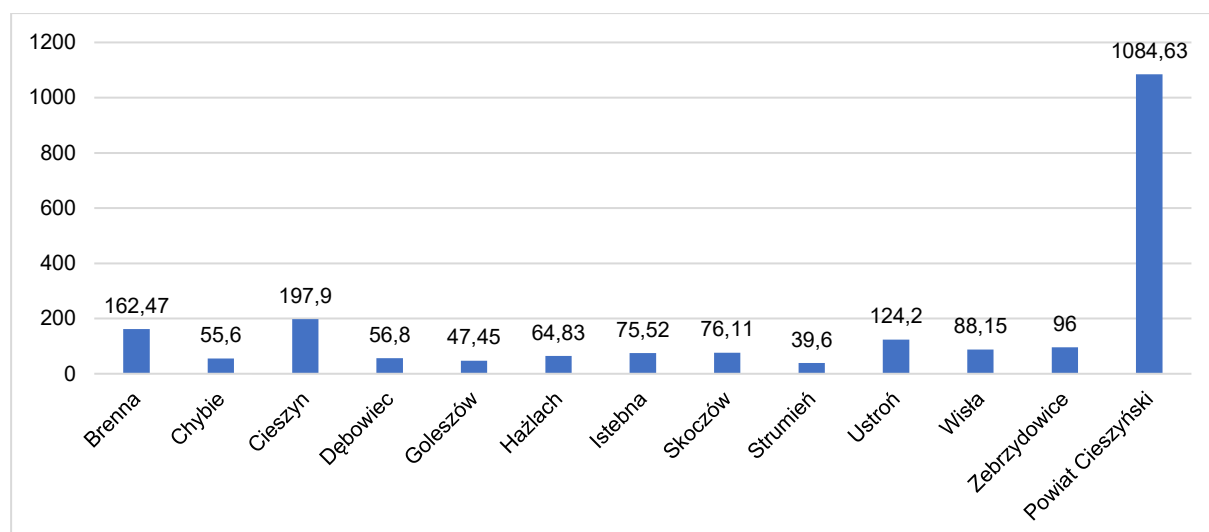
Ogółem zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na terenie powiatu w roku 2024 wyniosło 6 952 dam³. Od roku 2021 notuje się słaby wzrost zużycia wody. W roku 2021 zużycie wyniosło 6 539 dam³, co znaczy, że od 2021 roku nastąpił wzrost zużycia wody o około 6,3%.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu cieszyńskiego

Nadzór nad jakością wody w powiecie sprawuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Cieszynie. Przed dostarczeniem odbiorcom woda musi spełniać warunki rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które określa m.in. dopuszczalne stężenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych oraz metodykę badań jakości wody. Ponadto przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej cyklicznie przeprowadzają badania wody oraz prowadzą stały monitoring jakości wody w punktach zakupu oraz na końcówkach sieci wodociągowej.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

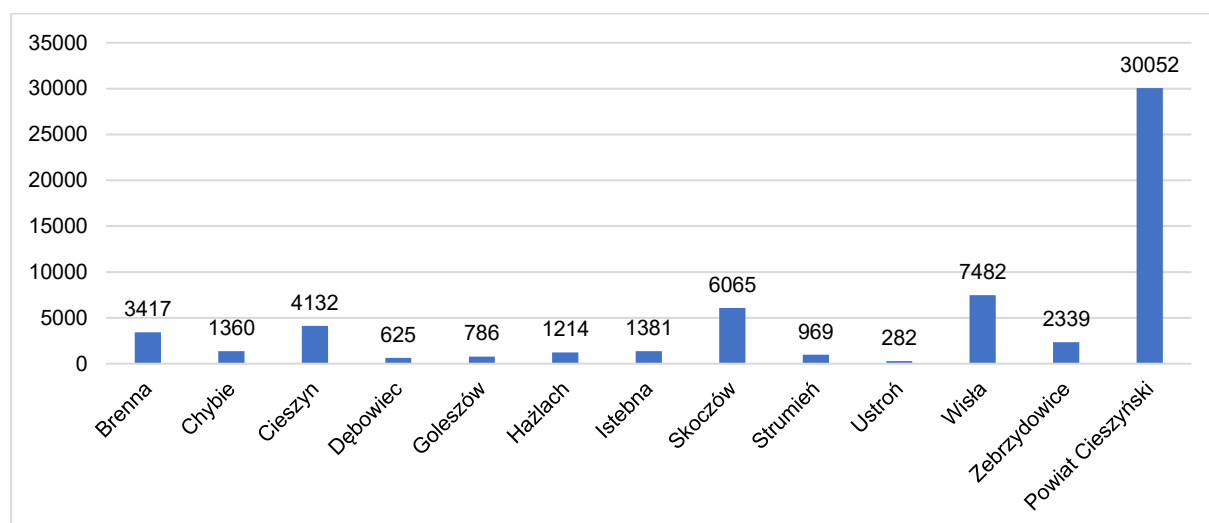
Siecią kanalizacyjną objętych jest ok. 51,0% mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Dla porównania w 2021 r. siecią kanalizacyjną było objętych 49,6% mieszkańców. Jest to wzrost o 1,4%.

Rysunek 20. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (km)

Źródło: dane z gmin i miast, BDL, 2025

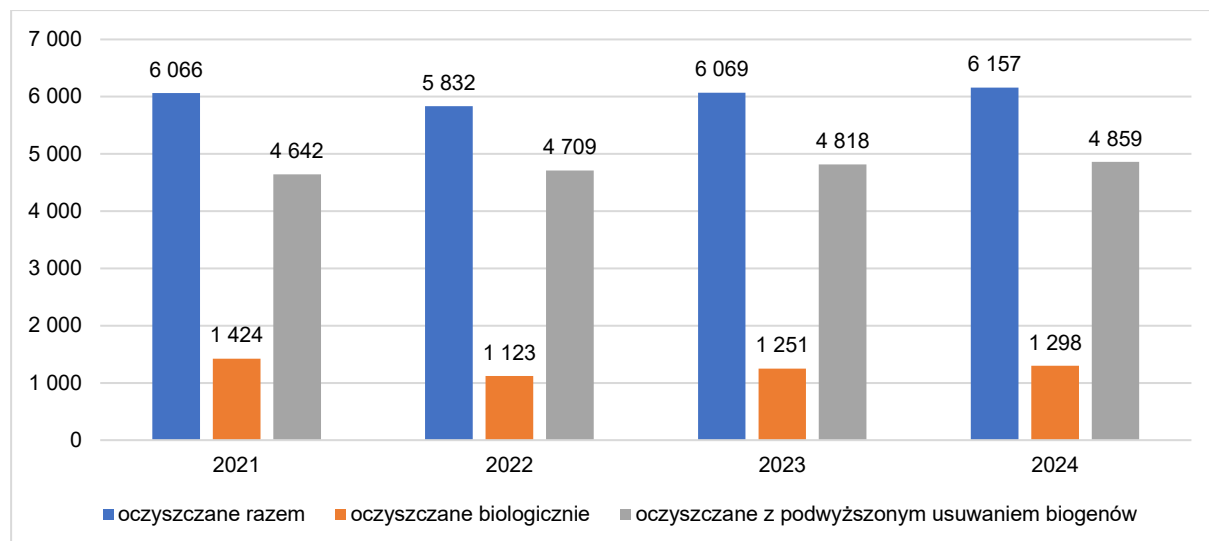
Sieć kanalizacyjna na terenie powiatu jest systematycznie rozbudowywana. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2024 roku wynosiła 1 085 km do której podłączonych było 30 052 przyłączy. W latach 2023-2024 na terenie powiatu cieszyńskiego wzrosła długość sieci kanalizacji sanitarnej o 62,4 km, do której zostało podłączonych 1 966 nowych nieruchomości.

Rysunek 21. Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu cieszyńskiego na koniec 2024 roku (szt.)

Źródło: dane z gmin i miast, BDL, 2025

Coraz dłuższa sieć kanalizacyjna to także wzrost użytkowników, a więc większa ilość odprowadzanych ścieków. Wszystkich ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub gleb było w 2024 roku 6 157 dam³ – wszystkie ścieki zostały oczyszczone, z czego 4 859 dam³ poprzez oczyszczanie z podwyższonym usuwaniem biogenów, 1 298 dam³ poprzez oczyszczanie biologiczne.

Rysunek 22. Ilość oczyszczanych ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2021-2024 (w tys. m³)

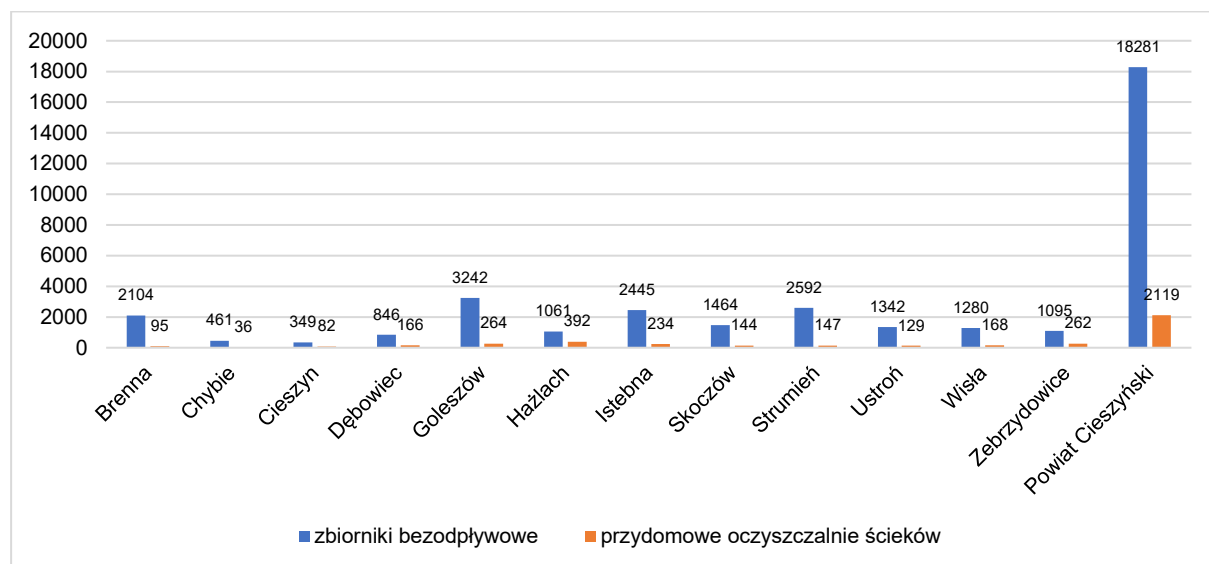
Źródło: BDL, 2025

Na terenie powiatu działają aktualnie 17 komunalnych oczyszczalni ścieków (10 biologicznych oraz 7 z podwyższonym usuwaniem biogenów), w tym:

- Gmina Skoczów, oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Do oczyszczalni odprowadzane są również ścieki z gminy Brenna, z gminy Ustroń (Ustroń Hermanice, Lipowiec, Nierodzima) oraz gminy Dębowiec (Simoradz). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Mała Wisła.
- Gmina Chybie, oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Bajerka.
- Gmina Cieszyn, oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Olza.
- Gmina Dębowiec, 2 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w Ogródzonej i Dębowcu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych dla obu oczyszczalni jest rzeka Knajka.
- Gmina Golezów odprowadzenie ścieków z sołectwa Puńców realizowane do kanalizacji sanitarnej Miasta Cieszyn, a z sołectwa Cisownica odbywa do gminnej oczyszczalni biologicznej w Cisownicy. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Radoń.
- Gmina Hażlach, 2 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w Pogwizdowie i Hażlachu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych dla oczyszczalni w Pogwizdowie jest rzeka Olza, a dla oczyszczalni ścieków w Hażlachu rzeka Piotrówka poprzez potok Lutnia.
- Gmina Istebna, 4 oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne Istebna Gliniane, Jaworzynka Czadeczką, Koniaków Pustki, Istebna Tartak. Odbiornikami ścieków oczyszczonych dla poszczególnych oczyszczalni są: Istebna Gliniane – potok Gliniane, Jaworzynka Czadeczką - potok Słowiokowski, Koniaków Pustki – potok „Pod Pustkami”, Istebna Tartak – rzeka Olza.
- Gmina Ustroń, oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Mała Wisła.
- Gmina Wisła, oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu i fosforu. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Mała Wisła.
- Gmina Strumień, mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana na terenie miasta Strumień. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Hynek
- Gmina Zebrzydowice oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w Zebrzydowicach i Kończycach Małych. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Piotrówka.

Łączna zaprojektowana przepustowość wszystkich oczyszczalni biologicznych to 4 814 m³/dobę, oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów 75 291 m³/dobę. Zaprojektowana równoważna liczba mieszkańców (RLM) dla wszystkich oczyszczalni łącznie to 285 696.

Na terenie powiatu cieszyńskiego nieruchomości nie podłączone do kanalizacji sanitarnej, wykorzystują indywidualne instalacje zagospodarowania ścieków bytowych, tj. zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na wykresie poniżej przedstawiono ilości tych instalacji na koniec 2024 roku w poszczególnych gminach.

Rysunek 23. Ilość instalacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu cieszyńskiego (szt.)

Źródło: dane z gmin i miast, BDL, 2025

Na koniec 2024 roku na terenie powiatu cieszyńskiego funkcjonowało około 18 281 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 2 119 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodnościekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• stopień zwodociągowania powiatu – 68% • stopień skanalizowania powiatu – 51% • 17 komunalnych oczyszczalni ścieków	• brak rozwiązań dotyczących gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi • część zbiorników bezodpływowych i szamb w złym stanie technicznym
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• integracja z UE i wpływ środków pomocowych • regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska • możliwość przechodzenia na systemy studni chłonnych, biosfali i innych elementów małej retencji, które uzupełnią, a tam, gdzie to możliwe, zastąpią kanalizację deszczową	• niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) • niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rzek i potoków płynących przez teren powiatu cieszyńskiego. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód.

W zakładach produkcyjnych, również małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmianę technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożenia powstającego w związku z ujęciem wody.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów ustawy Prawo wodne oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Masterplan – aktualizacja z 2022 r.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 23. Wybrane efekty realizacji w zakresie zasobów geologicznych

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż			
Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzony jest rejestr osuwisk. Liczba osuwisk na dzień 30.06.2025r., zgodnie z bazą SOPO (System Oslony Przeciwosuwiskowej), wynosi: 1231, a ich łączna powierzchnia wynosi: 5733.99 ha. W tym: • powierzchnia osuwisk aktywnych: 361.26 ha, co stanowi 6,3% powierzchni wszystkich osuwisk, • powierzchnia osuwisk okresowo aktywnych: 1662.47 ha co stanowi 28,99% powierzchni wszystkich osuwisk, • powierzchnia osuwisk nieaktywnych: 3710.26 ha, co stanowi 64,71% powierzchni wszystkich osuwisk.	1231 osuwisk 220 terenów zagrożonych ruchami masowymi 4 punkty monitoringowych osuwisk prowadzonych przez PIG-PIB
2.	Ciągłe monitorowanie terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i aktualizowanie rejestrów zawierających informacje o terenach zagrożonych procesami osuwiskowymi	Liczba terenów zagrożonych w powiecie cieszyńskim: 220, ich łączna powierzchnia wynosi 2124.04 ha Osuwiska zajmują 7,86% powierzchni obszaru powiatu, natomiast tereny zagrożone 2,91%. Łącznie osuwiska i tereny zagrożone zajmują 10,78% powierzchni obszaru. Starosta Cieszyński w okresie raportowym prowadził obserwację i rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi zgodnie z art. 110a ustawy Prawo ochrony środowiska. Aktualnie Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) prowadzi monitoring instrumentalny dla 4 osuwisk z terenu powiatu cieszyńskiego. Monitoring prowadzony jest w ramach projektu SOPO (System Oslony Przeciwosuwiskowej) i dotyczy następujących osuwisk w Cieszynie ID 6 i ID 87, Koniakowie ID5899 i Zebrzydowicach Górnych ID 132567.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 24. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1	Liczba kontroli przestrzegania wydanych koncesji na wydobycie kopalin	wykryto jeden przypadek nielegalnej eksploatacji	brak przypadków nielegalnej eksploatacji

2	Grunty zrekultywowane w danym roku - powierzchnia	b.d.	0 ha ¹⁷
3	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji (według Bazy terenów przemysłowych i zdegradowanych https://opitpp.orsip.pl/imap)	7 terenów przemysłowych i 2 tereny pogórnice o łącznej powierzchni 26,3 ha	7 terenów przemysłowych i 2 tereny pogórnice o łącznej powierzchni 26,3 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych ze strony <https://www.opi-tp.pl>

4.6.1. Opis stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Według „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2024 r.” na terenie powiatu cieszyńskiego występują:

Tabela 25. Złóża naturalne występujące na terenie powiatu cieszyńskiego

Lp.	Nazwa/numer złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie (w 2024 r.)
			geologiczne	przemysłowe	
Metan z pokładów węgla					
1	Zebrzydowice 7352	P	1 424,75 mln m³	-	-
2	Kaczyce I 9557	Z	34,01 mln m³	-	-
Węgiel kamienny					
3	Bzie – Dębina 385	R	106 262 tys. Mg	-	-
4	Bzie – Dębina 1 10138	R	122 236 tys. Mg	-	-
5	Bzie – Dębina Zachód 10514	B	434 848 tys. Mg	-	-
6	Morcinek 295	Z	21 386 tys. Mg	-	-
7	Morcinek 1 16329	R	591 368 tys. Mg	-	-
8	Zebrzydowice 7352	P	108 439 tys. Mg	-	-
Gaz ziemny					
9	Pogórz 1295	E	10,93 mln m³	10,85 mln m³	0,14 mln m³
10	Dębowiec Śląski 1296	E	19,05 mln m³	12,66 mln m³	1,17 mln m³
11	Kaczyce I 9557	P	31,5 mln m³		

¹⁷ sprawozdanie RRW-11

Wapień (kamienie bloczne i łamane)					
13	Kowale 9225	R	545 tys. Mg	-	-
13	Leszna Górna 804	E	16 428,1 tys. Mg	13 786,4 tys. Mg	541,35 tys. Mg
Piaskowiec					
14	Beskid 9082	T	675 tys. Mg	-	-
15	Brenna – M 8161	Z	559 tys. Mg	-	-
16	Brenna Beskid-Jatny 800	P	17 675 tys. Mg	-	-
17	Brenna-Jarząbek 6702	Z	202 tys. Mg	-	-
18	Brenna – Leśniczówka 803	R	35 627 tys. Mg	-	-
19	Cisowa 9083	Z	500 tys. Mg	-	-
20	Cisowa 581	E	2 226,10 tys. Mg	-	5 tys. Mg
21	Cisowa 1 9143	T	2 442,70 tys. Mg	-	-
22	Głębiec 801	Z	1 454 tys. Mg	-	-
23	Głębiec 1 18116	E	4 698,78 tys. Mg	4 069,09 tys. Mg	4,79 tys. Mg
24	Koczy Zamek 586	Z	52 tys. Mg		
25	Obłaziec-Gahura 814	E	5 288 tys. Mg	5 288 tys. Mg	315,79 tys. Mg
26	Tokarzówka 802	Z	1 359 tys. Mg	-	-
27	Tokarzówka 1 9390	Z	1 009 tys. Mg	-	14,03 tys. Mg
Piaski i żwiry					
28	Cisówka 3344	R	4 tys. Mg	-	-
29	Górki Wielkie 18116	R	789 tys. Mg	-	-
30	Kiczyce II 4481	R	433 tys. Mg	-	-
31	Kończyce Wielkie 4465	Z	5 986 tys. Mg	-	-
32	Kończyce Wielkie II 6934	T	-	-	-
33	Kończyce Wielkie III 13557	R	9 285 tys. Mg	-	-
34	Kończyce Wielkie IV 17318	R	2 465 tys. Mg	-	-
35	Kończyce-Kamieniec 19603	E	7 814 tys. Mg	3 483 tys. Mg	305 tys. Mg
36	Krasna Bielowiec 6504	Z	278 tys. Mg	-	-
37	Markłowice-Pogwizdów 4466	Z	1 079 tys. Mg	-	-

38	Nierodzim 4478	Z	1 086 tys. Mg	-	-
39	Zabłocie 1 10435	R	188 tys. Mg	-	-
40	Zabłocie 2 9942	Z	388 tys. Mg	-	-
41	Zabłocie 3 11805	Z	64 tys. Mg	-	-
42	Zabłocie 4 15065	R	798 tys. Mg	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej					
43	Kończyce Wielkie III 13557	R	2 801 tys. m ³	-	-
44	Kozakowice 1970	R	957 tys. m ³	-	-
45	Skoczów 1968	Z	1 284 tys. m ³	-	-
46	Strumień 1964	Z	94 tys. m ³	-	-
Torfy i borowiny					
47	Zabłocie 4 15065	R	6,07 tys. m ³	-	-
48	Zabłocie S 11337	Z	38,37 tys. m ³	-	-
49	Zabłocie T 20974	R	45,18 tys. m ³	-	-
50	Bronów B 13728	P	115 tys m ³	-	-
51	Zabłocie 5761	T	33,94 tys. m ³	-	-
Wapień i margle dla przemysłu cementowego i wapienniczego					
52	Cisownica 1819	P	1 685 tys. Mg	-	-
Solanki, wody lecznicze i termalne					
53	Dębowiec III 7941	A	0 m ³ /h	5,67 m ³ /h	682,04 m ³ /rok
54	Zabłocie-Korona 10919	A	0 m ³ /h	0,48 m ³ /h	1 561,80 m ³ /rok
55	Ustroń 7940	A	0 m ³ /h	2,2 m ³ /h	2 417 m ³ /rok
56	Drogomyśl-Dziedzina 20954	A	0 m ³ /h	1,00 m ³ /h	1 905,50 m ³ /rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r.

Legenda:

P – rozpoznano wstępnie,

R – rozpoznano szczegółowo,

Z – zaniechano wydobycia,

E – eksploatacja

B – kopalnia w budowie.

Na terenie powiatu cieszyńskiego zostały udzielone następujące koncesje na wydobywanie/poszukiwanie kopalin ze złóż, będące przedmiotem kompetencji Marszałka Województwa Śląskiego, Ministra Klimatu i Środowiska oraz Starosty Cieszyńskiego:

- węgla kamiennego ze złoża Bzie-Dębina 1 udzielona przez Ministra Klimatu i Środowiska w dniu 21.06.1993 r. znak 134/93. Termin obowiązywania 21.06.2028 r.
- metan z pokładów węgla ze złoża Bzie-Dębina 1-Zachód koncesja nr 2/2019 udzielona przez Ministra Klimatu i Środowiska w dniu 23.05.2019 r. Termin obowiązywania 31.12.2051 r.
- gazy ziemne ze złoża Dębowiec Śląski koncesja nr 17/96 udzielona przez Ministra Środowiska w dniu 5.06.1996r. Termin obowiązywania 31.12.2036r.
- gazy ziemne ze złoża Pogórz koncesja nr 16/96 udzielona przez Ministra Środowiska w dniu 5.06.1996r. Termin obowiązywania 6.06.2036 r.
- koncesja na poszukiwanie i rozpoznanie złóż metanu występującego w złożach węgla kamiennego oraz wydobywanie metanu występującego w złożach węgla kamiennego ze złóż w obszarze Kaczyce I – koncesja Ministra Klimatu i Środowiska nr 2/2025/Ł z dnia 21.01.2025 r. na okres 30 lat.
- koncesja na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w obszarze Cieszyn – koncesja Ministra Środowiska nr 69/2009/p z dnia 10.12.2009 r. z późniejszymi zmianami.
- wód leczniczych ze złoża „Drogomyśl-Dziedzina”, udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 4901/OS/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. Koncesjonariusz – Solanka z Zabłocia sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 marca 2073 r.
- wód leczniczych ze złoża położonego w Ustroniu w granicach obszaru górniczego „Ustroń I”, udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 293/OS/2014 z dnia 12 lutego 2014 r. Koncesjonariusz – American Heart of Poland S.A. Termin obowiązywania 31 grudnia 2034 r.
- wód leczniczych ze złoża „Zabłocie”, udzielona koncesją Ministra Środowiska nr 12/2010 z dnia 18 sierpnia 2010 r., zmieniona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 567/OS/2018 z dnia 15 lutego 2018 r. Koncesjonariusz – Solanka z Zabłocia sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 marca 2048 r.
- wód leczniczych ze złoża w Dębowcu, w granicach obszaru górniczego „Dębowiec III”, udzielona – decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 915/OS/2013 z dnia 23 kwietnia 2013 r. Koncesjonariusz – Kopalnia i Warzelnia Solanek dr Zabłocka sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 grudnia 2050 r.
- piaskowców ze złoża „Obłaziec-Gahura”, udzielona koncesją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 173/93 z dnia 27 lipca 1993 r., wraz z kolejnymi zmianami, ostatnia zmiana decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 3239/OS/2023 z dnia 8 września 2023 r. Koncesjonariusz – Kopalnia Surowców Skalnych WISŁA S.A. Termin obowiązywania 31 grudnia 2038 r.
- piaskowców z części złoża „Głębiec I” udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 2944/OS/2008 z dnia 12 listopada 2008 r., wraz z kolejnymi zmianami, ostatnia zmiana: decyzja nr 1652/OS/2020 z dnia 1 lipca 2020 r. Koncesjonariusz – "Kamieniołom Barwałd" Sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 grudnia 2058 r.
- wapieni ze złoża „Leszna Górna”, udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 1449/OS/2010 z dnia 21 kwietnia 2010 r. Koncesjonariusz – "KOSBUD" sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 grudnia 2030 r.
- wapieni z części złoża „Leszna Górna”, udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 1728/OS/2025 z dnia 8 maja 2025 r. Koncesjonariusz – "KOSBUD" sp. z o.o. Termin obowiązywania 31 grudnia 2060 r.
- kruszywa naturalnego ze złoża „Kończyce Wielkie II” udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 610/OS/2006 z dnia 30 marca 2006 r. Koncesjonariusz – Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa S.A. Termin obowiązywania 31 grudnia 2025 r.
- kruszywa naturalnego ze złoża „Kończyce-Kamieniec” udzielona decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 603/OE/2023 z dnia 8 lutego 2022 r. Koncesjonariusz – Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa S.A. Termin obowiązywania 31 grudnia 2043 r.
- koncesja z dnia 15.07.2005r. Starosty Cieszyńskiego nr WS.7514-G/4/02/04 ze zmianami dla złoża piaskowców godulskich Beskid z terminem obowiązywania do 1.10.2047 r.

- koncesja z dnia 29.09.2023r. Starosty Cieszyńskiego nr GO.6522.4.1.2022 dla złoża torfu Zabłocie Pole B z terminem obowiązywania do 31.12.2050 r.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża, jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

W latach 2023 – 2024 Starosta Cieszyński wydał 2 decyzje rekultywacyjne:

- Decyzja Starosty Cieszyńskiego z dnia 06.06.2024 znak: GO.6122.3.2023 zobowiązująca „KOSBUD” sp. z o.o. do wykonania rekultywacji i zagospodarowania wyrobiska poeksploatacyjnego złoża wapieni cieszyńskich „Leszna Górna”, o powierzchni 293 011 m² w granicach wyznaczonego w decyzji koncesyjnej obszaru górniczego „Leszna Górna III”, gmina Goleszów,
- Decyzja Starosty Cieszyńskiego z dnia 13.03.2025 znak: GO.6122.4.2024 zobowiązująca Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa S.A., do wykonania rekultywacji i zagospodarowania 48,6595 ha gruntów w tym:
 - złoża kruszywa naturalnego „Kończyce Wielkie II”, o powierzchni 34,4899 ha w obszarze górniczym i części terenu górniczego „Kończyce II” w gminie Hażlach,
 - złoża kruszywa naturalnego „Kończyce-Kamieniec”, o powierzchni 14,1696 ha w obszarze i terenie górniczym „Kamieniec”, w gminie Hażlach.

W tym samym okresie rekultywacja prowadzona była w dwóch gminach tj.:

- gminie Goleszów:
 - obr. Goleszów: w byłym wyrobisku złoża margla „Pod Chełmem” w Goleszowie – kierunek: rolniczo – leśny,
 - obr. Leszna Górna: w wyrobisku poeksploatacyjnym złoża wapieni cieszyńskich „Leszna Górna”, kierunek: rekreacyjny
- gminie Strumień: obr. Zabłocie: wyrobisko torfu w Strumieniu (złóże Zabłocie), kierunek: wodny.

Dla terenu województwa śląskiego działa OPI-TPP 2.0 – interaktywna regionalna baza danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (www.orsip.pl). Realizatorem projektu jest Główny Instytut Górnictwa. Baza danych systemu zawiera informacje w postaci warstw informacyjnych o terenach przemysłowych i przemysłowych oraz elementach środowiska naturalnego i ich stanie. Portal integruje różne obszary wiedzy oraz informacje w zakresie efektywnego planowania przestrzennego i zarządzania terenami przemysłowymi. Ideą portalu jest poprawa systemu zarządzania środowiskiem w województwie śląskim, integracja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powszechny i nieodpłatny dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku.

W Bazie Terenów Przemysłowych i Zdegradowanych dla Powiatu Cieszyńskiego figuruje 9 terenów o łącznej powierzchni 26,3 ha.

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• występowanie cennych surowców mineralnych w tym kruszyw naturalnych, węgla kamiennego, gazu ziemnego, metanu.	• powstawanie szkód górniczych w infrastrukturze i budownictwie, • uszkodzenia budynków, • degradacja środowiska, • brak planowanych działań rekultywacyjnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• stopniowa redukcja wpływu wydobycia kopalin na środowisko	• możliwość skażenia gleby i wód

realizacja nadzoru nad wydobyciem złóż przez odpowiednie organy	zagrożenia wynikające z możliwości osuwania się mas ziemnych
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów geologicznych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020 r. poz. 2187), a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.) dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze oraz ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie tej rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

4.7. Gleby

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 26. Wybrane efekty realizacji w zakresie gleb

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
Lp.	Zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d POŚ)	W okresie sprawozdawczym zidentyfikowano 2 miejsca potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Wykaz jest aktualizowany.	bieżąca realizacja
2.	Realizacja pakietów rolno – środowiskowo – klimatycznych	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie W ramach naborów prowadzonych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, w latach 2023-2024 płatnościami rolno – środowiskowo – klimatycznymi (WPR 2023-2027), objęte było 1488,51 ha gruntów rolnych na terenie powiatu cieszyńskiego. Łączna kwota wypłacona Beneficjentom w ramach pakietów to 1 248 404 zł.	płatności rolno-środowiskowe dla powierzchni 1488,51 ha
3.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza z siedzibą w Gliwicach W latach 2023-2024 OSChr przeprowadziło badania użytków rolnych na powierzchni 1179,83 ha należących do 79 gospodarstw rolnych.	badania użytków rolnych na powierzchni 1179,83 ha należących do 79 gospodarstw rolnych
4.	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Kontrole gospodarstw rolnych w zakresie gospodarowania środkami ochrony roślin prowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach . W latach 2023-2024 przeprowadzono kontrole: • stosowania materiału siewnego: 32 kontrole, • występowania organizmów kwarantannowych, nie wykryto agrofagów kwarantannowych, • obserwacji fitosanitarnych pod kątem występowania agrofagów innych niż kwarantannowe – 38 kontrole, wykryto Pestalotiopsis funerea w próbie z roślin rodzaju Thuja oraz Phomopsis w próbie z roślin rodzaju Taxus, • punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin: 10 kontrole, • stosowania środków ochrony roślin: 64 kontrole (10 mandatów),	145 kontrole w zakresie gospodarowania środkami ochrony roślin

		pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych: 1 kontrola w 2023 roku. Nie wykryto w badanych próbach pozostałości środków ochrony roślin.	
5.	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	Powierzchnia gruntów rolnych położonych na terenie powiatu cieszyńskiego, objęta decyzjami Starosty Cieszyńskiego zezwalającymi na wyłączenie z produkcji rolniczej podana do sprawozdania RRW-11 w latach 2023-2024 wynosiła 48,25 ha (34,17 ha w latach 2021-2022), w tym: 2023 rok 27,36 ha, 2024 rok 20,89 ha.	wyłączenie 48,25 ha z produkcji rolniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 27. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Powierzchnia gruntów ornych (GUS Spis Rolny)	35 648 ha (2020 r.)	35 650 ha
2.	Łączna powierzchnia użytków rolnych	35 618 ha	35 620 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Gleby

Gleby powiatu cieszyńskiego wykazują bardzo silne zróżnicowanie pod względem składu mechanicznego i kompleksu sorpcyjnego. Większość gleb wytworzonych jest z gleb mineralnych, są to głównie bielice i pseudobielice od kl. IIIb - gleb ornych średnio dobrych do kl. VI – gleb ornych najslabszych.

Gleby średnio dobre występują na przeważającej powierzchni w gminach: Hażlach i Strumień. Gleby orne średniej jakości występują w przewadze w gminach: Dębowiec, Goleiszów, Skoczów i Cieszyn. Gleby słabe występują w gminach: Brenna, Chybie, Ustroń i Zebrzydowice. Gleby najslabsze przeważają w gminach Istebna i Wisła.

4.7.1.2. Struktura użytkowania terenu

Powiat Cieszyński zajmuje powierzchnię 730,29 km², z czego 37,5% stanowią użytki gruntowe w gospodarstwach rolnych. Tereny rolnicze zlokalizowane są głównie w południowej i zachodniej części powiatu. Strukturę użytkowania gruntów wg PSR 2020 zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 28. Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu cieszyńskiego

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
1.	grunty ogółem	27 357,37
2.	użytki rolne ogółem	21 875,38
3.	użytki rolne w dobrej kulturze	21 562,26
4.	pod zasiewami	12 512,53

5.	grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	96,43
6.	uprawy trwałe	357,12
7.	łąki trwałe	6 963,15
8.	pastwiska trwałe	1 554,78
9.	pozostałe użytki rolne	313,12
10.	las i grunty leśne	3 401,41
11.	pozostałe grunty	2 080,58

Źródło: stat.gov.pl (dostęp 12 lipca 2025 r.)

4.7.1.3. Rolnictwo

Ostatni spis rolny został przeprowadzony w 2020 r. Ze wstępnych danych wynika, iż w skali kraju liczba gospodarstw zmniejszyła się o ok. 13%, zmniejszyła się powierzchnia użytkowana rolniczo, ale zwiększyła się powierzchnia zasiewów (kosztem nieużytków i ugorów).

Według danych ze spisu na terenie powiatu cieszyńskiego zarejestrowanych było 3939 gospodarstw rolnych, w tym:

- do 1 ha włącznie - 158 szt.,
- 1 - 5 ha - 2 983 szt.,
- 5 - 10 ha - 403 szt.,
- 10 - 15 ha - 150 szt.,
- 15 ha i więcej - 245 szt.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez GUS (Powszechny Spis Rolny z 2020 roku) na terenie powiatu hodowanych było:

- bydło ogółem – 11 473 szt.,
- bydło – krowy – 4 343 szt.,
- świny ogółem – 4 927 szt.,
- świny - lochy na chów – 464 szt.,
- drób ogółem – 860 238 szt.,
- drób kurzy – 850 783 szt.,
- brojlerzy kurze – 505 431 szt.,
- nioski kurze do produkcji jaj konsumpcyjnych – 297 867 szt.

Teren powiatu obejmują swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w ramach naborów prowadzonych przez Agencję, latach 2023-2024 płatnościami rolno – środowiskowo – klimatycznymi (WPR 2023-2027), objęte było 1488,51 ha gruntów rolnych na terenie powiatu cieszyńskiego, w tym:

- w 2023 roku 42 wniosków na powierzchni 921,47 ha, na łączną kwotę 716 010,14 zł,
- w 2024 roku 35 wniosków na powierzchni 567,04 ha, na łączną kwotę 532 394,06 zł,

W strukturze wariantów pakietów rolno - środowiskowo – klimatycznych można wymienić:

- Międzyplony,
- Murawy Natura 2000,
- Półnaturalne łąki świeże poza Natura 2000,
- Półnaturalne łąki wilgotne Natura 2000,
- Półnaturalne łąki świeże Natura 2000,
- Półnaturalne łąki wilgotne,
- Rolnictwo zrównoważone,

- Zachowanie lokalnych ras owiec,
- Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych,
- Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla Natura 2000.¹⁸

Teren powiatu cieszyńskiego podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów niekwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2023–2024 przeprowadzono kontrole:

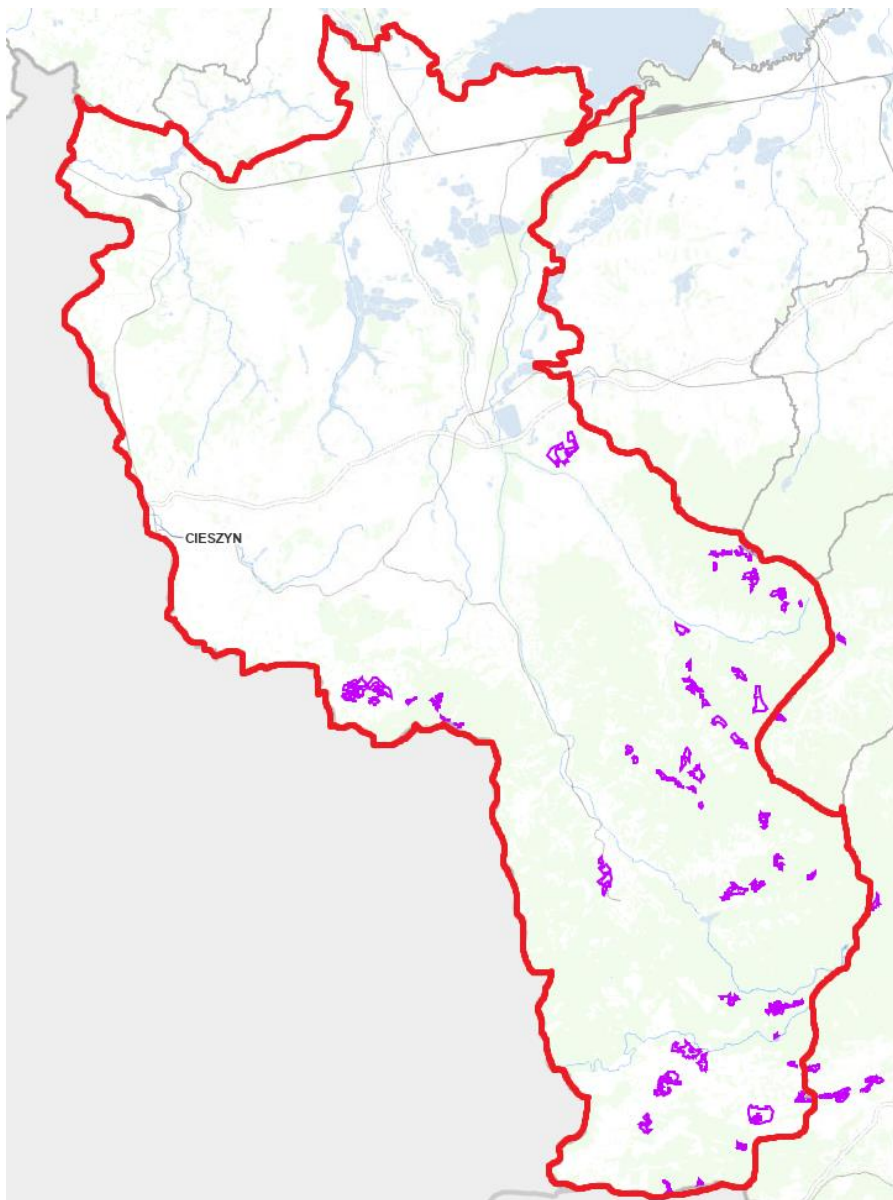
- stosowania materiału siewnego: 32 kontrole,
- występowania organizmów kwarantannowych, nie wykryto agrofagów kwarantannowych,
- obserwacji fitosanitarnych pod kątem występowania agrofagów innych niż kwarantannowe – 38 kontrole, wykryto *Pestalotiopsis funerea* w próbie z roślin rodzaju *Thuja* oraz *Phomopsis* w próbie z roślin rodzaju *Taxus*,
- punktów prowadzących obrót środkami ochrony roślin: 10 kontrole,
- stosowania środków ochrony roślin: 64 kontrole (10 mandatów),
- pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych: 1 kontrola w 2023 roku. Nie wykryto w badanych próbach pozostałości środków ochrony roślin.

Na obszarze powiatu były realizowane działania w ramach Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027.

Realizacja wypasu na terenach Powiatu Cieszyńskiego wskazanych w Wojewódzkim Programie Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027, w latach 2023-2024 była realizowana przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne, Fundację Dobry Widok oraz Fundację na rzecz rozwoju owczarstwa.

Na poniższej mapie wskazano lokalizacje miejsc realizacji Programu Owca plus na terenie powiatu cieszyńskiego.

¹⁸ ARiMR Śląski Oddział Regionalny pismo z 26 czerwca 2025 r., znak BDSPB12-WPPB.071.15.2025.AZ

Rysunek 24 Mapa rozmieszczenia obszarów realizacji programu Owca Plus na terenie powiatu cieszyńskiego
 Źródło: <https://mapy.orsip.pl/imap/> (dostęp 12.08.2025 r.)

W ramach tego programu w latach 2023-2024 zrealizowano następujące działania:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez prowadzenie wypasu owiec na wybranych halach, polanach i łąkach górskich w Beskidzie Śląskim i Żywieckim
- „Czas na owce w Beskidach”
- „Nigdy nie zaginie... w Beskidach wypasanie.”
- „Owce na hale”
- Działania promocyjne tj.:
 - "Zbójnicy, złodzieje kóż Was przyłodzię..." Historia produkcji wełnianego kapelusza,
 - Piknik rodzinny na szczycie Trzech Kopców Wiślańskich. Edycja wiosenna z okazji otwarcia i edycja jesienna z okazji zakończenia sezonu owczarskiego,
 - Ludzie wokół owiec - powrót do przeszłości,
 - Wiślański wygón łowiec,
 - XIII Jarmark Pasterski,
 - "Na pasionku" - rodzinny konkurs pieśni pasterskich i potańcówka na binie,

- "W TO MI GRAJ",
- Wełno, wełenko. Dziedzictwo kultury pasterskiej w Beskidzie Śląskim,
- Festiwal Pasterski na Trzech Kopcach Wiślańskich,
- Ludzie wokół owiec - muzyką i tańcem malowane,
- XVIII Międzynarodowe Mistrzostwa Górali Karpackich w Koszeniu Łąki,
- XIV Jarmark Pasterski - Wełna owcza i jej zastosowanie we współczesnym świecie
- Święto Jagnięciny¹⁹.

4.7.1.4. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są ogólnie w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, który stanowi podsystem państwowego monitoringu środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

W latach 2023-2024 OSChR przeprowadziło badania użytków rolnych na powierzchni 1179,83 ha należących do 124 gospodarstw rolnych. Wyniki odczynu i zasobności gleb w makroelementy przedstawiono poniżej.

- Kategoria agronomiczna gleby (1473 próbek):
 - Bardzo lekka 0 próbek (0%),
 - Lekka 1 próbka (0%),
 - Średnia 83 próbki (6%),
 - Ciężka 1389 próbek (94%).
- Odczyn pH (1488 próbek):
 - Bardzo kwaśny 181 próbek (12%),
 - Kwaśny 323 próbki (22%),
 - Lekko kwaśny 479 próbek (33%),
 - Obojętny 270 próbek (18%),
 - Zasadowy 235 próbek (15%),
- Potrzeby wapnowania(1478 próbek):
 - Konieczne 436 próbek (30%),
 - Potrzebne 226 próbek (15%),
 - Wskazane 243 próbki (16%),
 - Ograniczone 188 próbek (13%),
 - Zbędne 385 próbek (26%),
- Zawartość fosforu (1448 próbek)
 - Bardzo niska 418 próbek (30%),
 - Niska 347 próbek (23%),
 - Średnia 216 próbek (15%),
 - Wysoka 112 próbek (8%),
 - Bardzo wysoka 355 próbek (24%),
- Zawartość potasu (1448 próbek):
 - Bardzo niska 481 próbek (35%),
 - Niska 317 próbek (21%),
 - Średnia 411 próbek (28%),
 - Wysoka 110 próbek (7%),
 - Bardzo wysoka 129 próbek (9%),

¹⁹ Pismo z dnia 20.06.2025 roku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego OE-AD-UI.706.260.2025 OE-AD-UI.KW-000458/25r.

- Zawartość magnezu (1448 próbek):
 - Bardzo niska 77 próbek (5%),
 - Niska 427 próbek (29%),
 - Średnia 561 próbek (40%),
 - Wysoka 250 próbek (17%),
 - Bardzo wysoka 133 próbek (9%).²⁰

Zasadnym rozwiązaniem z rolniczego punktu widzenia jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH.

Natomiast w kwestii zawartości metali ciężkich w glebach (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany nisko sprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.6.1.2 Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 r. realizowany jest projekt System Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO). Jego celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1:10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno-inżynierskich.

Obowiązki Starosty Cieszyńskiego wynikają z art. 110a ustawy Prawo ochrony środowiska. Informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi oraz terenach, na których występują te ruchy, są weryfikowane na podstawie danych z bazy Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO) – rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzony jest rejestr osuwisk. Liczba osuwisk na dzień 30.06.2025r., zgodnie z bazą SOPO (System Osłony Przeciwośuwiskowej), wynosi: 1231, a ich łączna powierzchnia wynosi: 5733.99 ha. W tym:

- powierzchnia osuwisk aktywnych: 361.26 ha, co stanowi 6,3% powierzchni wszystkich osuwisk,
- powierzchnia osuwisk okresowo aktywnych: 1662.47 ha co stanowi 28,99% powierzchni wszystkich osuwisk,
- powierzchnia osuwisk nieaktywnych: 3710.26 ha, co stanowi 64,71% powierzchni wszystkich osuwisk.

Liczba terenów zagrożonych w powiecie cieszyńskim: 220, ich łączna powierzchnia wynosi 2124.04 ha. Osuwiska zajmują 7,86% powierzchni obszaru powiatu, natomiast tereny zagrożone 2,91%. Łącznie osuwiska i tereny zagrożone zajmują 10,78% powierzchni obszaru.

Tabela 29. Ilość zewidencjonowanych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie poszczególnych gmin powiatu cieszyńskiego

L.p.	Gmina	Ilość zewidencjonowanych osuwisk*	Ilość zewidencjonowanych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi
Gminy karpackie			
1	Brenna	178	9
2	Cieszyn	61	20
3	Dębowiec	22	32
4	Goleszów	35	20
5	Hażlach	86	14
6	Istebna	172	36

²⁰ pismo OSCHR w Gliwicach – Zestawienie odczynu i zasadości gleb w makroelementy; badany okres: 1 stycznia 2023–31 grudnia 2024 r.

7	Skoczów	136	32
8	Ustroń	95	29
9	Wisła	271	32
10	Zebrzydowice	147	6
Gminy pozakarpackie			
1	Chybie	-	-
2	Strumień	50	3

**Jeżeli osuwiska położone są na terytorium dwóch gmin, wtedy wliczane są do ewidencji zarówno w jednej, jak i w drugiej gminie.*

Źródło: dane z Starostwo Powiatowego w Cieszynie (Geolog Powiatowy)

Aktualnie Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) prowadzi monitoring instrumentalny dla 4 osuwisk z terenu powiatu cieszyńskiego. Monitoring prowadzony jest w ramach projektu SOPO (System Osłony Przeciwośuwiskowej) i dotyczy następujących osuwisk w Cieszynie ID 6 i ID 87, Koniakowie ID5899 i Zebrzydowicach Górnych ID 132567.

Lokalizacja obszarów zagrożonych ruchami masowymi została szczegółowo zobrazowana w Systemie Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO), zamieszczonej na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego. Na dostępnej mapie można zlokalizować obszary zagrożone ruchami masowymi, występujące na terenach poszczególnych gmin powiatu cieszyńskiego. Prowadzony jest także monitoring obserwacyjny, który nie wykazuje większych ruchów masowych wymagających prac monitoringowych.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• dobrej jakości gleby w północnej części powiatu • duże zainteresowanie rolników badaniami gleb • brak znaczących patogenów i szkodników	• kwaśne gleby to 67% badanych próbek • brak ogólnych badań jakości gleb • brak zainteresowania rolników programami rolno-środowiskowymi • występowanie terenów osuwiskowych.
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR • możliwość korzystania z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych	• zwiększenie ilości pojazdów na drogach, a co za tym idzie – zwiększający się poziom metali ciężkich w glebach • zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów • zagrożenia wynikające z możliwości osuwania się mas ziemnych

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie wykonywał kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORiN.

Mając na względzie duże zainteresowanie ze strony rolników pakietami rolno – środowiskowo – klimatycznymi oraz ukazującymi się programami, jak np. Program Owca Plus, należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona beneficjentów tych programów.

Cennym działaniem jest organizacja spotkań i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników zainteresowanych produkcją rolną, a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przy współudziale miasta przeprowadzane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i finansowane z ich własnych środków.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 30. Wybrane efekty realizacji w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” Racjonalna gospodarka odpadami			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach W latach 2023-2024 przeprowadzono 25 kontroli w zakresie gospodarki odpadami na terenie powiatu cieszyńskiego. Nieprawidłowości stwierdzono w 5 przypadkach.	25 kontroli
2.	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Wszystkie gminy co roku sporządzają i przekazują Marszałkowi Województwa Śląskiego sprawozdania z realizacji zadań związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.	systematycznie co roku składane są sprawozdania
3.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gmin należących do powiatu (dofinansowania dla mieszkańców)	Na terenie powiatu cieszyńskiego zadanie realizowane jest przez gminy. Do końca czerwca 2025 roku z terenu powiatu unieszkodliwiono 4 301,5 Mg odpadów zawierających azbest, tj. około 36% wszystkich wyrobów zinwentaryzowanych	unieszkodliwiono 4301,5 Mg wyrobów zawierających azbest
4.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	W latach 2023-2024 na terenie powiatu cieszyńskiego zebrano 67 384 Mg odpadów komunalnych, w tym 39 057 Mg odpadów selektywnych.	zebrano 67 384 Mg z czego 39 057 Mg odpadów zebranych w sposób selektywny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o działaniach wykonanych na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 31. Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych - ogółem [Mg] (od nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych i PSZOK)	64 301 Mg	67 384 Mg
2.	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg]	985	1179
3.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	47%	Brenna 43,8%, Chybie 45,24% Cieszyn 46,88% Dębowiec 50,40%, Goleszów 47,85%, Hażlach 52,75%,

			Istebna 45,89%, Skoczów 45,20%, Strumień 49,93%, Ustroń 47,72% Wisła 42,97% Zebrzydowice 45,3%.
4.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne [%]	80%	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu cieszyńskiego, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

4.8.1.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie powiatu cieszyńskiego

Gospodarka odpadami na terenie gmin należących do powiatu cieszyńskiego oparta jest na zasadach „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028” (uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku). W gospodarce odpadami komunalnymi (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji) przyjęto następujące cele:

- kluczowym działaniem wskazanym w europejskiej i krajowej polityce w zakresie gospodarki odpadami jest zapobieganie powstawania odpadów (ZPO), przez co rozumie się zmniejszenie ilości powstających odpadów poprzez unikanie ich wytwarzania,
- wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami,
- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
 - 55% dla roku 2025,
 - 60% dla roku 2030,
 - 65% dla roku 2035;
- minimalizacja ilości składowanych odpadów:
 - do 30% w roku 2025,
 - do 20% w roku 2030,
 - do 10% w roku 2035;
- zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców,
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów,
- zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów,
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu,
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów względem masy wytworzonych w 1995 r.,
- ograniczenie powstawania tzw. „dzikich wysypisk śmieci”, tj. porzucania odpadów na terenach leśnych itp.,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi, co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie muszą być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

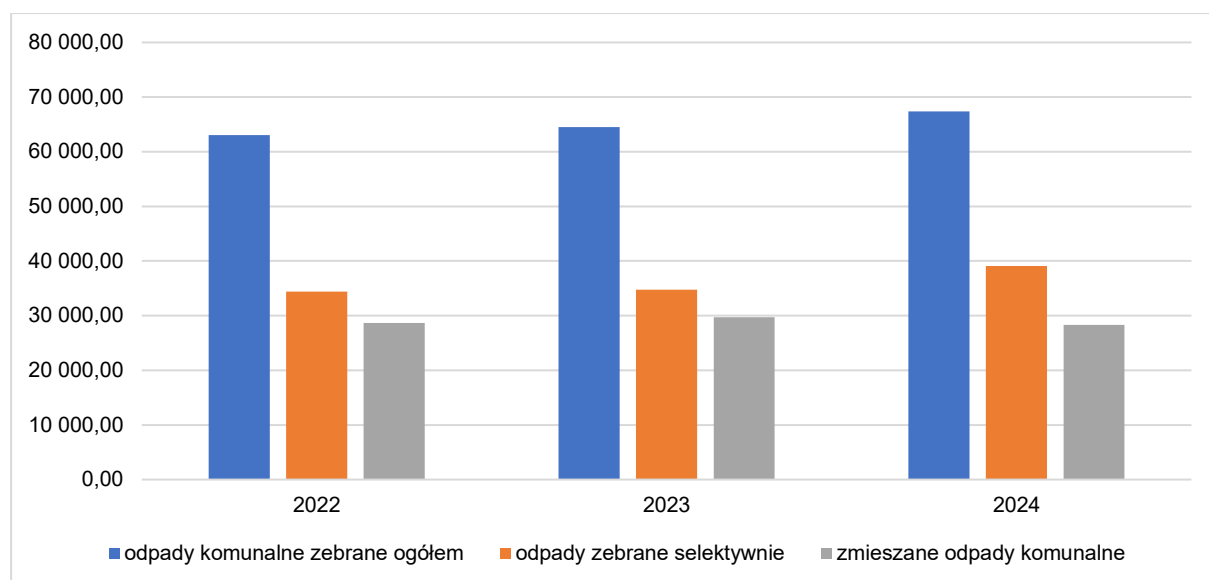
Od 1 lipca 2013 r. odbiór odpadów komunalnych w gminach powiatu cieszyńskiego odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rady Gmin uchwaliły akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Podmiotem odbierającym (a tym samym wykonawcą usługi) jest wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwo. Wykonawca realizuje zamówienie publiczne na rzecz gminy stosując zasady określone w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku oraz Szczegółowe zasady świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Regulamin określa rodzaje odbieranych odpadów, maksymalne ilości odpadów odbieranych, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzono Harmonogram Odbioru Odpadów Komunalnych precyzujący terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości. Częścią integralną ww. systemu jest funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Na terenie powiatu cieszyńskiego jest 12 PSZOK-ów.

Na terenie powiatu cieszyńskiego źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy, targowisk,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną. Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

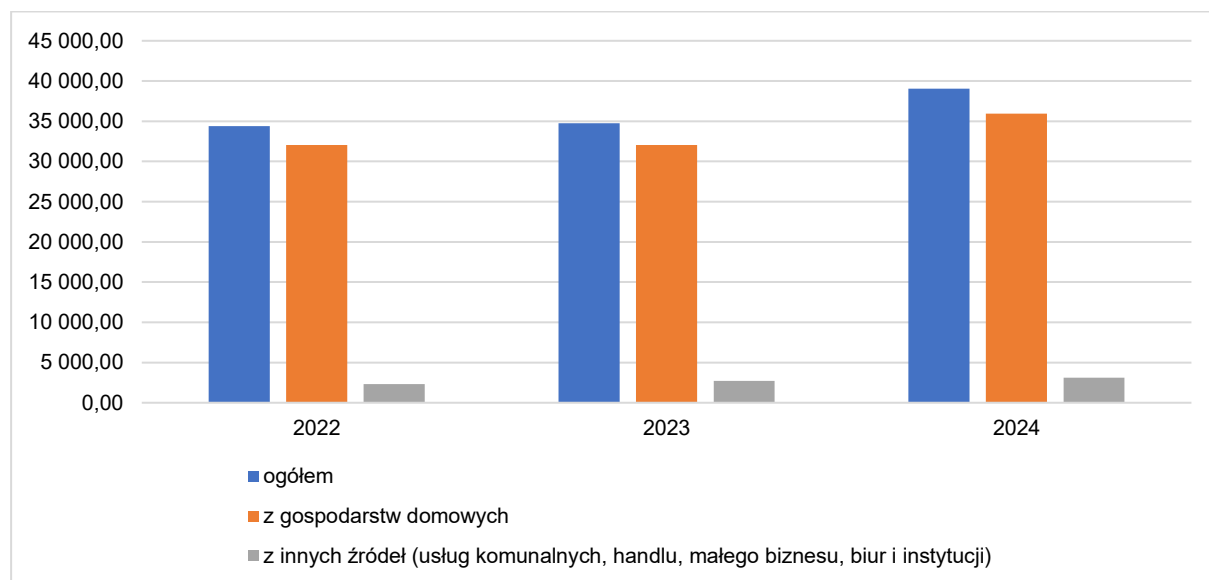
Łącznie z terenu powiatu cieszyńskiego odebrano 67 384 Mg w 2024 r. odpadów komunalnych (64 479 Mg w 2023 r., 63 015 Mg w 2022 r.). W odpadach odebranych z nieruchomości 7 020 Mg stanowiły odpady z działalności gospodarczej, a 60 364 Mg z gospodarstw domowych. Średnia ilość odpadów na mieszkańca, odebranych z terenu gmin należących do powiatu cieszyńskiego wyniosła w 2024 r. 387 kg na osobę. W stosunku do danych dla województwa śląskiego (401 kg wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w 2024 roku) wskazuje, że dane te są nieznacznie poniżej średniej.

Rysunek 25. Ilość odebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2022-2024 (Mg)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu cieszyńskiego oraz danych GUS, 2025

Oprócz systemu zbierania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie powiatu istnieje system selektywnego zbierania odpadów. Selektywnie zbierane są odpady opakowaniowe: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne z metalami, odpady ulegające biodegradacji, odpady niebezpieczne, baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe.

W 2024 roku na terenie powiatu cieszyńskiego zebrano selektywnie 39 056 Mg odpadów m.in. papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, metale, tekstylia, niebezpieczne, w tym 35 945 Mg z gospodarstw domowych, 3 111 Mg z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji).

Rysunek 26. Ilość zebranych selektywnie odpadów na terenie powiatu cieszyńskiego w latach 2022-2024 (Mg)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2025

Gminy na terenie powiatu corocznie przeprowadzają różnorakie kontrole mieszkańców mające na celu uszczelnienie systemu gospodarki odpadami, a także zwiększenie skuteczności selektywnych zbiórek odpadów. Kontrole dotyczą składania deklaracji śmieciowych, zawierania umów na wywóz nieczystości ciekłych, spalania odpadów w kotłowniach domowych, a także składowania odpadów na posesjach.

W ostatnich latach 2021-2023 gminy dążyły do osiągnięcia założonych poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W 2021 roku wprowadzono nowe poziomy przygotowania do ponownego

użycia i recyklingu odpadów komunalnych – na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 2361). W związku z tym od 2021 r. poziom obliczany jest dla wszystkich odpadów komunalnych ogółem. Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2025 r. poz. 733) gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości, co najmniej:

- 35% wagowo - za rok 2023;
- 45% wagowo - za rok 2024;
- 55% wagowo - za rok 2025;
- 56% wagowo - za rok 2026;
- 57% wagowo - za rok 2027;
- 58% wagowo - za rok 2028;
- 59% wagowo - za rok 2029;
- 60% wagowo - za rok 2030.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych gminy obliczały na podstawie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1530).

W roku 2024 wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wynosił 45%. Poniżej przedstawiono osiągnięte poziomy w poszczególnych gminach powiatu cieszyńskiego:

- Brenna 43,8%,
- Chybie 45,24%
- Cieszyn 46,88%
- Dębowiec 50,40%,
- Goleiszów 47,85%,
- Hażlach 52,75%,
- Istebna 45,89%,
- Skoczów 45,20%,
- Strumień 49,93%,
- Ustroń 47,72%
- Wisła 42,97%
- Zebrzydowice 45,3%.

4.8.1.2. Odpady z sektora przemysłowego

Przedsiębiorcy zajmujący się gospodarowaniem odpadami działają na terenie powiatu cieszyńskiego w oparciu między innymi o decyzje wydane przez Starostę. W latach 2023-2024 Starosta wydał decyzje:

- pozwolenie na wytwarzanie odpadów: 18, w tym w 2023 r. – 4, w 2024 r. – 14,
- zezwolenia na odzysk odpadów: 6, w tym w 2023 r. – 4, w 2024 r. – 2

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w latach 2023-2024 przeprowadzono łącznie 42 kontrole przedsiębiorców, w tym w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w gospodarce odpadami na terenie powiatu 14 przedsiębiorców. W przypadku 6 kontroli stwierdzono naruszenia, a w efekcie 4 z tych kontroli nałożono na przedsiębiorców kary finansowe.

4.8.1.3. Azbest

Na właściciela, zarządcy bądź użytkownika nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu

z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację do burmistrza/prezydenta/wójta. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 stycznia każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

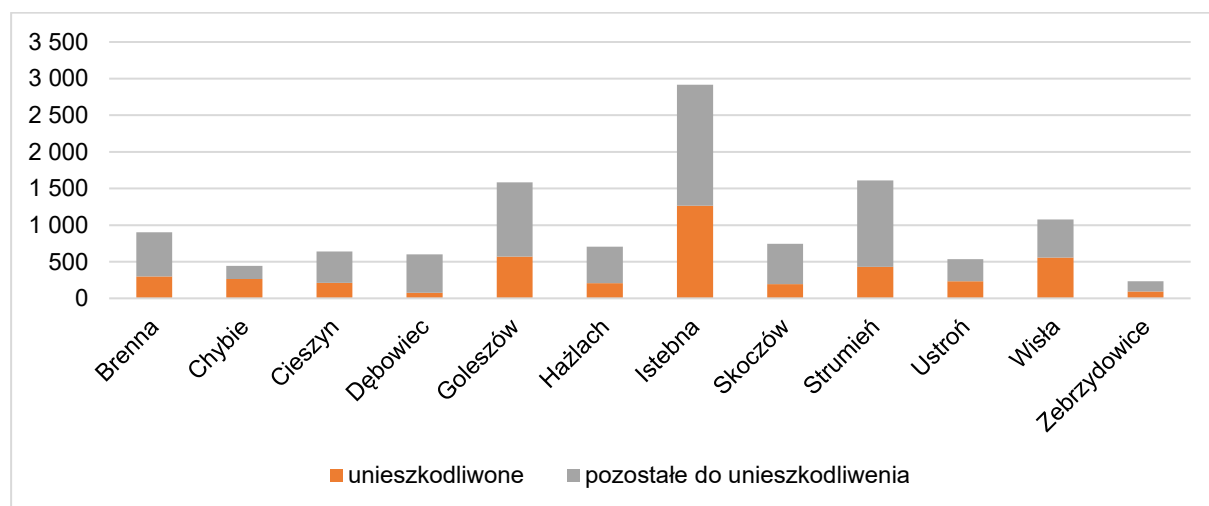
Na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii – Baza Azbestowa (stan na 22.08.2025 r.) można stwierdzić, że na terenie powiatu cieszyńskiego znajdowało się 11 987 Mg zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest, 4 302 Mg unieszkodliwiono oraz 7 686 Mg pozostało do unieszkodliwienia. Gminy z terenu powiatu cieszyńskiego realizują zadania związane z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest pochodzących od mieszkańców /przedsiębiorców z terenu danej gminy.

W poszczególnych gminach ilości wyrobów zawierających azbest przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu cieszyńskiego (Mg)

Lp.	Gmina	Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
1.	Brenna	903	299	604
2.	Chybie	445	262	183
3.	Cieszyn	640	211	429
4.	Dębowiec	602	77	525
5.	Goleszów	1 585	569	1 015
6.	Hażlach	704	208	496
7.	Istebna	2 917	1 265	1 652
8.	Skoczów	746	193	553
9.	Strumień	1 611	430	1 182
10.	Ustroń	536	234	302
11.	Wisła	1 077	557	520
12.	Zebrzydowice	235	95	140
	Razem	11 987	4 302	7 686

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z gmin powiatu cieszyńskiego oraz z Bazy Azbestowej zamieszczonej na stronie www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 22.08.2025 r.

Rysunek 27 Ilość unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu cieszyńskiego (Mg)

Źródło: dane z gmin oraz www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 22.08.2025 r.

W „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” założono etapy usuwania wyrobów zawierających azbest w czasookresach, tj.:

- lata 2011–2012 – ok. 10% wszystkich wyrobów,
- lata 2013–2022 – ok. 40% wszystkich wyrobów,
- lata 2023–2032 – ok. 50% wszystkich wyrobów.

Oznacza to, że z terenu powiatu do końca 2023 powinno być usunięte ok. 40% odpadów zawierających azbest. Powyższe dane wskazują, iż powiat ma wystarczające tempo usuwania azbestu (unieszkodliwiono 36%). Zwiększenie tempa można uzyskać poprzez promocję programu dotacyjnego dla mieszkańców oraz akcje informacyjno-edukacyjne na temat szkodliwości azbestu i obowiązków, jakie wynikają z użytkowania wyrobów zawierających azbest i posiadania jego powłok.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• terminowo wykonywane sprawozdania z gospodarki odpadami • poprawnie działający system gospodarowania odpadami • kontrole mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i spalania odpadów w paleniskach domowych	• wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany • powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• uszczelnienie systemu gospodarki odpadami • edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	• przywożenie odpadów na teren powiatu oraz zostawianie ich przez mieszkańców innych gmin

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami

Gminy w powiecie cieszyńskim prowadzą gospodarkę odpadami zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028, założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiadają regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzą coroczną sprawozdawczość.

Główne cele do realizacji w zakresie gospodarki odpadami to doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji. Bardzo istotnym zadaniem powinna być transparentność systemu zbiórki odpadów.

W harmonogramie zadań zapisano, że Gminy i Miasta nadal będą doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów i organizować akcje informacyjne, promocyjne i edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłej części społeczeństwa.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, czego dowodem są występujące miejsca nielegalnego składowania odpadów, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej. Zadanie będzie finansowane ze środków własnych oraz dostępnego dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 33. Wybrane efekty realizacji w zakresie zasobów przyrodniczych

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	Nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, na podstawie zawartych ze Starostą Cieszyńskim porozumień, sprawuje Nadleśniczy Nadleśnictwa Ustroń i Wiśla.	nadzór nad lasami w ramach porozumienia z Nadleśniczym
2.	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej oraz walorów przyrodniczych parków krajobrazowych	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ustroń W latach 2023 – 2024 Nadleśnictwo Ustroń przeprowadziło łącznie 115 zajęć edukacyjnych dla 5 785 osób – tematyka dotyczyła gospodarki leśnej, ochrony środowiska, świadomego korzystania z dóbr naturalnych, zmian klimatu, zrównoważonego rozwoju. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu realizuje działania z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej zgodnie z wymaganiami ustawowymi (Ustawa o ochronie przyrody) oraz statutowymi ZPKWŚ. Tematyka warsztatów przyrodniczych porusza zagadnienia związane z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, chronionego w ramach europejskiej sieci Natura 2000. Adresatami warsztatów są przedszkolaki, młodzież szkolna oraz osoby dorosłe, natomiast zakres tematyczny obejmuje gatunki roślin i zwierząt występujące na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, formy ochrony przyrody, osobiowości przyrodnicze, uwrażliwienie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe ww. obszaru. Ponadto poruszane są kwestie związane z szeroko pojętą edukacją ekologiczną oraz dobrymi praktykami w życiu codziennym mającymi wpływ na stan środowiska (m.in. tematyka związana ze smogiem, segregacją śmieci). Placówki oświatowe są na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ O/Żywiec działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m.in: • Ogólnopolski Konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, • Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Magia Beskidów”, • Wojewódzki „Ekologiczne Łamanie Główek”, • wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez Ośrodki Edukacyjne ZPKWŚ, • warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych, • warsztaty terenowe na sensorycznej ścieżki przyrodniczej w Ośrodku,	115 zajęć edukacyjnych dla 5 785 osób

		• pogadanki w Ośrodku oraz w placówkach oświatowych, • akcje ekologiczne (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Święto Drzewa), • zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej (Międzynarodowy Dzień Roślin, Międzynarodowego Dnia Krajobrazu, zajęcia z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja i Świąt Bożego Narodzenie, w czasie trwania ferii i wakacji). Ponadto Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego Oddział Biura w Żywcu przygotowuje oraz rozpowszechnia cykl filmów edukacyjno-popularyzatorskich o treściach przyrodniczych związanych z Parkiem Krajobrazowym Beskidu Śląskiego, które publikowane są regularnie na profilu społecznościowym ZPKWŚ oraz wykorzystywane są przez placówki oświatowe w trakcie działań edukacyjnych.	
	Aktualizacja systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ	W systemie informacji przestrzennej powiatu cieszyńskiego https://cieszynski.e-mapa.net/ (dostęp czerwiec 2023) dostępna jest warstwa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zawierająca informację o poszczególnych formach przyrody. Geoportal umożliwia zarówno mieszkańcom jak i inwestorom weryfikację położenia obszarowych i obiektowych form ochrony przyrody na terenie całego powiatu cieszyńskiego. Poszczególne Gminy powiatu cieszyńskiego również posiadają w swoich geoportalach warstwy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, co stanowi część zintegrowanego systemu informacji o środowisku przyrodniczym. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie realizowała zadań w tym zakresie w okresie raportowym. Prowadzenie monitoringu przyrodniczego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest obowiązkiem wynikającym z art. 112 z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Zgodnie z aktualnie obowiązującym Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 monitoring przyrody realizowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska obejmuje: • monitoring ptaków, • monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych, • monitoring lasów, • Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Główny Inspektor Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach nie realizował w okresie raportowym żadnych działań w zakresie aktualizacji systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ.	prowadzenie SIP z funkcją wyszukiwania form ochrony przyrody
3.	Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wisła W latach 2023 i 2024 zanotowano jeden przypadek kłusownictwa. Straż leśna prowadzi liczne działania prewencyjne w postaci różnego rodzaju akcji mających na celu zwalczanie wszelkiego rodzaju szkodnictwa leśnego. Prowadzone są patrole piesze i przy użyciu pojazdów w różnych godzinach dnia również w dni wolne od pracy. Natomiast zwalczanie wtórnych szkodników leśnych w latach 2023-2024 obejmowało wykładanie pułapek feromonowych (705 szt.) i klasycznych (438 szt.), korowanie drewna (711 m³), a także wyszukiwanie i pozyskiwanie drzew zasiedlonych przez korniki na łączną miąższość 109 447,48 m³).	akcje zwalczania kłusownictwa oraz wtórnych szkodników leśnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie powiatu cieszyńskiego

Roślinność potencjalną stanowią: lasy łęgowe w dolinach rzecznych, lasy wierzbowo-topolowe, wzdłuż potoków – olszynka karpacka, lasy dębowo-grabowe wilgotne – grądy niskie, lasy dębowo-grabowe suchsze oraz bory mieszane dębowo-sosnowe i lasy bukowe – buczyna karpacka.

Na obszarze powiatu można wyróżnić następujące piętra roślinności: piętro pogórza oraz piętro regła dolnego i górnego. Istniejące tu zbiorowiska naturalne posiadają niewielką powierzchnię i charakteryzują się zubożałym składem florystycznym. Są to podmokłe i suche łąki oraz zarośla nadrzeczne. Zbiorowiska leśne na wzniesieniach i stokach występują głównie na glebach kwaśnych i zbielicowanych, a w dolinach na madach inicjalnych.

Zgodnie z geobotaniczną regionalizacją Polski, powiat cieszyński położony jest na obszarze dwóch działów, tj.:

- Dział Zachodniokarpacki, Kraina Karpat Zachodnich,
 - Okręg Pogórza Śląskiego, podokręg Cieszyński H.1a.1.a, Bielski H.1a.1.b,
 - Okręg Beskidzki Żywiecki, podokręg Beskid Śląski H.1a.5.a,
- Dział Wyżyn Południowopolskich:
 - Kraina Kotliny Oświęcimskiej, Okręg Oświęcimski: podokręg Doliny Wisły „Ustroń – ujście Skawy” C.7.1.b, podokręg Pszczyński C.7.1.c,
 - Kraina Górnośląska, Okręg Rybnicko-Kędzierzyński, podokręg Wodzisławski C.3.2.d.

Dział pierwszy, na którym położony jest powiat cieszyński, to Dział Zachodniokarpacki, do którego przynależą dwa okręgi: Pogórze Śląskie oraz Beskidzki Żywiecki.

Okręg Pogórze Śląskie znajduje się w środkowej części powiatu i stanowi pas Pogórza Zachodniobeskidzkiego, ograniczony dolinami Olzy na zachodzie i Skawy na wschodzie, oddzielony od Beskidu Śląskiego i Małego na południu, przechodzący w Kotlinę Oświęcimską i Ostrawską na północy. Pogórze Śląskie jest porożcinane dolinami rzek: Olzy, górnej Wisły, Białej, Soły, Wieprzówki, Kleczanki i Skawy. Obszar Pogórza Śląskiego w skład, którego wchodzi powiat cieszyński jest gęsto zaludniony, na jego terenie znajdują się miasta: na terenie powiatu cieszyńskiego Cieszyn i Skoczów oraz poza terenem powiatu cieszyńskiego Bielsko-Biała, Kęty (powiat oświęcimski), Andrychów, Wadowice (powiat wadowicki).

Beskid Śląski – pasmo górskie, stanowiące część Beskidów Zachodnich. Jest podokręgiem wchodzącym w skład okręgu Beskidzki Żywiecki. Najwyższymi szczytami Beskidu Śląskiego są Skrzyczne (1257 m n.p.m.) i Barania Góra (1220 m n.p.m.), natomiast dla części czeskiej Czantoria Wielka (995 m n.p.m.).

Na stokach Baraniej Góry znajdują się tereny źródliskowe Wisły. Beskid Śląski jest mocno zalesiony: pierwotnie dominowały tu lasy bukowo-jodłowe (buczyna karpacka), obecnie – głównie świerczyny sztucznego pochodzenia. Beskid Śląski posiada gęstą sieć osadniczą i dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Główne miasta Beskidu Śląskiego po stronie polskiej to Wiśla i Szczyrk, a u północnego podnóża – Ustroń i Bielsko-Biała. Po stronie czeskiej głównymi miastami są Trzyniec i Jabłonków w dolinie Olzy.

Charakterystyczne dla Beskidu Śląskiego jest występowanie stosunkowo licznych i miejscami dość rozbudowanych wychodni skalnych, a także największa na terenie polskich Beskidów koncentracja jaskiń, wśród których znajdują się m.in. dwie największe jaskinie polskiego fliszu karpackiego (Jaskinia Wiślańska – długość korytarzy 2275 m na terenie gminy Brenna oraz Jaskinia Miecharska – długość korytarzy 1838 m).

Drugi dział, na którym położony jest powiat, to Dział Wyżyn Południowopolskich, który przecinają dwie krainy: Kotliny Oświęcimskiej oraz Górnośląskiej (granica krain przebiega w okolicy Zebrzydowic).

Kotlina Oświęcimska pokrywa północną część powiatu cieszyńskiego i rozciąga się w dorzeczu górnej Wisły między Wyżyną Śląsko-Krakowską na północy, a Pogórzem Śląskim i Wielickim na południu. Na wschodzie graniczy z Bramą Krakowską, a od zachodu z Kotliną Ostrawską. Dzieli się na podokręg Pszczyński, Dolinę Wisły „Ustroń – ujście Skawy”.

W Kotlinie Oświęcimskiej wpadają do Wisły spływające z Karpat rzeki Biała, Soła i Skawa oraz spływające z Wyżyny Śląskiej rzeki Przemsza, Gostynia i Pszczynka.

Ze względu na dużą ilość zbiorników wodnych tereny powiatu stanowią miejsce bytowania i rozrodu płazów. Powiat cieszyński położony jest w obrębie bardzo ważnego szlaku migracyjnego ptaków, jakim jest Dolina Górnej Wisły (Parusel i in., 2007). Korytarz ten, ze względu na bliskość Bramy Morawskiej i położenie w dolinie Wisły, ma znaczenie ponadregionalne. W okresie przelotów można tu spotkać

wiele gatunków ptaków, które nie gniazdują na terenie powiatu, a nawet są gatunkami niegniazdującymi w Polsce. Znaczenie dla ptactwa tego terenu znalazło odzwierciedlenie w powołaniu obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Wisły.

Krajobraz wodny powiatu cieszyńskiego stał się przyczyną do stworzenia w 2009 r. Stowarzyszenia Rybackiego "Żabi Kraj", które zrzesza sześć Gmin powiatu: Zebrzydowice, Hażlach, Dębowiec, Strumień, Chybie, Skoczów oraz dwie spoza powiatu: Pawłowice i Goczałkowice-Zdrój. Powołanie tego stowarzyszenia było naturalną konsekwencją wieloletniej aktywności środowisk lokalnych, w szczególności rybackich, zamieszkujących obszar nazywany Żabim Krajem.

4.9.1.1. Formy ochrony przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego

Tereny prawnie chronione zajmują na terenie powiatu powierzchnię 24 828 ha, co stanowi ok. 33% powierzchni całkowitej powiatu. Na terenie powiatu cieszyńskiego występują następujące formy ochrony przyrody: park krajobrazowy (1), obszar chronionego krajobrazu (1), rezerваты przyrody (9), obszary Natura 2000 (6), użytki ekologiczne (9), stanowiska dokumentacyjne (6), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (4) oraz 183 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Tabela 35 Powierzchniowe formy ochrony przyrody na terenie powiatu cieszyńskiego

L.P.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
Park Krajobrazowy				
1	Beskid Śląski	38 620 (23 225 w granicach powiatu cieszyńskiego)	Istebna, Brenna, Wisła, Goleszów, Ustroń	Zapewnienie warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych
Rezerваты przyrody				
1	Barania Góra	379,85	Wisła	Leśny (L); I – fitocenotyczny (PFI), zbiorowisk leśnych (zl); II – leśny i borowy (EL), borów mieszanych górskich i podgórskich (bmg). Obszar leśny na Baraniej Górze.
2	Kopce	14,77	Cieszyn	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem lipy i z rzadko spotykanymi gatunkami roślin zielnych w runie leśnym. Wartość naukową zabytku podnosi występowanie na jego terenie Żył skały wulkanicznej, tzw. cieszynitu.
3	Zadni Gaj	6,39	Goleszów	Naturalne stanowisko cisa
4	Wisła	17,61	Wisła, Istebna	Ochrona pstrąga w najbardziej naturalnych warunkach bytowania.
5	Lasek Miejski nad Puńcówką	7,73	Cieszyn	Florystyczny (FI); I – florystyczny (PFI), roślin zielnych i krzewinek (rzk); II – leśny i borowy (EL), lasów górskich i podgórskich (lgp). Stanowisko cieszynianki wiosennej.
6	Lasek Miejski nad Olzą	4,08	Cieszyn	Leśny (L); I – florystyczny (PFI), roślin zielnych i krzewinek (rzk); II – leśny i borowy (EL), lasów górskich i podgórskich (lgp). Leśno-florystyczny, fragment lasu mieszanego o charakterze pierwotnym, stanowisko cieszynianki.
7	Rotuz	40,63	Chybie	Torfowiskowy, śródlęsne torfowiska z fragmentami boru bagiennej i boru wilgotnego.
8	Skarpa Wiślicka	29,03	Skoczów	Leśny (L); I – fitocenotyczny (PFI), zbiorowisk leśnych (zl); II – leśny i borowy (EL), lasów wyżynnych (lwz). Drzewostany bukowe oraz zbiorowiska łęgowe o charakterze naturalnym.

L.P.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
9	Czantoria	97,71	Ustroń	Dolnoreglowe zbiorowiska leśne o charakterze naturalnym.
Obszar Chronionego Krajobrazu				
1	Obszar Chronionego Krajobrazu "Cieszyńskie Pogórze"	830,8	Hażlach, Dębowiec, Goleszów, Cieszyn	Obszar wyznaczony w celu ochrony wyróżniającego się pagórkowatego krajobrazu o znaczących walorach estetycznych i zróżnicowanych ekosystemach, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym
Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe				
1	Bluszcze na Górze Zamkowej	0,416	Cieszyn	Fragment zadrzewionego stoku Góry Zamkowej ze stanowiskiem bluszczu pospolitego z licznymi okazami zakwitającymi
2	Lasek Miejski w Błogocicach"	4,107	Cieszyn	Krajobraz zbocza doliny rzeki Olzy, porośnięty lasami grądowymi i łęgowymi
3	Kaplicówka	35,525	Skoczów	Fragment wzgórza Kaplicówka z licznymi gatunkami chronionych roślin i zwierząt oraz kaplicą św. Jana Sarkandra.
4	Góra Bucze	109	Brenna	Szczególnym celem ochrony jest zachowanie za względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt
Użytki ekologiczne				
1	Góra Tuł	6,935	Goleszów	Zachowanie łąk storczykowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin
2	Łąki na Kopcach	15,22	Cieszyn	Obszar łąk, lasów oraz zadrzewień z licznymi gatunkami chronionymi
3	Łęg nad Puńcówką	1,07	Cieszyn	Las łęgowy z zachodzącymi naturalnymi procesami lasotwórczymi, las rosnący na tarasie zalewowym Puńcówki
4	Uroczysko Jasionka	1,1000 (60% na terenie powiatu)	Brenna	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt
5	Nadwiślańskie brzegi na Jonidle	0,0699	Wisła	Ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym nasadzeń wrześni pobrażnej Myricaria germanica oraz mieczyka dachówkowatego Gladiolus imbricatus, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności pluszcza zwyczajnego i jerzyka.
6	Pióropuszniki nad Wisłą	12,24	Ustroń	Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym zbiorowisk nadrzecznych łęgów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji pióropusznika strusiego, a także ochrona walorów krajobrazowych.
7	Dolina dopływu potoku Jaszowiec	0,4294	Ustroń	Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym zbiorowisk nadrzecznych łęgów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji roślinnych, a także ochrona walorów krajobrazowych.
8	Dolina dopływu potoku	1839,17	Ustroń	Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym zbiorowisk nadrzecznych

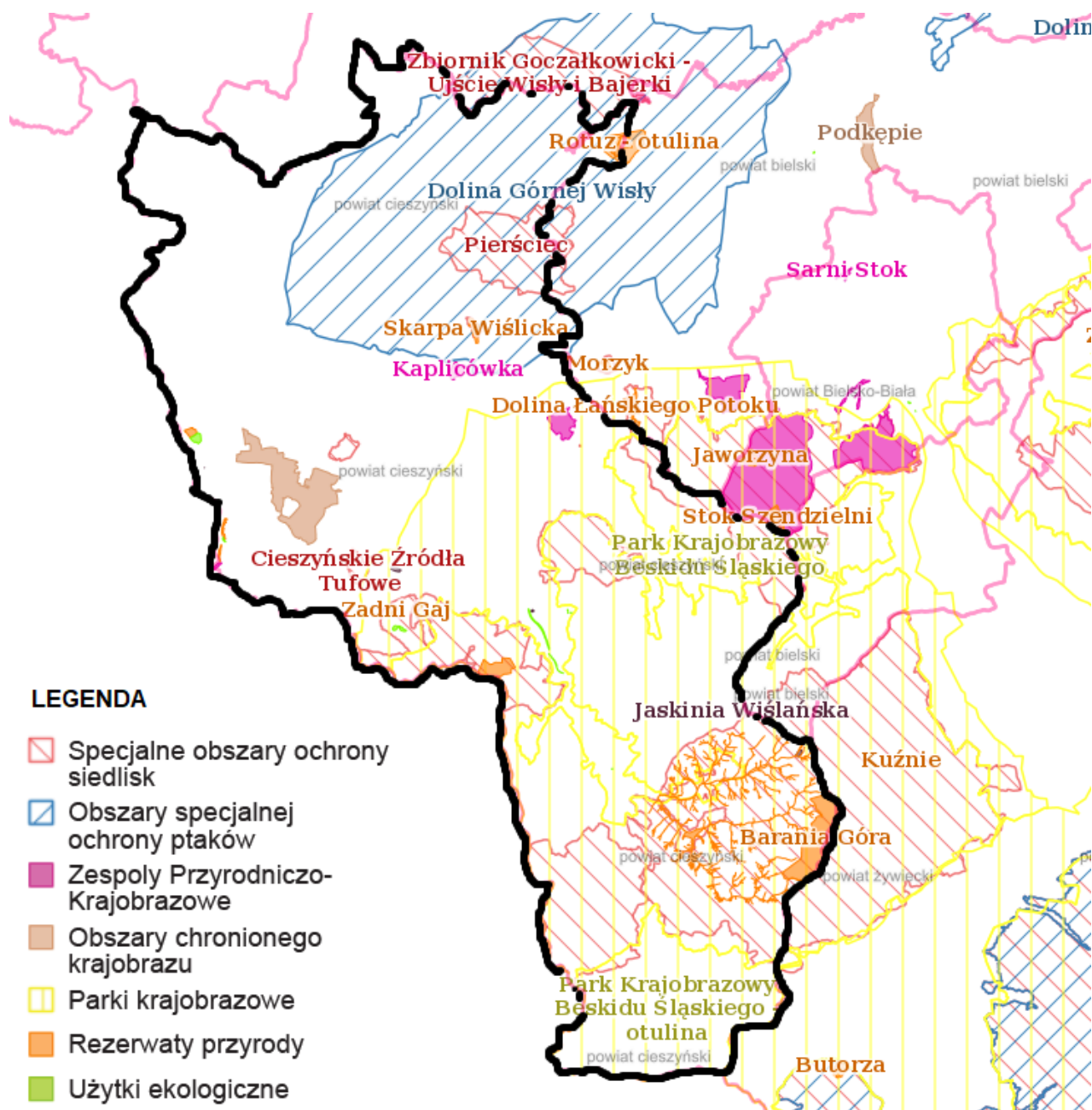
L.P.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
	Jaszowiec – wyrobisko piaskowców			łęgów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji roślinnych, a także ochrona walorów krajobrazowych
9	Podkowcarnia	0,06	Brenna	Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych stanowiska kolonii rozrodczej podkowca małego <i>Rhinolophus hipposideros</i> w Beskidzie Śląskim.
Stanowisko dokumentacyjne				
1	Odkrywka cieszyńskich	0,0647	Cieszyn	Odkrywka cieszyńskich
2	Jasieniowa	5,32	Goeszów	Odsłonięcie fliszu karpackiego i wapieni cieszyńskich
3	Jaskinia Miechowska	brak danych	Wisła	Jaskinia jest obecnie najdłuższą formą jaskiniową Beskidów i jedną z największych niekrasowych jaskiń Europy Środkowej. Powstała ona w efekcie tzw. makrodylatacji szczelinowej wzdłuż powierzchni poślizgu osuwiska i jest jedną z dwóch tego typu form dotychczas odkrytych w Beskidach. Jaskinia Miechowska stanowi labiryntową sieć korytarzy i sal, schodzących z górnej części stoku prawie do dna doliny. System korytarzy składa się z trzech części: górnej, środkowej i dolnej. Długość jaskini wynosi 1808 m, zaś deniwelacja - 56,3 m, jednak nachylenie stoku powoduje, że rzeczywista głębokość jaskini pod powierzchnią terenu sięga 10-20 m. Unikatowym zjawiskiem w jaskini jest stały przepływ podziemnego potoku, który w górnej części tworzy wodospad, a w dolnej części jezioro. Swoisty element, nietypowy dla jaskiń niekrasowych stanowi unikalna szata naciekowa jaskini (m.in. kalcytowe stalaktyty, helikryty). W jaskini występuje również unikalna fauna: chronione gatunki nietoperzy oraz rzadkie gatunki fauny bezkręgowej.
4	Jaskinia Wiślańska	2,86	Brenna	Celem ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego jest zachowanie systemu jaskiniowego wraz z formą osuwiskową, w obrębie której system ten występuje oraz zabezpieczenie przed degradacją: korytarzy jaskini, osadów i nacieków jaskiniowych, a także zachowanie zbiorowisk fauny, w tym nietoperzy hibernujących w jaskini i bytujących w jej sąsiedztwie.
5	Kamieniołom Skalice	1,00	Ustroń	Stanowisko dokumentacyjne "Kamieniołom Skalice" podlega ochronie w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i dydaktycznej jako wyrobisko po zlikwidowanym kamieniołomie "Skalice" w którym zachowały się cenne piaskowce godulskie oraz lustro tektoniczne.
6	Kamieniołom Czantoria	brak danych	Ustroń	Stanowisko dokumentacyjne opisane podlega ochronie w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i dydaktycznej jako wyrobisko po zlikwidowanym kamieniołomie „Czantoria” w którym zachowały się cenne piaskowce godulskie.
Obszary NATURA2000				
1	Dolina Górnej Wisły PLB240001	24 740,19	Chybie, Strumień, Skoczów, Hażlach, Dębówiec	Dolina Górnej Wisły jest jedną z ważniejszych ostoj łęgowych ptaków wodno-błotnych w południowej części kraju. Jest to najważniejsza w Polsce ostoja łęgowa rybitwy białowężej <i>Chlidonias hybrida</i> (145–460 par łęgowych, ok. 50% ogólnokrajowej populacji łęgowej) oraz jedna z kilku głównych krajowych ostoj łęgowych ślepowrona <i>Nycticorax nycticorax</i> (co najmniej 137 par łęgowych, ok. 25% ogólnokrajowej populacji łęgowej), bączka <i>Ixobrychus minutus</i> (7–17 par łęgowych), perkoza dwuczubego <i>Podiceps cristatus</i> (340–720 par łęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji łęgowej),

L.P.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
				zausznika <i>Podiceps nigricollis</i> (240–617 par lęgowych, ok. 10% ogólnokrajowej populacji lęgowej), gęgawy <i>Anser anser</i> (90–135 par lęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej), krakwy <i>Anas strepera</i> (44–61 par lęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej), głowienki <i>Aythya ferina</i> (152–265 par lęgowych, blisko 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej), czernicy <i>Aythya fuligula</i> (225–412 par lęgowych, ponad 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i rybitwy rzecznej <i>Sterna hirundo</i> (95–380 par lęgowych, ok. 5% ogólnokrajowej populacji lęgowej). Jest to także jedno z bardzo nielicznych w kraju miejsc gniazdowania czapli purpurowej <i>Ardea purpurea</i> (0–5 par lęgowych), hełmiatki <i>Netta rufina</i> (1 para lęgowa) i mewy czarnogłowej <i>Larus melanocephalus</i> (2–4 pary lęgowe). Na uwagę zasługuje także stosunkowo duża liczebność lokalnych populacji lęgowych sieweczki rzecznej <i>Charadrius dubius</i> (24–49 par lęgowych, blisko 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej), krwawodzioba <i>Tringa totanus</i> (20–49 par lęgowych, ponad 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i śmieszki <i>Larus ridibundus</i> (2000–2500 par lęgowych, ok. 2% ogólnokrajowej populacji lęgowej). Omawiany obszar jest również ważnym miejscem odpoczynku i żerowania ptaków wodno-błotnych podczas migracji. Zbiornik Goczałkowicki jest noclegowiskiem mew w okresie polęgowym, które grupują się tu w tym okresie w stada liczące do 20 000 osobników.
2	Pierściec PLH240022	1702,07	Chybie, Strumień, Skoczów	W obszarze znajduje się kolonia rozrodcza podkowca małego, gatunku z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej
3	Cieszyńskie Źródła Tufowe PLH240001	266,89	Goeszów, Dębowiec, Skoczów	Ostoja jest obecnie najlepiej zachowanym i jedynym wykształconym na taką skalę obszarem występowania czynnych tufów wapiennych, którym towarzyszą zbiorowiska mchów brunatnych ze związku <i>Cratoneurion commutati</i> i jedynym z nielicznych na terenie Polski. Najbliższe, znane stanowiska tego siedliska znajdują się w okolicach Opatowa i na Pogórzu Kaczawskim. Stanowiska tych siedlisk są największe i najlepiej zachowane w województwie śląskim i w całym pasie Pogórzy Zachodniobeskidzkich. Dla ochrony dobrze zachowanych, naturalnych, wielogatunkowych drzewostanów lasów liściastych wraz z bogactwem roślin zielnych i interesującymi składnikami fauny, w tym chronionych i rzadkich, utworzono tu w 1996 roku 2 rezerwaty. W obszarze stwierdzono występowanie 8 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
4	Beskid Śląski PLH240005	26 405	Wisła, Brenna, Ustroń, Goeszów, Istebna	Obszar o dużym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym (północno-wschodnie stoki Baraniej Góry). Masyw Baraniej Góry jest centrum występowania w Polsce dolnoregłowego boru na torfie <i>Bazzanio-Piceetum</i>, jednej z form siedliska 91D0²¹ bory i lasy bagienne. Obszar jest też jednym z centrów występowania dolnoregłowego boru jodłowo-świerkowego (dolnoregłowa forma siedliska 9140); występuje tu unikatowy ekotyp tzw. świerka istebniańskiego. Na terenie północnej części Beskidu Śląskiego (ze względu na: chłodny i wilgotny klimat, dużą ilość opadów oraz strome, pokryte rumoszem skalnym stoki) rozwijają

²¹ Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005

L.P.	Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Gmina	Opis/Cel ochrony
				się dość licznie lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą Lunario-Aceretum (9180). Znacznym zróżnicowaniem wyróżnia się także roślinność nieleśna, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne na górze Tuł. Beskid Śląski charakteryzuje się największą liczbą jaskiń i schronisk skalnych (siedlisko 8310) w obrębie polskich Karpat Zewnętrznych.
5.	Kościół w Górkach Wielkich PLH 240008	0,39	Brenna	Ostoja siedliskowa obejmuje zabytkowy kościół pw. Wszystkich Świętych (XVI w.) w Górkach Wielkich (gmina Brenna) na południowym skraju Pogórza Śląskiego. Każdego roku do rozrodu przystępują tu dwa gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej - podkowiec mały i nocek duży. Letnie kolonie rozrodcze podkowca małego liczą około 40 osobników, natomiast nocka dużego około 150 osobników. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.
6.	Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki	1650,26	Strumień, Chybie	Celem ochrony są siedliska starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe)

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody, stan na dzień 1.08.2025 r.

Rysunek 29 Obszary chronione na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl>

Korytarze ekologiczne

Na obszarze powiatu znajdują się korytarze ekologiczne:

- wyznaczone dla dużych ssaków tzw. „obszary węzłowe”:
 - Beskid Śląski (drapieżne oraz kopytne).
- korytarze ornitologiczne:
 - Dolina Górnej Wisły o znaczeniu ponadregionalnym. Obejmuje on dolinę Wisły od Bramy Morawskiej, aż do granic województwa śląskiego. W okresie wiosennym i jesiennym mają tu miejsce ożywione migracje ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych. Jest ona wykorzystywana jako:
 - szlak przelotu gatunków na południe i południowy wschód (szlak bałkański)
 - miejsce odpoczynku i żerowania ptaków migrujących szerokim frontem wzdłuż kierunku SWW-NEE,

- miejsce wnikania w głąb ładu gatunków typowo morskich i północnych,
- miejsce wnikania w głąb kraju gatunków południowo-europejskich.
- Lasy Beskidu Śląsko – Żywieckiego o znaczeniu ponadregionalnym, to ważny obszar dla ptaków, będący częścią sieci korytarzy ekologicznych łączących różne siedliska. Jest to teren o dużym znaczeniu dla wielu gatunków ptaków, w tym rzadkich i zagrożonych, takich jak głuszec, sóweczka, puchacz, muchołówka białoszyja czy bocian czarny. Jego funkcja polega na umożliwieniu ptakom przemieszczania się między siedliskami, co zapewnia im dostęp do pożywienia i schronienia.
- korytarze ichriologiczne:
 - rzeka Olza, korytarz ciągły (ciek istotny),
 - rzeka Mała Wisła, korytarz nieciągły od udrożnienia,
 - rzeka Łownica, korytarz ciągły.
- korytarze spójności
 - M33 Olza-Odra
 - K11 Olza
 - M34 Punicówka
 - M41 Beskid Śląski-Beskid Żywiecki,
 - M29 Górna Wisła,
 - M32 Brennica,
 - M31 Kamieniec-Dolina Górnej Wisły,
 - M30 Kaplicówka-Dolina Górnej Wisły.

4.9.1.2. Audyt krajobrazowy województwa śląskiego

W 2025 roku został przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (Uchwała nr VII/16/16/2025 z 23.05.2025 r.).

Audyt krajobrazowy obejmuje obszar województwa śląskiego. Jego celem jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa, określenie ich cech charakterystycznych, ocena ich wartości oraz wskazanie krajobrazów priorytetowych. Dokument zawiera również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania oraz ochrony krajobrazów priorytetowych, a także obszarów objętych ochroną przyrodniczą i kulturową, zgodnie z art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy. Opracowanie identyfikuje potencjalne zagrożenia mogące wpłynąć na zachowanie krajobrazów priorytetowych oraz wskazuje działania służące ich ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Ponadto dokument określa lokalne formy architektoniczne charakterystyczne dla wybranych krajobrazów priorytetowych, które podkreślają unikalny charakter regionu.

Audyt krajobrazowy sporządza się raz na 20 lat, dla obszaru województwa w granicach administracyjnych. Identyfikuje on krajobrazy występujące na obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne i dokonuje oceny ich wartości, określa lokalizację krajobrazów priorytetowych – krajobrazów szczególnie cennych dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości, wymagających zachowania i określenia dla nich zasad i warunków ich kształtowania.

Audyt wskazuje rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania, ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz krajobrazów priorytetowych.

Audyt wyznacza na terenie powiatu 22 krajobrazy priorytetowe o powierzchni 38 201,59 ha:

- 1335 Stawy Pruchna o powierzchni 763,12 ha (Gmina Dębowiec, Gmina Skoczów, Gmina Strumień),
- 1338 Gołysz o powierzchni 496,75 ha (Gmina Chybie, Gmina Strumień, Gmina Skoczów),
- 1452 Cieszyn o powierzchni 84,38 ha (Gmina Cieszyn),
- 1465 Zamarski – Gumna o powierzchni 919,09 ha (Gmina Dębowiec, Gmina Hażlach, Gmina Cieszyn),
- 1475 lasy Bielsko-Koniaków o powierzchni 28356,61 ha (Gmina Wisła, Gmina Brenna, Gmina Istebna, Gmina Ustroń),
- 1486 Błatnia o powierzchni 16,14 ha (Gmina Brenna),
- 1498 Ustroń o powierzchni 117,63 ha (Gmina Ustroń),
- 1511 Czantoria o powierzchni 1734,09 ha (Gmina Ustroń, Gmina Wisła, Gmina Goleszów),

- 1521 Szczyrk - Węgierska Górka o powierzchni 4005,07 ha (Gmina Wisła, Gmina Brenna),
- 1538 Wisła – Fiedorów o powierzchni 242,78 ha (Gmina Wisła),
- 1544 Wisła Malinka o powierzchni 96,91 ha (Gmina Wisła),
- 1546 Wisła-Ślężenie o powierzchni 89,33 ha (Gmina Wisła),
- 1547 Wisła Czarne o powierzchni 157,28 ha (Gmina Wisła),
- 1549 Cieńków las o powierzchni 167,27 ha (Gmina Wisła),
- 1553 Kubalonka o powierzchni 325,26 ha (Gmina Istebna, Gmina Wisła),
- 1562 Kiczory o powierzchni 119,01 ha (Gmina Istebna, Gmina Wisła),
- 1563 Leszczyna o powierzchni 98,87 ha (Gmina Istebna, Gmina Wisła),
- 1572 Młoda Góra o powierzchni 132,77 ha (Gmina Istebna),
- 1574 Młaskawka o powierzchni 51,98 ha (Gmina Istebna),
- 1584 Poniwiec o powierzchni 11,36 ha (Gmina Ustroń),
- 1585 Mała Czantoria o powierzchni 13,71 ha (Gmina Ustroń),
- 1809 Istebna o powierzchni 202,19 ha (Gmina Istebna).

4.9.1.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie powiatu cieszyńskiego wynosi 28 666 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 20 511,65 ha²²,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 20 445 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 20 326 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 34,43 ha,
 - lasy publiczne gminne 66,5 ha,
- lasy prywatne ogółem 8 154 ha²³.

Lasy powiatu cieszyńskiego, szczególnie w północnej części, są bardzo rozrzucone, czego dowodem jest to, że obejmują aż 196 kompleksów. Rozmieszczenie kompleksów leśnych w terytorialnym zasięgu powiatu jest bardzo nierównomierne.

Ok. 57% lasów skupionych jest w kilkunastu dużych, zwartych kompleksach w południowej, górskiej części, w Beskidzie Śląskim, gdzie panują trudne dla prowadzenia gospodarki leśnej warunki górskie Beskidu Śląskiego oraz wysoka lesistość zwartych kompleksów leśnych – średnio 66% (lesistość w Polsce wynosi 29%). W zasięgu terytorialnym znajduje się miasto Wisła oraz gmina Istebna, łącznie obejmując 172 km². W granicach tego obszaru znajduje się miejsce zwane Trójstykiem, gdzie spotykają się granice trzech państw – Polski, Czech i Słowacji.

Udział siedlisk leśnych:

- 23 proc. – borowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków iglastych, w Nadleśnictwie Wisła dominuje świerk pospolity,
- 77 proc. – lasowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków liściastych, w Nadleśnictwie Wisła dominuje buk zwyczajny

Powierzchniowy udział gatunków lasotwórczych

- 64 proc. – świerk,
- 22 proc. – buk,
- 11 proc. – jodła, daglezwia,
- 2 proc. - modrzew

Rozpiętość klasy wieku wynosi 20 lat (np. I klasa wieku – drzewostany w wieku do 20 lat, II klasa – 21 – 40 lat, III klasa – 41 – 60 lat itd.):

- 21 proc. – I klasa,
- 16 proc. – II klasa,

²² dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, 2020

²³ dane Starostwo Powiatowe w Cieszynie.

- 12 proc. – III klasa,
- 16 proc. – IV klasa,
- 8 proc. – V klasa,
- 3 proc. – VI klasa,
- 2 proc. – VII klasa,
- 2 proc. – VIII klasa i starsze,
- 20 proc. – Klasa odnowienia.

Przeciętna zasobność drzewostanów

- Jodła – 145 m³/ha,
- Buk – 172 m³/ha
- Świerk – 237 m³/ha

Gospodarkę leśną na obszarze powiatu cieszyńskiego prowadzi Nadleśnictwo Ustroń, Nadleśnictwo Wisła oraz właściciele lasów.

W latach 2023-2024 stwierdzono 1 przypadek kłusownictwa. Z kolei zwalczanie wtórnych szkodników leśnych w latach 2023-2024 obejmowało wykładanie pułapek feromonowych (1000 szt.) i klasycznych (907 szt.), korowanie drewna (11 000 m³), a także wyszukiwanie i pozyskiwanie drzew zasiedlonych przez korniki na łączną miąższość 100 tys. m³.

Na terenie Nadleśnictwa Wisła realizowano zadania zmierzające głównie do redukcji kornika drukarza. Wszystkie działania ochronne były prowadzone w oparciu o opracowywaną co roku strategię. Dokument o nazwie „Wytyczne do postępowania w d-stanach zaatakowanych przez szkodniki wtórne świerka na obszarze Nadleśnictwa Wisła w roku.” reguluje zasady pozyskania drewna zasiedlonego i dalszego z nim postępowania oraz inne działania pośrednie m.in. wykładanie pułapek feromonowych, klasycznych, korowania itd.

Działania związane z ochroną przeciwpożarową ze względu na przynależność do III kategorii zagrożenia pożarowego mają ograniczony charakter i sprowadzają się do porządkowania terenu z łatwopalnych odpadów przy szlakach turystycznych oraz utrzymania punktów czerpania wody. Całokształt działań związanych z ochroną przeciwpożarową reguluje dokument o nazwie: „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu dla Nadleśnictwa Wisła”.

W latach 2023-2024 na terenie Nadleśnictwa Ustroń zrealizowano łącznie 96,21 ha odnowień gruntów leśnych. Koszt przeprowadzonych prac wyniósł 1 006 700,00 zł.

Obowiązujący plan urządzenia lasu sporządzony na okres 01.01.2018-31.12.2027 a, także Instrukcję ochrony lasu – wprowadzoną zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r. i Instrukcję ochrony przeciwpożarowej lasu - wprowadzoną zarządzeniem Nr 81 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 grudnia 2020 r. Wszystkie działania ochronne zarówno zapobiegające rozprzestrzenianiu organizmów szkodliwych jak i z zakresu ochrony przeciwpożarowej były działaniami w oparciu o ww. instrukcje. Realizowano również działania z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

Lasy w rejonie powiatu tworzą szereg funkcji produkcyjnych (gospodarczych), ekologicznych (ochronnych) i społecznych. Najważniejszą funkcją gospodarczą pozostaje nadal produkcja drewna, chociaż pewne znaczenie ma również pozyskanie innych płodów lasu, jak: grzyby, owoce leśne, zioła czy gospodarka łowiecka. Z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenie mają funkcje środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne i klimatyczne) oraz społeczne (rekreacyjne i krajobrazowe). Na podstawie tych funkcji wyróżniono szereg kategorii ochronności.

Do najważniejszych grup lasu i kategorii ochronności należą:

- lasy rezerwatowe,
- lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, do których należą lasy wodochronne, glebochronne i ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- lasy ochronne specjalnego przeznaczenia, do których zalicza się lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, lasy nasienne oraz lasy w miastach i wokół miast.

W latach 90-dziesiątych utworzono Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego”, jako jeden z dziewiętnastu obecnie funkcjonujących w Polsce. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” obejmuje swym zasięgiem cztery nadleśnictwa (w tym dwa na terenie powiatu cieszyńskiego, jedno na terenie powiatu żywieckiego i jedno na terenie powiatu bielskiego) o łącznej

powierzchni 39 343 ha, w tym - Bielsko - o pow. 10 089 ha; Ustroń – o pow. 11 328 ha; Węgierską Górkę – o pow. 9 316 ha i Wisłę – o pow. 8 610 ha - rozpościerające się w najbardziej na zachód wysuniętej części Karpat, pomiędzy Bramą Morawską, a doliną rzeki Soły. Jedną z przesłanek powołania LKP „Lasy Beskidu Śląskiego” było stworzenie możliwości lepszej i skuteczniejszej ochrony i restytucji walorów przyrodniczo-leśnych, do których należą:

- tereny źródliskowe Wisły,
- potoki Białej i Czarnej Wiselki,
- fragmenty prapuszcz karpackiej w rezerwach „Barania Góra”, „Czantoria” i „Stok Szyndzielni”,
- fragmenty naturalnej świerczyny górnoreglowej w rezerwacie „Romanka”,
- drzewostany z wysokoprodukcyjnym ekotypem świerka istebniańskiego w Nadleśnictwie Wisła,
- obszary północno-zachodniej części Nadleśnictwa Ustroń stanowiące fragment Bramy Morawskiej, będące miejscem wędrówki z południa Europy wielu gatunków roślin i zwierząt na teren Polski.

W oparciu o zapisy ustawy o lasach Starosta Cieszyński na podstawie zawartych porozumień powierzył nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki leśnej Nadleśniczemu Nadleśnictwa Ustroń i Wisła. Współpraca w tym zakresie prowadzona jest od 1999 roku.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- wydawaniu decyzji administracyjnych,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawania świadectwa legalności pozyskanego drewna.

Trwale zrównoważona gospodarka leśna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urządzenia lasu, co niewątpliwie jest dużym sukcesem. W lasach problem stanowi wzmożony rozwój szkodników podkorowych. Największe znaczenie mają tutaj gatunki o krótkim rozwoju, wyprowadzające 2-3 pokolenia w roku, w szczególności kornik drukarz.

W nadleśnictwie Ustroń – pomimo wyraźnej poprawy stanu lasów – kilka leśnictw obrębu Brenna nadal wymaga utrzymania dotychczasowego reżimu sanitarnego oraz kontynuacji działań ochronnych. Wyhamowanie tempa rozpadu świerczyn w nadleśnictwie Ustroń wydaje się być jednak tendencją trwałą.

Nadleśnictwo Wisła – mając największy 96% udział świerka, należało do najbardziej zagrożonych w minionym okresie. Potencjalne zagrożenie procesem rozpadu świerczyn jest nadal bardzo wysokie, choć osiągnięcie niemal wzorowego poziomu higieny sanitarnej daje nadzieję na dalsze wyhamowanie procesu rozpadu.

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• występowanie park krajobrazowy (1), obszar chronionego krajobrazu (1), rezerwat przyrody (9), obszary Natura 2000 (6), użytki ekologiczne (9), stanowiska dokumentacyjne (6), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (4) oraz 183 pomników przyrody, korytarzy ekologicznych (14), krajobrazów priorytetowych (22), • występowanie pomników przyrody	• bardzo niski stopień zalesienia powiatu • brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej powiatu • 33% powierzchni całkowitej powiatu pokrytej obszarami chronionymi
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód	• rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory

• właściwa pielęgnacja terenów zieleni • właściwa pielęgnacja zieleni urządzonej zwiększająca odporność na warunki klimatyczne i zjawiska ekstremalne • kształtowaniu zieleni urządzonej uwzględniającym rodzime gatunki roślin • przebudowa drzewostanów leśnych w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi • zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	• degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych • niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz niewłaściwa ich struktura • zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza) • wysychanie i ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych • wypalanie traw • wzrastająca liczba zjawisk ekstremalnych – powodzi i susz, zmiany reżimu hydrologicznego wpływające na okres wegetacyjny, • wpływ działalności górniczej na krajobraz
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.9.4 Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów przyrodniczych w tym także leśnych

Tworzenie i funkcjonowanie form ochrony przyrody jest ważnym elementem realizacji celów ochrony przyrody w powiecie cieszyńskim. Formy ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o podstawy naukowe i wieloletnią praktykę krajowej ochrony przyrody. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu.

Lasy w rejonie powiatu tworzą szereg funkcji produkcyjnych (gospodarczych), ekologicznych (ochronnych) i społecznych. Najważniejszą funkcją gospodarczą pozostaje nadal produkcja drewna, chociaż pewne znaczenie ma również pozyskanie innych produktów lasu, jak: grzyby, owoce leśne, zioła czy gospodarka łowiecka. Z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenie mają funkcje środowiskotwórcze (wodochronne, glebochronne i klimatyczne) oraz społeczne (rekreacyjne i krajobrazowe).

Analiza SWOT wskazuje, iż najważniejszym problemem ochrony przyrody jest obecnie degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych, która częściowo może być spowodowana prognozowanym ocieplaniem się klimatu, np.: migracje gatunków (w tym obcych inwazyjnych), wysychanie i ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, wzrastająca liczba zjawisk ekstremalnych – powodzi i susz, zmiany reżimu hydrologicznego wpływające na okres wegetacyjny, wpływ działalności górniczej na krajobraz.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zaplanowano przede wszystkim: uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania przestrzenią przez Powiat Cieszyński, kontynuację działań z zakresu edukacji ekologicznej, usuwanie roślinności inwazyjnej. W dokumentach planistycznych powinien być również uwzględniany aspekt klimatyczny, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk.

Ochrona siedlisk i gatunków jest znacznie trudniejsza, a najważniejszym narzędziem w tym przypadku jest przemyślana gospodarka przestrzenna. Jest to szczególnie istotne w przypadku ochrony korytarzy ekologicznych, których właściwe funkcjonowanie stanowi podstawę zachowania spójności ekologicznej województwa i powiatu cieszyńskiego oraz właściwego stanu obszarów przyrodniczo cennych.

Istotną kwestią wpływającą na potencjał regionu jest również ochrona walorów krajobrazowych. Ich degradacja w głównej mierze spowodowana jest wieloma niedociągnięciami z zakresu zagospodarowania przestrzennego. W perspektywie długookresowej istotne będzie prowadzenie pogłębionych badań w zakresie różnorodności biologicznej. Należy przede wszystkim dokonać inwentaryzacji oraz stworzyć spójny system informacji o zasobach gatunków i siedlisk przyrodniczych kraju wraz z wyceną wartości środowiska przyrodniczego. Badania powinny być ukierunkowane na obserwację wpływu zmian klimatu na bioróżnorodność i aktualizowanie strategii reagowania.

Zaplanowane działania będą realizowane przez Powiat Cieszyński, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Nadleśnictwa Wisła i Ustroń w ramach własnych budżetów lub projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” wraz ze wskaźnikiem monitorowania.

Tabela 36. Wybrane efekty realizacji w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Cel zapisany w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”			
Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych			
Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania w latach 2023-2024	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wsparcie jednostek OSP w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Zgodnie z ustawą o Ochotniczych Strażach Pożarnych jednostki są finansowane m.in. z budżetów PSP oraz gmin i miast, w ramach tzw. utrzymania gotowości bojowej. Zakres finansowania dotyczy m.in. zakupu sprzętu i wyposażenia jednostki, umundurowania, utrzymania w gotowości pojazdów i sprzętu mechanicznego, w tym.: kontrole techniczne, przeglądy, zakup paliwa, ubezpieczenia, zakupu energii, opału, wody itd. Finansowanie jednostek ze środków gminnych nie jest jedynym źródłem ich dochodu. Inne źródła to: zbiórki publiczne, 1,5% podatku od osób fizycznych, środki z Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, darowizny, środki z Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.	wsparcie OSP z budżetów Gmin i Miast
2.	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach W 2024 roku przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, w trakcie której stwierdzono nieprawidłowości.	1 kontrola

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie powiatu cieszyńskiego

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie powiatu.

Tabela 37 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	ZDR: 0 ZZR: 1	ZDR: 0 ZZR: 1
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie powiatu	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Pojęcie „poważne awarie” – określa art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub

transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także wojewodzie. Zakłady takie zazwyczaj przynoszą wiele korzyści dla lokalnej społeczności, zapewniają zatrudnienie, utrzymanie, są motorem rozwoju i wspierają inicjatywy społeczne. Jednakże z uwagi na charakter prowadzonej działalności, są także źródłem potencjalnego zagrożenia.

Zakłady wytypowane przez GIOŚ jako potencjalnie niebezpieczne zostały wprowadzone do bazy potencjalnych sprawców. Baza ta jest na bieżąco uzupełniana o dane gromadzone w trakcie kontroli potencjalnych sprawców. Corocznie jest ona przesyłana do rejestru centralnego, prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. znajduje się na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>.

Na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowany jest jeden zakład zakwalifikowany do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest to PPG Polifarb Cieszyn S.A. zlokalizowany w Cieszynie przy ulicy Chemików 16.

WIOŚ w Katowicach w 2024 roku przeprowadził 1 kontrolę w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom. Naruszenia i nieprawidłowości jakie odnotowano to: brak szkoleń w zakładzie w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, które powinny obejmować zakres obowiązków pracowników odpowiedzialnych za działania na wypadek awarii przemysłowej, a także środków podejmowanych w celu uświadamiania potrzeby ciągłego doskonalenia oraz szkoleń dla podmiotów zewnętrznych wchodzących na teren zakładu i wykonujących prace zlecone/ remontowe (podwykonawców). Sankcje i działania pokontrolne: pouczenie; wystąpienie do organu administracji rządowej.

W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej bardzo ważna jest prawidłowa lokalizacja nowych obiektów, które mogą oddziaływać na środowisko oraz wyznaczenie stref i ochrona terenu. Istotne są także kontrole potencjalnych sprawców awarii.

Zagrożenie dla środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego mogą wynikać z transportu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, w postaci toksycznych środków przemysłowych i niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym paliw płynnych. Główne trasy komunikacyjne to: droga ekspresowa S52b oraz droga krajowa 81. Usytuowanie dróg i linii kolejowych powoduje, że powiat narażony jest na wystąpienie awarii związanych z przewozem substancji niebezpiecznych.

Za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu cieszyńskiego odpowiadają: Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie. Na poziomie powiatowym system ochrony przeciwpożarowej oparty jest na dwóch podstawowych filarach, tworzących jednostki ochrony przeciwpożarowej – JOP:

- Państwowej Straży Pożarnej,
- jednostkach ochotniczych straży pożarnych zarówno włączonych do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego jak i tych działających poza systemem.

Na terenie powiatu cieszyńskiego funkcjonują:

- jednostki Ratowniczo – Gaśnicze:
 - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Cieszynie,
 - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Ustroniu,
 - Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Skoczowie,
- jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym OSP Chybie, OSP Dębowiec, OSP Goleszów, OSP Skoczów, OSP Ustroń Nierodzim, OSP Cieszyn Bobrek, OSP Górki Wielkie, OSP Istebna Centrum, OSP Kończyce Wielkie, OSP Mnich, OSP Puńców, OSP Strumień, OSP Ochaby, OSP Zebrzydowice, OSP Kaczyce, OSP Kończyce Małe, OSP Wisła Jawornik, OSP Wisła Centrum, OSP Cisownica, OSP Drogomyśl, OSP Ustroń Polana, OSP Ustroń Centrum, OSP Koniaków Centrum.

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu jest Starosta Cieszyński jako przewodniczący Zarządu Powiatu Cieszyńskiego.

Do zadań Starosty w sprawach zarządzania kryzysowego należy:

- kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie powiatu;
- realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego, w tym:
 - opracowywanie i przedkładanie wojewodzie do zatwierdzenia powiatowego planu zarządzania kryzysowego,
 - realizacja zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego,
 - wydawanie organom gminy zaleceń do gminnego planu zarządzania kryzysowego,
 - zatwierdzanie gminnego planu zarządzania kryzysowego;
- zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego;
- wykonywanie przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania powiatów i miast na prawach powiatu; zapobieganie, przeciwdziałanie i usuwanie skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- współdziałanie z Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie przeciwdziałania, zapobiegania i usuwania skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym;
- organizacja i realizacja zadań z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej.

Starosta wykonuje zadania przy pomocy powiatowej administracji zespolonej i jednostek organizacyjnych powiatu oraz przy pomocy powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego powołanego przez starostę, który określa jego skład, organizację, siedzibę oraz tryb pracy.

Zadania Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Powiatu Cieszyńskiego pełnione są przez Stanowisko Kierowania Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie. Do zadań Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego należy:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego,
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej,
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności,
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska,
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne,
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum,
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego jest jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Cieszynie. W zakresie zarządzania kryzysowego współpracuje z wszystkimi Urzędami Gmin z terenu powiatu. W razie zaistnienia powodzi w Cieszynie mieści się Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy dla Powiatu Cieszyńskiego zlokalizowany jest w Cieszynie, Aleja Łyska 8. Na terenie każdej z gmin zlokalizowany jest punkt poboru worków z piaskiem dla mieszkańców.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
• 23 jednostki OSP na terenie powiatu • brak w ostatnich latach poważnej awarii	• zagrożenia w postaci zakładów przemysłowych • potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii • występowanie terenów zagrożonych podtopieniami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
• zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg	• zagrożenia wypadkowe związane z transportem • zagrożenia wynikające z lokalizacji zakładów przemysłowych na terenie powiatu

• edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach	
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

Głównymi zagrożeniami na terenie powiatu, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania, są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenie pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są straże pożarne. Analiza SWOT jako mocną stroną powiatu cieszyńskiego wskazała 23 jednostki OSP.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie w firmach samokontroli i szkoleń, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania powinna być prowadzona przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie powiatu cieszyńskiego nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole, w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest również prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Powiatu Cieszyńskiego oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakimi są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji, na których opiera się niniejszy Program, zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotne jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska, od przyrody po powietrze, wody i gleby. W celu kontroli stanu środowiska i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 r. Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”.

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystny wpływ prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach²⁴.

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego, tak żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej, wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców,

²⁴ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020”.

zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane, należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizację działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych, w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej²⁵.

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów hydrotechnicznych itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych powiatu cieszyńskiego przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności oraz stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie powiatu w trakcie normalnego funkcjonowania, sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze powiatu, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii, a także kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć, jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2032 r., do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu, w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej powiatu cieszyńskiego odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Powiatu na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są

²⁵ „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020”.

zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna mają na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci, jak i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Powiat Cieszyński powinien kontynuować i rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości o otaczającą nas przyrodę i środowisko oraz szacunku do nich.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej, są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw od 1 stycznia 2019 r. organem realizującym zadania państwowego monitoringu środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

1 stycznia 2019 r. pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zadania państwowego monitoringu środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W myśl nowych przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. z 2018 r. poz. 1471, 1479, z 2019 r. poz. 125, 730) od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący „Strategiczny państwowy program monitoringu środowiska na lata 2020-2025” powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych²⁶.

Informacje powstające w ramach PMŚ służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. Na dalszym etapie te dane i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia, czy są przestrzegane przepisy prawa, czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

²⁶ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/12> (dostęp 6 lutego 2025 r.)

6. Cele programu ochrony środowiska i ich finansowanie

Tabela 38. Cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu cieszyńskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Ilość podmiotów skontrolowanych rocznie w zakresie przestrzegania przepisów POP źródło danych: sprawozdania z POP, powiat, gminy powiatu	17 kontroli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą 2761 kontroli mieszkańców	17 kontroli na rok / ok. 2800	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza- kontrola przedsiębiorców wynikająca z pop	Zadanie własne: Powiatu Cieszyńskiego Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży powiat źródło danych: GIOŚ	Klasa C: benzo(a)piren w pyłe PM10, ozon.	brak przekroczeń		Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	
			Ilość nowych stanowisk pomiarowych na terenie powiatu źródło danych: GIOŚ	2	2		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Liczba zamontowanych czujników jakości powietrza źródło: airyly	6	12		Utrzymanie punktów pomiarowych na terenie powiatu cieszyńskiego (czujniki powietrza Airly)	Zadanie monitorowane: Gmin powiatu cieszyńskiego, przedsiębiorcy	

			Długość zmodernizowanych odcinków dróg, gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych źródło danych: administratorzy dróg	remont odcinków dróg ekspresowej S52, drogi krajowej DK81, dróg wojewódzkich nr 944, nr 938, dróg powiatowych na długości 16,1 km oraz 56 odcinków dróg gminnych	zgodnie z WPF		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	Zadanie własne: PZDP w Cieszynie Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	
			Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie powiatu źródło danych: operatorzy transportu publicznego	4 niskoemisyjne	>4	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, operatorzy transportu publicznego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu źródło danych: GUS	30 km	35 km		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość wymienionych systemów grzewczych na niskoemisyjne źródło danych: WFOŚiGW, Gminy	424 inwestycji dotyczących wymiany nieekologicznych źródeł ciepła	>400	Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu niepowodującego negatywnego	Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na kominkowych ograniczających emisję	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, mieszkańcy	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

			Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji źródło danych: gminy, powiat	6 rocznie	15 rocznie	oddziaływania na jakość powietrza	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji w tym także inwestycji w odnawialne źródła energii budynków użyteczności publicznej	Zadanie własne: Powiatu Cieszyńskiego Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, jednostki sektora finansów publicznych	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych w gminach źródło danych: gminy	0%	100%		Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość przedsiębiorstw skontrolowanych rocznie przez WIOŚ w zakresie przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń źródło danych: WIOŚ	17	20		Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	Zadanie monitorowane: WIOŚ w Katowicach	
			Ilość instalacji stosujących niskoemisyjne technologie i OZE źródło danych: gminy, podmioty gospodarcze, Tauron Dystrybucja S.A.	9 708 szt.	11 000 szt.	Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze, Gminy powiatu cieszyńskiego, osoby fizyczne	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość działań (szkoleń, promocji, akcji informacyjnych, konferencji dofinansowania)	5/rok	8/rok		Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urządzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny	Zadanie monitorowane: podmioty gospodarcze,	brak dofinansowania, brak środków na

			źródło danych: gminy					placówki edukacyjne	realizacje zadania
			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych w zakresie poprawy jakości powietrza źródło danych: gminy	10/rok	15/rok		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, organizacje ekologiczne, placówki oświatowe gminne i powiatowe	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość kontroli w zakresie zakazu spalania odpadów i przestrzegania tzw. uchwały antysmogowej źródło danych: gminy	2761	3000		Prowadzenie działań w zakresie zakazu spalania odpadów i przestrzegania tzw. uchwały antysmogowej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, Straż Miejska, Policja	
		Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnym i technologiami	Ilość budynków osób fizycznych poddanych termomodernizacji źródło danych: WFOŚiGW – Czyste Powietrze	763 budynków docieplenia ścian 1112 wymiana stolarki	>700 >1200		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksowe termomodernizacje	Zadanie monitorowane: mieszkańcy	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
			Ilość gmin posiadających aktualne Założenia lub Plany Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe źródło danych: gminy	12	12		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak środków na realizację zadania

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 39. Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2030		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza- kontrola przedsiębiorców wynikająca z pop	Powiat Cieszyński	Zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	Powiat Cieszyński (PZDP w Cieszynie)	Wg potrzeb						środki własne Powiatu Cieszyńskiego, fundusze krajowe i unijne	część działań będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji w tym także inwestycji w odnawialne źródła energii budynków użyteczności publicznej	Powiat Cieszyński	Wg potrzeb						środki własne Powiatu Cieszyńskiego, fundusze krajowe i unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński oraz PZDP w Cieszynie, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 40. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza- kontrola przedsiębiorców wynikająca z pop	Gminy powiatu cieszyńskiego	koszty indywidualne jednostek	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ograniczania niskiej emisji w skali lokalnej	Gminy powiatu cieszyńskiego	koszty indywidualne jednostek	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne	gminy są w trakcie realizacji

		Utrzymanie punktów pomiarowych na terenie powiatu cieszyńskiego (czujniki powietrza Airly)	Gminy powiatu cieszyńskiego	koszty indywidualne jednostek	środki własne Gmin, przedsiębiorców	działanie będzie kontynuacją i rozwijaniem realizowanych działań
		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne GIOŚ	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	Gminy powiatu cieszyńskiego, GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, zarządcy dróg	według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji	środki własne, fundusze krajowe i unijne, środki administratorów dróg	
		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Gminy powiatu cieszyńskiego, operatorzy transportu publicznego	wymiana taboru: 1,5 mln zł za jeden autobus	środki własne jednostek realizujących oraz środki Gmin, fundusze krajowe i unijne	
		Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	Gminy powiatu cieszyńskiego	według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji	środki własne jednostek realizujących oraz środki Gmin, fundusze krajowe i unijne	
		Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na kominkowych ograniczających emisję ²⁷	Gminy powiatu cieszyńskiego, mieszkańcy	według zadań własnych oraz według kosztów inwestycji	środki własne jednostek realizujących oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne	zgodnie z uchwałą antysmogową
		Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji w tym także inwestycji w odnawialne źródła energii budynków użyteczności publicznej	Gminy powiatu cieszyńskiego, jednostki sektora finansów publicznych	5 000	środki własne jednostek realizujących oraz środki Gmin, fundusze krajowe i unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	Gminy powiatu cieszyńskiego	od 50 do 200	środki własne jednostek realizujących oraz Gmin, fundusze krajowe i unijne	
		Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń w podmiotach gospodarczych	WIOŚ w Katowicach	w zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne WIOŚ	

²⁷ zadanie w związku z uchwałą antysmogową

		Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną	przedsiębiorstwa energetyczne i przemysłowe, oraz inne podmioty gospodarcze	według kosztorysów inwestycji	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne	
		Stworzenie preferencji dla rozwoju produkcji urządzeń do pozyskiwania energii w sposób bezemisyjny	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie powiatu cieszyńskiego	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne jednostek realizujących, fundusze krajowe i unijne	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania
		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gminy powiatu cieszyńskiego, organizacje ekologiczne	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne organizacji ekologicznych oraz Gmin, fundusze krajowe	
		Prowadzenie działań w zakresie zakazu spalania odpadów i przestrzegania tzw. uchwały antysmogowej	Gminy powiatu cieszyńskiego, Straż Miejska, Policja	według zadań własnych jednostek	środki własne Gmin jednostek realizujących, fundusze krajowe	
		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Właściciele budynków, mieszkańcy	zadanie własne jednostek	środki własne mieszkańców, administratorów, właścicieli budynków, fundusze krajowe w tym WFOŚiGW	
		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gminy powiatu cieszyńskiego	100	środki własne Gmin, , fundusze krajowe w tym WFOŚiGW	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 41. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba badanych przedsiębiorstw w 2024 roku w zakresie przestrzegania norm hałasu źródło danych: WIOS	2	>10	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Zadanie własne: Powiat Cieszyński Zadanie monitorowane: WIOS	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
			Długość/liczba odcinków dróg budowanych, rozbudowywanych lub modernizowanych źródło danych: zarządzający drogami	2023-2024 przebudowa 24 odcinków dróg powiatowych na długości 16,1 km budowa/przebudowa/modernizacja/remont 56 odcinków dróg gminnych	zgodnie z WPF		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na zmniejszenie emisji hałasu, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	Zadanie własne: PZDP w Cieszynie Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami, Gminy powiatu cieszyńskiego	sprzeciw mieszkańców, brak uzgodnień branżowych i wysokie koszty inwestycji
			Długość ekranów akustycznych wzdłuż dróg i linii kolejowych źródło danych: zarządzający drogami i liniami kolejowymi	3,5 km	>3,5 km		Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	Zadanie monitorowane: Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	brak wystarczającej liczby użytkowników i opłacalności modernizacji
			Ilość gmin, które mają zapisy w MPZP ograniczające emisję hałasu źródło danych: gminy	12	12		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	wysokie koszty, długotrwały proces uchwalania
			Ilość wydanych decyzji administracyjnych źródło danych: powiat, Marszałek, RDOŚ	0	zgodnie z wynikami badań		Wydawanie decyzji o dopuszczanym poziomie hałasu w środowisku oraz badania hałasu	Zadanie własne: Powiat Cieszyński Zadanie monitorowane: Marszałek Województwa Śląskiego, RDOŚ (dot. terenów	brak środków finansowych

								zamkniętych)	
			Ilość punktów monitoringowych na terenie powiatu źródło danych: GDDKiA, ZDW	1 punkt hałas drogowy, 2 punkty hałas kolejowy	zgodnie z wynikami badań	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 42. Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	Powiat Cieszyński	30	30	30	30	30	150	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	ilość działań kontrolnych zależny od potrzeb
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na zmniejszenie emisji hałasu, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	PZDP w Cieszynie	Koszty podane w części dotyczącej klimatu i jakości powietrza						środki własne PZDP w Cieszynie, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
		Wydawanie decyzji o dopuszczanym poziomie hałasu w środowisku oraz badania hałasu	Starosta Cieszyński	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	ilość decyzji zależna od potrzeb i kontroli w zakresie hałasu

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 43. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025 - 2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	WIOŚ w Katowicach, Marszałek Województwa Śląskiego	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne WIOŚ w Katowicach, Województwa Śląskiego	ilość przedsięwzięć do kontroli ustalana jest przez WIOŚ
		Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na zmniejszenie emisji hałasu, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zarządzający drogami	koszty i zakres ustalane są na bieżąco	środki własne GDDKiA, Zarządu Dróg Wojewódzkich, gmin powiatu cieszyńskiego, dofinansowanie UE	zakres jest ustalany na bieżąco
		Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych	Zarządzający drogami i liniami kolejowymi	według kosztorysów	środki własne zarządców dróg krajowych, wojewódzkich i gminnych, PKP, fundusze unijne	zgodnie z harmonogramami
		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Gminy powiatu cieszyńskiego	każda zmiana PZP - 30	środki własne Gmin powiatu cieszyńskiego	koszt może być większy i wynikać także z innych zmian w PZP
		Wydawanie decyzji o dopuszczanym poziomie hałasu w środowisku oraz badania hałasu	Marszałek Województwa Śląskiego, RDOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne Województwa Śląskiego, RDOŚ, inne źródła finansowania	koszty w zależności od ilości decyzji
		Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	100	środki własne GIOŚ	zależy od ilości kontroli

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 44. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń oraz wprowadzenie danych do Bazy SI2PEM oraz prowadzenie rejestru	Zadanie własne: Starosta Cieszyński	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	Zadanie monitorowane: GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 45. Harmonogram zadań własnych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń oraz wprowadzenie danych do Bazy SI2PEM oraz prowadzenie rejestru	Starosta Cieszyński	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 46. Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Pola elektromagnetyczne	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy	środki własne budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 47. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Jakość wód powierzchniowych i podziemnych źródło danych: GIOŚ	wody powierzchniowe stan zły wody podziemne – klasa III	wody powierzchniowe stan dobry wody podziemne – klasa II	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	Zadanie monitorowane: GIOŚ, PiG	wysokie koszty monitoringu
			Kanały i rzeki uregulowane, długość konserwacji koryt rzek źródło danych: dane z PGW WP	utrzymanie i konserwacja cieków na długości 41,29 km	utrzymanie cieków w podobnym zakresie		Działania związane z bieżącym utrzymaniem, regulacją i konserwacją koryt cieków	Zadanie monitorowane: PGW WP	trudność w pozyskaniu środków
			Ilość powiatowych i gminnych magazynów przeciwpowodziowych źródło danych: Powiat, gminy	1	1	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	Zadanie własne: Powiat Cieszyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	trudności w otrzymaniu środków finansowych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
			Długość wałów przeciwpowodziowych	67,257 km	67,257 km		Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	Zadanie monitorowane: PGW WP	trudności w otrzymaniu środków finansowych
			/	/	/				
			zbiorniki wodne	1	1				
			/	/	/				
			zapory przeciwrumowiskowe	12	12				
			/	/	/				
			jazy betonowe	3	3				
			/	/	/				
			stopnie wodne	3	3				
			źródło danych: GUS, PGW WP, gminy						
Ilość gmin, w których rozwijano systemy zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych	2	12							
źródło danych: gminy									
						Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy		
						Działania edukacyjne, w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego,	trudności w otrzymaniu środków finansowych z zewnątrz tzn. środki WFOŚiGW	

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 48. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	I	J
1	Gospodarowanie wodami	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Powiat Cieszyński	20	20	20	20	20	100	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	jako kontynuacja realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 49. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ, PIG	w ramach działań własnych	środki własne GIOŚ, PIG	zadanie realizowane corocznie
		Działania związane bieżącym utrzymaniem, regulacją i konserwacją koryt cieków	PGW WP, Gminy powiatu cieszyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, PGW WP	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gminy powiatu cieszyńskiego, inne podmioty	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne	działania będzie kontynuacją już realizowanego
		Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	Gminy powiatu cieszyńskiego	według potrzeb	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne	realizacja wg potrzeb
		Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	Gminy powiatu cieszyńskiego, PGW WP, inne podmioty	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne, środki PGW WP	realizacja w ramach środków finansowych

		Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	Gminy powiatu cieszyńskiego, PGW WP, właściciele zbiorników	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, fundusze krajowe i unijne, środki PGW WP	
		Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	Gminy powiatu cieszyńskiego, osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, osób fizycznych, mieszkańców, przedsiębiorców, fundusze krajowe i unijne (w tym Program Moja Woda)	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach rolniczych	Gminy powiatu cieszyńskiego, ODR	według kosztorysów inwestycji w ramach działań własnych	środki własne Gmin, ODR	działania są już realizowane i będą kontynuowane

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 50. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: gminy	1085 km	1100 km	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zakłady komunalne	większość zadań planowana jest w przypadku otrzymania środków finansowych z zewnątrz
			Skanalizowanie powiatu źródło danych: gminy	51%	55%		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zakłady komunalne	
			Długość sieci wodociągowej źródło danych: gminy	1619 km	1700 km		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zakłady komunalne	
			Zwodociągowane powiatu źródło danych: gminy	83%	90%		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zakłady komunalne	
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: gminy	17	17		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zakłady komunalne, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, placówki oświatowe powiatowe i gminne	
			Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie źródło danych: gminy	10/rok	10/rok				

			Liczba zbiorników bezodpływowych / Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków / Liczba kontroli zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków źródło danych: gminy	18281 / 2119 / 15142	<18281 / >2119 / >15142	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły oraz Odry	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, WIOŚ	
			Liczba kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi źródło danych: WIOŚ, PGW WP	8	9		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane: WIOŚ, PGW WP	

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 51. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej ze szczególnym zwróceniem uwagi na priorytet terenów ujęć wody przeznaczonej do spożycia	Gminy powiatu cieszyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, WFOŚiGW fundusze unijne	zakres ustalany w miarę potrzeb
		Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	Gminy powiatu cieszyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, WFOŚiGW fundusze unijne	w ramach KPOŚK
		Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gminy powiatu cieszyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, środki administratorów sieci wodociągowej, WFOŚiGW fundusze unijne	zakres ustalany w miarę potrzeb

		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Gminy powiatu cieszyńskiego	według kosztorysów inwestycji	środki własne Gmin, WFOŚiGW fundusze unijne	w ramach KPOŚK
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gminy powiatu cieszyńskiego, placówki oświatowe gminne	w ramach działań własnych	środki własne Gmin	realizowane jako kontynuacja
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gminy powiatu cieszyńskiego	w ramach działań własnych	środki własne Gmin	możliwa realizacja w trakcie innych działań np. inwentaryzacji azbestu
		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ Katowice, PGW WP	w ramach działań własnych	środki własne WIOŚ, PGW WP	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 52. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	liczba wykrytych nielegalnych eksploatacji źródło danych: powiat, OUG	0	0	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją	Zadanie własne: Starosta Cieszyński Zadanie monitorowane: Marszałek, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 53. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	I	J
1	Zasoby geologiczne	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż	Starosta Cieszyński	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 54. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zasoby geologiczne	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż	Marszałek Województwa Śląskiego, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	Koszty administracyjne	środki własne budżetu Państwa	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 55. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość działań promocyjnych źródło danych: PZDR	0	20	Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Zadanie monitorowane: ODR	trudność w dotarciu do rolników z uwagi na rozproszenie
			Ilość punktów pomiarowych źródło danych: GIOŚ	0	2	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Zadanie monitorowane: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	trudności organizacyjne i finansowe
			Prowadzenie aktualizacji wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi źródło danych: powiat	1	aktualizacja co 2 lata		Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d ust POŚ)	Zadanie własne: Starosta Cieszyński	brak środków finansowych
			Ilość kontroli sprzedawców środków ochrony roślin źródło danych: WIORiN	10	według potrzeb		Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	Zadanie monitorowane: ODR, WIORiN	mała ilość kontroli i niska wykrywalność zanieczyszczeń
			Powierzchnia użytków rolnych źródło danych: GUS, Powiat	35 620 ha	35 620 ha		Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszeniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	Zadanie monitorowane: ODR	brak środków finansowych na realizację zadania
		Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych powiatu cieszyńskiego	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych źródło danych: Starostwo Powiatowe w Cieszynie	0 ha	według potrzeb	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Zadanie własne: Starosta Cieszyński (decyzje rekultywacyjne) Zadanie monitorowane: Gminy i miasta	realizacja w razie potrzeby, ryzykiem jest brak środków finansowych

								(rewitalizacja) Właściciele terenów, władający powierzchnią ziemi	
			Ilość spraw do realizacji źródło danych: zakłady górnicze	b.d.	zgodnie z wnioskami		Wywiązanie się z wszystkich zobowiązań z tytułu szkód górniczych na terenie powiatu, naprawianie szkód górniczych	Zadanie monitorowane: zakładów górniczych	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 56. Harmonogram zadań własnych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	I	J
1	Gleby	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz aktualizacja wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 101d ust. POŚ)	Starosta Cieszyński	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie realizowane w razie potrzeby
2	Tereny poprzemysłowe	Rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Starosta Cieszyński	zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie kontynuacją

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 57. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gleby	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR	100	środki własne ODR dofinansowanie WFOŚiGW	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja
		Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	100	środki własne GIOŚ	w zależności od ilości punktów

		Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	ODR, WIORIN	60	środki własne ODR, WIORIN	w zależności od ilości badanych próbek
		Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	ODR	50	środki własne ODR dofinansowanie WFOŚiGW	działania doradcze
	Tereny przemysłowe	Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Gminy i miasta, właściciele terenów, władający powierzchnią ziemi	koszty ustalane przez przedsiębiorstwa w zależności od zakresu i posiadanych /pozyskanych środków	środki własne gmin i miast, przedsiębiorstw oraz pozyskane z zewnątrz, w tym UE	
		Wywiązanie się z wszystkich zobowiązań z tytułu szkód górniczych na terenie powiatu, naprawianie szkód górniczych	Zakłady górnicze	koszty zależne od ilości zgłaszanych szkód i przyznanych środków	środki własne zakładów górniczych	zadanie będzie kontynuacją
		Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia	właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	w zależności od ilości punktów i zakresu badań	środki własne właścicieli gruntów, przedsiębiorstw oraz pozyskane z zewnątrz, w tym UE	realizacja w razie zaistnienia takiej konieczności

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 58. Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość gmin, które aktualizują okresowo Program usuwania azbestu źródło danych: gminy	0	12	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w powiecie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów	Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	realizowane w miarę środków finansowych
			Ilość gmin, które prowadzi akcje edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami źródło danych: gminy	12	12		Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	realizowane corocznie w miarę środków finansowych
			Liczba instalacji PSZOK źródło danych: gminy	12	12		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak środków finansowych na realizację zadania
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane ustawą o odpadach poziomy zmniejszenia odpadów biodegradowalnych źródło danych: gminy	10	12		Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	niska skuteczność zbiórek odpadów biodegradowalnych
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane poziomy odzysku źródło danych: gminy	10	12		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	niska skuteczność zbiórek papieru, metalu, szkła i plastiku

		Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Ilość gmin, które prowadzą edukację ekologiczną źródło danych: gminy	12	12		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, placówki oświatowe powiatowe i gminne	brak środków finansowych na realizację zadania
			Ilość gmin, które osiągnęły zakładane poziomy odzysku baterii i akumulatorów źródło danych: gminy	12	12		Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, podmioty prowadzące zbiórkę	brak ogólnodostępnych pojemników na baterie
			Ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest źródło danych: gminy	4302 Mg	5000 Mg		Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa Śląskiego do roku 2032”	Zadanie monitorowane: gminy powiatu cieszyńskiego	brak środków finansowych na usuwanie azbestu
			Ilość skontrolowanych przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania odpadami źródło danych: WIOŚ w Katowicach	25	30	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Zadanie własne: Starosta Cieszyński Zadanie monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 59. Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	Starosta Cieszyński	Zadanie realizowane w ramach bieżącej pracy.						środki własne Powiatu Cieszyńskiego	działanie będzie realizowane tylko w razie potrzeby, koszty dotyczą prowadzenia kontroli

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 60. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Aktualizacja inwentaryzacji i programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gminy powiatu cieszyńskiego	70	środki własne Gmin, dofinansowanie Ministerstwa Rozwoju i Technologii	realizowane w trybie ciągłym
		Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	Gminy powiatu cieszyńskiego	120	środki własne Gmin, środki organizacji pozarządowych	realizowane corocznie w miarę środków finansowych
		Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	Gminy powiatu cieszyńskiego	70	środki własne Gmin, środki organizacji pozarządowych	jako doskonalenie systemu
		Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Gminy powiatu cieszyńskiego	70	środki własne Gmin	jako doskonalenie systemu
		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gminy powiatu cieszyńskiego	70	środki własne Gmin, WFOŚiGW	jako doskonalenie systemu

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Gminy powiatu cieszyńskiego, placówki oświatowe	50	środki własne Gmin, dofinansowanie WFOŚiGW, placówek oświatowych	jako uzupełnienie aktualnych działań
		Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	Gminy powiatu cieszyńskiego, recyklerzy	70	środki własne Gmin	jako doskonalenie systemu
		Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”	Gminy powiatu cieszyńskiego	1 000	środki własne Gmin, dofinansowanie WFOŚiGW, środki mieszkańców	w ramach możliwości finansowych
		Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	WIOŚ w Katowicach	koszty administracyjne	środki własne WIOŚ	

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 61. Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość regionalnych systemów monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności źródło danych: RDOŚ	1	1	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej	Rozbudowa i wprowadzanie danych do regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP z bazami GIOŚ	Zadanie monitorowane: RDOŚ, GIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania
			Liczba planów zadań ochronnych dla obszaru NATURA2000 źródło danych: RDOŚ	6	6		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	Zadanie monitorowane: RDOŚ, GIOŚ	brak środków na ochronę przyrody i monitoring
			Liczba inwentaryzacji przyrodniczej w gminach źródło danych: gminy powiatu	0	>1		Przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczej na terenie powiatu cieszyńskiego	Zadanie monitorowane: RDOŚ, GIOŚ, Gminy powiatu cieszyńskiego, Nadleśnictwa, PGW WP	brak środków finansowych na realizację zadania
			Liczba sporządzonej dokumentacji UPUL źródło danych: Powiat	12	12	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	Sporządzanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów oraz Inwentaryzacji stanu lasu stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych	Zadanie własne: Starosta Cieszyński	
			Liczba działań w ramach wdrażania Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego źródło danych: ZPK, RDOŚ, GIOŚ, PGW WP	10	>10		Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	Zadanie monitorowane: ZPK, RDOŚ, GIOŚ, Gminy powiatu cieszyńskiego, Nadleśnictwa, PGW WP	brak środków na realizację zadania

			Ilość działań z zakresu edukacji ekologicznej źródło danych: gminy	10	10		Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, placówki oświatowe	brak wystarczających środków finansowych i organizacyjnych
			Ilość oznakowanych form ochrony przyrod źródło danych: RDOŚ, gminy	25	25		Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, RDOŚ	brak wystarczających środków finansowych
			Koszty poniesione na nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa (zgodnie z zawartymi porozumieniami) źródło danych: Powiat	228 tys. zł	270 tys. zł rocznie		Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	Zadanie własne: Starosta Cieszyński	brak środków finansowych
			Liczba działań w ramach planów zadań ochronnych źródło danych: RDOŚ	0	>5	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	Zadanie monitorowane: RDOŚ (koordynacja i nadzór)	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość zrealizowanych wniosków na programy rolnośrodowiskowe źródło danych: ARIMR	5	ok. 10 rocznie		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	Zadanie monitorowane: Rolnicy, ODR, ARIMR	brak wystarczających środków finansowych
			Ilość usuniętych stanowisk Barszczu Sosnowskiego źródło danych: gminy	14	>14		Usuwanie roślinności inwazyjnej	Zadanie monitorowane: Właściciele terenu, gminy	brak wystarczających środków finansowych

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 62. Harmonogram zadań własnych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1.	Zasoby przyrodnicze	Sporządzanie Uproszczonych Planów Urzędzenia Lasów oraz Inwentaryzacji stanu lasu stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych	Starosta Cieszyński				ok. 50	ok. 150	ok. 200	środki własne Powiatu Cieszyńskiego, WFOŚiGW, DGLP	
		Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	Starosta Cieszyński	239	245	250	255	260	270	środki własne Powiatu Cieszyńskiego	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 63. Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze	Rozbudowa i wprowadzanie danych do regionalnego systemu monitoringu różnorodności biologicznej i georóżnorodności oraz zagospodarowania przestrzennego, zintegrowanego z ORSIP i bazami GIOŚ	RDOŚ, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ, GIOŚ, fundusze unijne (w tym RPO)	
		Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	RDOŚ, GIOŚ	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ, GIOŚ WFOŚiGW	
		Przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczej na terenie powiatu cieszyńskiego	RDOŚ, GIOŚ, Gminy powiatu cieszyńskiego, Nadleśnictwa, PGW WP	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne Gmin, RDOŚ, GIOŚ, PGW WP	
		Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	RDOŚ, GIOŚ, Gminy, Nadleśnictwa, wszystkie instytucje, których działalność wpływa na stan przyrody	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne Gmin, RDOŚ, GIOŚ Nadleśnictw, WFOŚiGW	

		Stworzenie systemu przepływu informacji o prowadzonych przez Gminy województwa śląskiego działaniach z zakresu edukacji ekologicznej oraz czynnej ochrony przyrody na cele Ogólnodostępnej Bazy Danych, która zostanie zaimplementowana do modułu Przyroda w systemie ORSIP	Gminy	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne Gmin, RDOŚ, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	Gminy, RDOŚ,	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne Gmin, RDOŚ, GIOŚ, WFOŚiGW	
		Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	RDOŚ (koordynacja i nadzór), wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne RDOŚ	
		Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	Rolnicy, ODR	w ramach budżetu zadań własnych lub środków zewnętrznych	środki własne ODR, WFOŚiGW	
		Usuwanie roślinności inwazyjnej	właściciele terenów, Gminy	w zależności od ilości roślin i skali zadania	środki własne Gmin, właściciele prywatnych terenów, WFOŚiGW	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 64. Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2023/2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Ilość kontroli w przedsiębiorstwach źródło danych: WIOŚ	1	3	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów w zakresie bezpieczeństwa pp, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	Zadanie monitorowane: WIOŚ, Straż Pożarna, przedsiębiorstwa	brak środków na działania kontrolne
			Ilość jednostek Straży Pożarnej, które dostały wsparcie źródło danych: gminy	23	23		Ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska w tym także poprawa wyposażenia technicznego służb	Zadanie własne: Powiat Cieszyński Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego	brak środków finansowych
		Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska	Ilość poważnych awarii na terenie powiatu źródło danych: WIOŚ	0	0		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii sprawcy awarii, (w sytuacji braku sprawcy RDOŚ)	brak potrzeby realizacji zadania z powodu braku awarii
			Ilość kontroli transportu substancji niebezpiecznych źródło danych: Policja	0	15		Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, zarządcy dróg, policja	ograniczone środki finansowe
			Ilość akcji edukacyjnych danych: gminy	5	7	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane: Gminy powiatu cieszyńskiego, Policja, PSP, WIOŚ, Sanepid, placówki oświatowe	brak zaangażowania mieszkańców

Źródło: dane zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 65. Harmonogram zadań własnych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				2025	2026	2027	2028	2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	I	J
1	Zagrożenie poważnymi awariami	Ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska w tym także poprawa wyposażenia technicznego służb	Powiat Cieszyński	200	200	300	300	300	1600	środki własne Powiatu Cieszyńskiego, WFOŚiGW	w ramach posiadanych środków

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez Powiat Cieszyński, a także szacunków własnych; w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 66. Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zagrożenie poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów w zakresie bezpieczeństwa pp, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, Straż Pożarna, przedsiębiorstwa	300	środki własne przedsiębiorstw, WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane będzie jako kontynuacja
		Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Gminy powiatu cieszyńskiego	70-210/rok	środki własne Gmin, ew. dofinansowanie WFOŚiGW	10-30 tys. dla każdej gminy rocznie
		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii (w sytuacji braku sprawcy RDOŚ)	w zależności od skali awarii	środki własne sprawcy awarii, RDOŚ	w razie potrzeb
		Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	zarządcy dróg, policja	koszt drogowych znaków ostrzegawczych i informacyjnych	środki własne zarządców dróg, Policji	realizacja w razie potrzeby

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2030 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gminy powiatu cieszyńskiego, Policja, PSP, placówki oświatowe	100	środki własne Gmin, Policji	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację programu ochrony środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2025 r. poz. 198). Wynikają one z obowiązków i kompetencji Powiatu. Narzędziem, które koordynuje i spina w całość działania związane z ochroną środowiska jest program ochrony środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w jego opracowanie, (procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania), ale będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, spółki komunalne i przedsiębiorstwa z terenu powiatu.

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu ochrony środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Powiatu Cieszyńskiego oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 67. Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2025-2032	Podmioty uczestniczące
1.	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co 2 lata)	Powiat Cieszyński
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Powiat Cieszyński
2.	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, system informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Powiatu, GIOŚ, organizacje pozarządowe
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów/instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Powiat Cieszyński, wojewoda, fundusze celowe
4.	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi – stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Powiatu Cieszyńskiego jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie. Poprzedni dokument został przyjęty w 2021 r. jako „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”.

Przedmiotowe opracowanie dla Powiatu Cieszyńskiego i zawiera takie elementy jak:

Rozdział pierwszy – wstęp – zawiera podstawę prawną i cel przygotowania Programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego, wojewódzkiego i lokalnego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o powiecie Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych Powiatu.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

- Ochrona klimatu i jakości powietrza

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2024 rok wykazała, iż po raz czwarty z rzędu na żadnym stanowisku pomiarowym nie został przekroczony średnioroczny poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀. W stosunku do 2023 roku stężenia na stacji w Ustroniu i Cieszynie obniżyły się. Stężenia średnioroczne w 2024 roku kształtowały się w przedziale od 15 µg/m³ na stacji w Ustroniu (strefa uzdrowiskowa) do 25 µg/m³ na stacji miejskiej w Cieszynie. Częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych kształtowała się w przedziale od 6 dni na stacji w Ustroniu do 17 dni na stacji w Cieszynie. Analizując dane z ostatnich 10 lat można zaobserwować poprawę jakości powietrza pomimo zmiennych warunków meteorologicznych..

Nadal największym problemem w powiecie cieszyńskim, jak i w całym województwie śląskim w zakresie jakości powietrza jest przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. W 2024 roku obszar przekroczeń poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia obejmował na terenie powiatu cieszyńskiego 10 gmin: Chybie, Goleszów, Goleszów, Hażlach, Istebna, Skoczów. Strumień, Ustroń, Wisła, Zebrzydowice.

- Zagrożenia hałasem

Aktualnie dla firm działających na terenie powiatu cieszyńskiego zostało wydanych 14 pozwoleń zintegrowanych, w tym 2 przez Starostę Cieszyńskiego oraz 11 przez Marszałka Województwa Śląskiego. Jednocześnie w okresie 2023-2024 Starosta Cieszyński nie stwierdził przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałas i nie wydawał zgodnie z art. 115 ustawy Prawo ochrony środowiska, decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu.

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie powiatu jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle. Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie powiatu są:

- droga ekspresowa S52b o długości 18,940 km,
- droga krajowa DK81 o długości 17,744 km,
- drogi wojewódzkie – o łącznej długości 48,5 km, w tym:
- drogi powiatowe o łącznej długości 236,846 km,
- drogi gminne o łącznej długości 1 325 km.

Należy zaznaczyć, iż w ciągu drogi wojewódzkiej nr 941 w gminie Ustroń zlokalizowane są ekrany akustyczne o długości 3,5 km.

Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego wykonana na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach wykazała, że zabudowa mieszkaniowa znajdująca się w rejonie badanych odcinków dróg znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników LDWN oraz LN.

Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla wskaźników LDWN i LN zawierają się w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, 10-15 dB w zależności od położenia zabudowy mieszkaniowej.

Powiat cieszyński został również objęty strategiczną mapą hałasu wykonaną na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w 2022 r. Analiza przeprowadzonego mapowania akustycznego wykazała, że zabudowa mieszkaniowa w rejonie badanych odcinków dróg znajduje się na terenie zagrożonym hałasem drogowym dla wskaźników LDWN oraz LN. Klasy przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla wskaźników LDWN zawierają się w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, a dla wskaźnika LN w przedziałach: 1-5 dB, 5-10 dB, 10- 15 dB w zależności od położenia zabudowy mieszkaniowej.

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 10 czerwca 2024 r. uchwalił „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. W programie zawarto szczegółowe informacje odnośnie działań planowanych do podjęcia w zakresie ograniczenia poziomu hałasu w środowisku, w tym dla powiatu cieszyńskiego. Strategiczne mapy hałasu są wykonywane co 5 lat. Kolejna mapa akustyczna dla powiatu cieszyńskiego będzie wykonana w 2027 r. w oparciu o wykonane strategiczne mapy hałasu.

- Pola elektromagnetyczne

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne na terenie powiatu cieszyńskiego są: linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia (4113 km sieci), stacje transformatorowe (1224 szt.), stacje bazowe telefonii komórkowej (47 szt.).

Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych w ostatnich 3 latach nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej poziomów pola elektromagnetycznego w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości wynoszącej 28 V/m, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448).

W 2019 r. został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Starostwa Powiatowego w Cieszynie. Starosta Cieszyński prowadzi rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. W latach 2023-2024 wpłynęło do Starostwa Powiatowego w Cieszynie 8 zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

- Gospodarowanie wodami

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu bierze początek rzeka Wisła. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca swój początek Czadeczką. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj.

Zgodnie z wytycznymi cyklu planistycznego 2022–2027 oraz obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych powiat cieszyński położony jest w zasięgu 18 jednolitych części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP objęte są badaniami w ramach programu państwowego monitoringu środowiska (PMS) realizowanego w latach 2022–2027.

Centralna i południowa część obszaru powiatu cieszyńskiego należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnątrz-karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych i szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Drugorzędny poziom użytkowy występuje w utworach porowych czwartorzędu w większych dolinach rzecznych. Północna część obszaru powiatu należy do regionu przedkarpackiego, podregionu przedkarpacko – śląskiego z głównym poziomem wodonośnym w żwirach i piaskach czwartorzędu. W dolinach rzecznych wydajności wahają się od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h.

Powiat cieszyński jest zlokalizowany na obszarze 6 jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) nr 155, 158, 162, 163, 170, 171. Kompleksowa ocena stanu wskazanych jcwpd została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w roku 2022. Ocena ta jest obowiązująca w całym cyklu planistycznym na lata 2022 – 2027. Wszystkie jcwpd na terenie powiatu cieszyńskiego przedstawiają dobry stan chemiczny, ilościowy oraz dobry stan ogólny. Jcwpd 155 oraz 163 są zagrożone chemicznie. W latach 2023 – 2024 na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzono badania monitoringowe wód podziemnych w 2 punktach sieci krajowej Id Monitoring: 5649 Leszna Górna oraz 6152 Kończyce Małe. W dwóch punktach określono końcową klasę jakości III – wody zadowalającej jakości.

- Gospodarka wodno-ściekowa

Stosunek ilości mieszkańców podłączonych do wodociągu do ogólnej liczby mieszkańców wynosi 83% według stanu na koniec 2024 roku. Zgodnie z danymi podanymi przez gminy i miasta lub zarządców sieci na terenie powiatu cieszyńskiego aktualnie istnieje 1 619,4 km czynnej sieci wodociągowej (1 441,8 km w 2021 roku). Najdłuższa sieć wodociągu publicznego znajduje się w gminach Skoczów 234,9 km, Zebrzydowice 206,2 km, Cieszyn 168,3 km, Strumień 164,1 km, Ustroń 154,7 km, Hażlach 141,1 km, Goleszów 126,11 km, Dębowiec 101 km, Chybie 94,2 km, Istebna 82,61 km, Wisła 80,9 km, Brenna 65,3 km. W latach 2023-2024 wybudowano łącznie 43,5 km sieci wodociągowej.

Siecią kanalizacyjną objętych jest ok. 51,0% mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Dla porównania w 2021 r. siecią kanalizacyjną było objętych 49,6% mieszkańców. Jest to wzrost o 1,4%. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2024 roku wynosiła 1 085 km do której podłączonych było 30 052 przyłączy. W latach 2023-2024 na terenie powiatu cieszyńskiego wzrosła długość sieci kanalizacji sanitarnej o 62,4 km, do której zostało podłączonych 1 966 nowych nieruchomości.

Na terenie powiatu działają aktualnie 17 komunalnych oczyszczalni ścieków (10 biologicznych oraz 7 z podwyższonych usuwaniem biogenów). Na koniec 2024 roku na terenie powiatu cieszyńskiego funkcjonowało około 18 281 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 2 119 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

- Surowce mineralne

Według „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2024 r.” na terenie powiatu cieszyńskiego występują złoża: kruszyw naturalnych (15), węgla kamiennego (6), metanu pokładów węgla (2), gazu ziemnego (3), surowców ilastych ceramiki budowlanej (4), wapieni i margli (1), piaskowców (14), torfy i borowiny (5), solanki i wody lecznicze (4).

- Gleby

Powiat cieszyński zajmuje powierzchnię 730,29 km², z czego 37,5% stanowią użytki gruntowe w gospodarstwach rolnych. Tereny rolnicze zlokalizowane są głównie w południowej i zachodniej części powiatu.

Gleby powiatu cieszyńskiego wykazują bardzo silne zróżnicowanie pod względem składu mechanicznego i kompleksu sorpcyjnego. Większość gleb wytworzonych jest z gleb mineralnych, są to głównie bielice i pseudobielice od kl. IIIB - gleb ornych średnio dobrych do kl. VI – gleb ornych najłagodniejszych.

Gleby średnio dobre występują na przeważającej powierzchni w gminach: Hażlach i Strumień. Gleby orne średniej jakości występują w przewadze w gminach: Dębowiec, Goleszów, Skoczów i Cieszyn. Gleby słabe występują w gminach: Brenna, Chybie, Ustroń i Zebrzydowice. Gleby najłagodniejsze przeważają w gminach Istebna i Wisła.

Teren powiatu obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie powiatu, według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie, w latach 2023–2024 w sprawach rolno-środowiskowo-klimatycznych zarejestrowano 77 wniosków na powierzchni 1488,51 ha.

- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami na terenie gmin należących do powiatu cieszyńskiego oparta jest na zasadach „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028” (uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku).

Łącznie z terenu powiatu cieszyńskiego odebrano 67 384 Mg w 2024 r. odpadów komunalnych (64 479 Mg w 2023 r., 63 015 Mg w 2022 r.). W odpadach odebranych z nieruchomości 7 020 Mg stanowiły odpady z działalności gospodarczej, a 60 364 Mg z gospodarstw domowych. Średnia ilość odpadów na mieszkańca, odebranych z terenu gmin należących do powiatu cieszyńskiego wyniosła w 2024 r. 387 kg na osobę. W stosunku do danych dla województwa śląskiego (401 kg wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca w 2024 roku) wskazuje, że dane te są nieznacznie poniżej średniej.

W 2024 roku na terenie powiatu cieszyńskiego zebrano selektywnie 39 056 Mg odpadów m.in. papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, metale, tekstylia, niebezpieczne, w tym 35 945 Mg z gospodarstw domowych, 3 111 Mg z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji).

- Zasoby przyrodnicze

Tereny prawnie chronione zajmują na terenie powiatu powierzchnię 24 828 ha, co stanowi ok. 33% powierzchni całkowitej powiatu. Na terenie powiatu cieszyńskiego występują następujące formy ochrony przyrody: park krajobrazowy (1), obszar chronionego krajobrazu (1), rezerваты przyrody (9), obszary Natura 2000 (6), użytki ekologiczne (9), stanowiska dokumentacyjne (6), zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (4) oraz 183 pomników przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie powiatu cieszyńskiego wynosi 20 512 ha. Lesistość powiatu wynosi 38% i jest wyższa od średniej lesistości województwa śląskiego (31,7%).

Gospodarkę leśną na obszarze powiatu prowadzą Nadleśnictwo Wisła i Ustroń oraz właściciele lasów prywatnych.

- Zagrożenia poważnymi awariami

Zagrożenie dla środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego może wynikać z transportu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, w postaci toksycznych środków przemysłowych i niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym paliw płynnych. Główne trasy komunikacyjne to: droga ekspresowa S52b oraz droga krajowa 81. Usytuowanie dróg i linii kolejowych powoduje, że powiat narażony jest na wystąpienie awarii związanych z przewozem substancji niebezpiecznych.

Za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu cieszyńskiego odpowiadają: Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie.

Zakłady wytypowane przez GIOŚ jako potencjalnie niebezpieczne zostały wprowadzone do bazy potencjalnych sprawców. Baza ta jest na bieżąco uzupełniana o dane gromadzone w trakcie kontroli potencjalnych sprawców. Corocznie jest ona przesyłana do rejestru centralnego, prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. znajduje się na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>.

Na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowany jest jeden zakład zakwalifikowany do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest to PPG Polifarb Cieszyn S.A. zlokalizowany w Cieszynie przy ulicy Chemików 16.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych Powiatu Cieszyńskiego i zadań monitorowanych, czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2024 lub 2023 oraz wartością do osiągnięcia w 2032 r.

Dopełnieniem celów i zadań są tabele z zadaniami własnymi oraz monitorowanymi. Określają one jednostki odpowiedzialne za realizację, wskaźniki realizacji zadań, czynniki ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania.

Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu – przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032”. W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w jego opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, spółki komunalne, przedsiębiorstwa z terenu powiatu.

Uzasadnienie

do uchwały Rady Powiatu Cieszyńskiego w sprawie przyjęcia
„Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028
z perspektywą do roku 2032”.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), organ wykonawczy powiatu zobowiązany jest do sporządzenia powiatowego programu ochrony środowiska. Dokument ten ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Sporządzony „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” jest spójny z dokumentami wyższego szczebla oraz strategiami rozwoju, programami i dokumentami programowymi o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032” został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Śląskiego – uchwała nr 2443/125/VII/2025 z dnia 06.11.2025 r.

Zarząd Powiatu Cieszyńskiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie niniejszego programu.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

W świetle powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Powiatu Cieszyńskiego jest zasadne.